

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, VASÁRNAP 1925 augusztus 30.

231. szám

Mec jelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn déiben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. .: Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Szinek és árnyak

Az a kongresszus, mely vasárnapra összegyűjti Szuboticára a vajdasági kereskedelmi, ipari és földmívelésügyi érdekképviseletek reprezentánsait, kétségtelenül legjelentősebb és legmaradandóbb hatású mozzanata a kiállítási akciónak.

A vajdaságiak panasza ma már kicsap valamennyi parlamenti párt medréből. Ezek a panaszok nem egy nemzetiségé, nem egy felekezeté, nem egy foglalkozási ágé, nem egy párté, — az egész osztatlan Vajdaság panaszok. Senkinek nem jutott az eszébe, hogy a Vajdaság népének külön sérelmei, külön panaszai és külön kívánságai lehetnek, de a Vajdaságban mindenkinek eszébe vették ezt azok a különbségek, melyek az ország egyes területén élő népek gazdasági helyzete és törvényes intézményei között tántognak. Ha az egymás után következő kormányok gazdasági politikájának az lett volna a célja, hogy egyetlen pártba tömörítse a Vajdaság népet, olyan pártba, mely gazdasági egyenlőséget, egyenlő közteherviselést harcol ki a Vajdaság népének, a megtett intézkedésekkel, a kiadott rendeletekkel, a mai tényleges helyzet megteremtésével tökéletesen elérték ezt a célt. A gazdasági élet törvényes szabályozásának nincsen egyetlen részletkérdése sem, mely ne büntetné a Vajdaságban élőket, azért, mert vajdaságiak. Ennek a lapnak hasábjain mutatták ki, hogy az a vajdasági kereskedő, akinek évi keresete 100.000 dinárt tesz ki, évi 150.000 dinárt kitevő adót köteles fizetni. Nem népgyűlési szónok, aki a hatást többre becsüli, mint az igazságot, nem demagóg, aki nem meggyőzni, de lázítani akar, hanem a pénzintézetek szövetségének főtitkára mutatta ki a napokban éppen a Bácsmegyei Naplóban, hogyha a Vajdaság megfizetné a rá kirótt adót, az ország egyéb területén élők teljes adómentességet élvezhetnének, mert a Vajdaságra kirótt adók fedeznék az egész bevételt, amit a költségvetési törvény az ország egész területén adókkal biztosítani akar az államkincstár részére. Adataiból pregnánsan derül ki, hogy az a kereskedő, aki a Vajdaságban 117.000 dinárt köteles fizetni adóban, Beogradban csak 44.000 dinár adót fizetne, az a kisgazda, akire itt 5500 dinár adót rónak ki, Szerbiában csak 1200 dinár adót lenne köteles fizetni.

Adó, agrárreform, hitelpolitika. — (a Vajdaságnak 83 százalékkal kisebb ma a nemzeti banknál hitele, mint volt a háború előtt) — vámtarifa egyaránt sujtják a

Vajdaság népet, bénítják az ipari és gazdasági termelést, renyhésségre kényszerítik a kezdeményező tőkét s nehezítik a Vajdaság népének életviszonyait. Ez a nép hiába mutatott eddig hűséget, szorgalmat, áldozatkészséget és bölcs alkalmazkodást, neki többféle adót kell fizetni, mint a mennyit az ország egyéb területén kellene fizetnie s azok az adónemek, melyek az egész országban hatályban vannak, itt sokkal súlyosabb terheket jelentenek, mint akárhol máshol. A közös bajok és bajok lassanként elhomályosítják azokat a különbségeket, melyeket nemzetiségi különbség és pártállás emelnek közéjük, a közterhek, a közös sors, a közös tennivalók lassanként egy utra terelnek mindenkit, aki a Vajdaságban él s aki itt elni akar.

A vasárnapi gazdasági kongresszus már összehozza a közös panaszok platformjára a Vajdaság népet, de ez az összetalálkozás még nem jelenti a politikai válaszfalak lebontását. Ámde ha nem akarják azt, hogy ez a gazdasági mozgalom kicsapjon medréből s politikai térére is szétvigye hullámain, hallgassák meg a pa-

naszokat, s a kérő szavak találjanak meghallgatásra. A Vajdaság népe nem fegyverrel meghódított ellenség, nem katonai erővel megszállt idegen terület, hanem integráns része a királyságnak. A Vajdaságra nem hárulhatnak jóvátételi terhek. A Vajdaság boldogan ad kenyeret az egész országnak, de az ország egész terhére ne pakolják rá. A Vajdaság ki akarja venni részét a kötelesegekből, de egyenlő teherviselést, egyenlő elbánást, gazdasági és szociális igazságot és egyenlőséget akar.

A Vajdaság népének tudását, szorgalmát, áldozatkészségét, az életviszonyokkal dacoló szívósságát, teremtő erejét ragyogóan bizonyítja a szuboticei kiállítás. A kongresszus megszólaltatja a panaszokat, föltárja a sérelmeket s megmutatja az orvoslás módját.

Szinek és árnyak találkozása ez. A színekben gyönyörködhetett az ország népe. De ha azt akarják, hogy a pusztulás szürke szemszédője ne takarjon itt be mindent, ami élet, virágzás és ígérlet: vigyázzanak, hogy a Vajdaság gyönyörű panorámájában ne nőjjenek az árnyak és ne fakuljanak a színek.

Grol Milán

a vihar károsultjainak segélyezéséért

Gyorssegélyt követel a földmívelésügyi minisztertől a vajdasági károsultak részére

Bár a kormány néhány tagja visszaérkezett Beogradba, a politikai életbe ez semmi eleveenséget nem vitt. Az egyedüli esemény, amely elé nagy érdeklődéssel tekintenek politikai körök, a földmives párt tanácskozása, amely vasárnap veszi kezdetét. A párt képviselői már teljes számmal együtt vannak és a kongresszus előkészítésén fáradoznak. Szombat este a képviselők együttes ülést tartottak a főbizottság tagjaival és megbeszéltek a kongresszus napirendjén szereplő politikai kérdéseket. A párt ifjusági kongresszusa szombaton befejeződött.

Zagrebben, mint az ideérkező hírek mutatják, már mozgalmassabb a politikai élet. Az ellenzéki pártok: a Zajednica és a disszidens Radics-párti csoport mindent elkövet, hogy a kormányzó pártok közti harmóniát megbontsa. A Zajednica kezében evő Hrvat és a disszidensek-lapja a Republikanska Sloboda nap-nap után hosszabb cikkekben próbálják kimutatni, hogy a Radics-párt semmi eredményt eddig nem tudott elérni. A két ellenzéki lap főleg azzal igyekszik a Radics-párt ellen propagandát kifejteni, hogy

rámutat arra, hogy a horvát parasztpárt azt sem tudta keresztülvinni, hogy a horvátországi közigazgatást megtisztítsák a Prbicsévi-párti tisztviselőktől, sőt azt sem sikerült elérnie, hogy a belügyminisztérium horvát-szlavon osztályának vezetőjét felváltsák és helyére olyan ember kerüljön, akiben a horvát nép megbizik.

A politikai helyzet megeléknülése általában majd csak Pasics miniszterelnök visszatérése utánra várható, aki az eddigi tervek szerint szeptember közepén fog Franciaországból Beogradba érkezni.

Beadvány a keddi vihar károsultjainak segélyezése ügyében

Grol Milán, a szuboticei kerület demokrata képviselője szombaton írásbeli beadványt intézett a földmívelésügyi miniszterhez a keddi ciklon pusztítása ügyében. Grol kifejti beadványában, hogy az egész országban, különösen Suboticán és a szomszédos kerületekben milliárdokra rugó kárt okoztak az elemi csapások. Az ilyen szerencsétlenségek esetén a kormánynak rendelkezésére álló eszközökkel tulajdonképpen nem lehet enyhíteni a károsult lakosság

helyzetén, nagyobb baj esetén azonban minden segély helyén való, különösen ha azt igazságosan osztják fel azok közt, akik a segélyre a legjobban rászorultak. A szuboticei kerület ezelőtt az elemi csapás előtt is súlyos gazdasági helyzetben volt a pénzkrízis miatt s ezért Grol azt hiszi, hogy a kormánynak olyan eszközöket kell igénybe venni a segélyezésre, amelyek komoly eredménnyel járhatnak. A hatályos segély módja: 1. Állami segély gyors és közvetlen kiosztása a rászorultak között, 2. Rendkívüli segélyek és hitelek nyújtása a Narodna Banka és az Állami Jelzáloghitelbank útján, 3. az agrárreformminisztérium nyújtson rendkívüli segélyt a telepéseknek, a kiknek házaikat és vetéseit a vihar tönkretette.

Ezekkel a segélyekkel meg lehetne menteni a tönkrejutástól a szegényebb földmivesosztályt, a melynek kenyerét és házfedelét a vihar elpusztította. Elvárja ezenkívül a mostani elemi csapás tanulságai alapján a kormánytól, hogy a kötelező biztosításról törvényjavaslatot terjesszen a parlament elé. Reméli, hogy a kormány és a parlament is a helyzet magaslatára emelkedve, meg fognak mindent tenni, hogy a vihar károsultjainak helyzetén segítsenek.

A földmivespárti ifjuság kongresszusa

Szombaton befejezte munkáját a földmivespárt ifjusági kongresszusa, mely nagy érdeklődés mellett folyt le.

Délelőtt három albizottságot választottak, egyet az alapszabályok megszerkesztésére, egyet az ügyrend kidolgozására, a harmadik pedig utasításokat fog kidolgozni a mezőgazdasági ifjuság szervezkedéséről és a falun kifejtendő propagandáról. Délután három előadást tartottak. Sajnovics mezőgazdasági mérnök a földmives ifjuság szerepéről a földmives mozgalmakban, Popovics Milán dr. a jövő szövetkezeti államairól, Moszkovljevic Milos pedig „Demokrácia és demagógia” címen tartott rendkívül érdekes előadást.

Ezután meghallgatták a bizottságok jelentését, amit hosszabb vita után elfogadtak. Este a kongresszus külföldi résztvevőinek tiszteletére bankett volt a London szállóban.

Készül az új erdőtörvény

Az erdő- és bányáügyi minisztériumban megkezdtek az új, egyetemes erdőtvény kidolgozását, amely rövid időn belül elkészül. Az új erdőtvényjavaslatot a parlament őszi ülészakának elején, az ugynevezett rövid eljárással fogják letárgyalni.

A kakukfiók

Hadbíróvási tárgyalás egy becsempészett gyerek miatt

Besztercebányáról jelentik: A besztercebányai hadbírósg nem mindennapi ügyet tárgyalt két napon keresztül. F. V. ezredes, a besztercebányai ezred parancsnoka boldog házaseletet élt feleségével s egyetlen szomorúságuk volt, hogy családi életükből elmaradt a gyermekáldás. Egy reggel azután nagy örömdérült az ezredesre: fülébe sugta felesége, hogy anyának érzi magát. Az ezredes néhány hónap mulva átmenetileg Milovicra helyezték, felesége pedig szüleikhez utazott. Ottan kapta az ezredes az örömhírt, hogy egy egészséges fiucsának lett az apja. A boldog apa szabadságot kért s e utazott feleségéhez, aki boldogan hozta elébe kis fiát. Összegyűlt a család s szerencsekívánatokkal halmozták el az ezredest, aki értesítette feleségét a gyermekjártulékot.

De itt jött a fájdalmas csalódás. Egy napon az ezredes idézést kapott a vizsgálóbírótól, aki közölte vele, hogy a katonai ügyészség család miatt följelentést tett ellene. Az ügyészség ugyanis megállapította, hogy a gyermek nem az ezredesé, hanem annak nővéreé. Az ezredes tehát hamisan jelentette be sajátjának a gyermeket s így jogtalanul vette fel a gyermekjártulékot is, miáltal megkárosította az államot. A főtárgyaláson megtörtént állt az ezredes a bíróság előtt és fájdalommal hangon mondta, hogy szentül meg volt győződve arról, hogy felesége az anyja a gyermeknek. A tárgyalás folyamán kiderült a valóság. Az ezredes felesége tévedett. Nem akart azonban fájdalmat okozni férjének és nem akarta őt egy boldog reménytől megfosztani. Mentőgondolata támadt. A vádott nővére, aki hajdanon volt, anyának érezte magát. Amikor a gyermek megszületett, az ezredesné magához vette és a titokba beavatott szülésznő tudtával saját gyermekének jelentette be az anyakönyvi hivatalnál. Az ezredes az egész dologról csak a vizsgáló-

bíró előtt értesült. A szülésznő és a családtagok, akik ellen ugyancsak büntető eljárás van folyamatban, tanuvalomásaikkal megerősítették a vádott ezredes vallomását.

Hosszabb tanácskozás után az elnöklő

hadbíró-ezredes a fölmentő ítéletet kihirdette. Az indokolás kifejti, hogy a család be van ugyan bizonyítva, de nincs bizonyíték arra, hogy az ezredes tudatosan és szándékosan követte el, mert őt magát is félrevezették.

A Radics-párt bácskai helytartója

Konyovics Szteván volt Radics-párti listavezető nyilatkozik a párt vajdasági aspirációiról

Radics István minden vonatkozásában horvát politikájának vajdasági ekszponense, — a választások során volt listavezetője — szerb ember. A szombori származású Konyovics István. Megmagyarázhatatlannak tűnik fel ez. hisz az immár lezárt harc több mint hat éven keresztül a horvát néperet állt — ahogy Radics nem egyszer mondta — a »beogradi szerb hatalmasságok ellen«. Paradokszonnan hangzik tehát, hogy ebben a harcban a pravoszláv szerb Konyovics István a katolikus horvát Radics Istvánt vallotta vezérének. A politikában nem ritkák a furcsaságok és azon egy csöpp csodálkozni való sincs, hogy nem is olyan régen Horvátországban horvát politikusok és adminisztrátorok — enyhén szóljunk — tulhuzgolkodtak különösen Pribicevics kimondottan szerb politikája érdekében. De ez érthető, mert a hatalom napsütésében való sütkérezés megérte a renegátság vádját. Konyovics István esete azonban egészen sajátos és megmagyarázhatatlannak látszik, mert Konyovics, a szerb, akkor és olyan időben vállalta a másik oldalról jövő vádakat, amikor a horvát Radics politikájáért harcolni még egy szerbnél nem tartozott a konjunkturális mesterségek közé. És a szerb Konyovics ma igazolva van horvát politikájával.

Konyovics Szteván most Somborban tartózkodik néhány napig. Ezt az alkalmat használta fel sombori munkatársunk és felkereste Konyovicsot, hogy magyarázza meg politikai állásfoglalását. — Somborban egyik legszebben rendezett uton laknak Konyovicsék. Az Apatini-ut egyik csinos házában.

Konyovics Sztévó eleinte nem akar politikáról beszélgetni, végre válaszol arra a kérdésemre, hogy mivel magyarázza szerb ember létét a horvát politikához való csatlakozását. Mi fogta meg Radics személye vagy Radics programja?

—Tengerésziszt voltam — mondja — és hozzá vagyok szokva, hogy a viharban tiszta horizontot keressek. Abban a viharban, mely a szerb és horvát népközi küzdelmet jelenti, a horvát parasztpárt programjában láttam a vezető csillagot. Paraszt álom vagyunk és ma egyedül csak a becsempélt falusi tömegekben bízhatunk ha ki akarjuk építeni ami ebben az államban a legtermészetesebb — a parasztdemokráciát. Radics tiszta szemmel meglátta, hogy ebben az országban a falu népe a legbiztosabb bázis minden helyzetben. Vajdasági ember vagyok és megtaláltam, hogy épp a vajdasági bajokat lehet ezzel a programmal orvosolni, különösen pedig azokat, a bajokat, melyeket az agrárreform okozott nemzetiségi különbség nélkül.

Nem tartja következetlennek, hogy Radicsból a republikánusból minden álmennet nélkül monarchista lett?

— Radicsnak — mondja Konyovics — republikanizmusát sohasem értették meg és éppennyug rosszindulatilag magyarázták mint oroszországi utját. Ami a köztársasági voltát illeti erre csak azokkal a szavakkal válaszolhatok, melyekkel ő maga magyarázta ez előtt két évvel pártjának köztársasági formáját, amikor Péguin-nek a »Journal de Debats« munkatársának ezt mondta: »Kapd, dsót emelnek a politikám ellen, mert köztár-

sági vagyok, de senki nem kérdi a döntést mitóta vagyok republikánus? Ez előtt husz évvel hirdetem már köztársasági elveimet, akkor, amikor az osztrák csizma taposta népemet. Tisztelem az SHS állam alkotmányát, miért nem tiszteled a hatalom is népem szuverenitását.«

Mire várhat a magyar kisebbség az új kurzustól, mi Radicsnak a kisebbségi politikája?

— Radicsnak nincs kisebbségi politikája. A horvát parasztpárt nem nacionalista párt, hanem szociális problémák és kulturális feladatok megoldását tűzte ki célul, egyformán számol tehát az ország minden parasztláival, a szerbbel, a horvátal, a némettel, a magyarral. A Radics-párt minden állampolgárt egyformának tekint és — ezt hangsúlyozza különösen, mondja Konyovics — szívében viseli minden szegény ember sorsát, tehát a magyar emberét is. Ezt majd a jövő fogja igazolni.

Hosszu éltűnek tartja ön a Pasics-Radics koalíciót — tesztem fel az utolsó kérdésemet Konyovicsnak.

— Erre csak az angol ir megegyezéssel válaszolok. Annak idején az angolok Pasicsa, Gladston megegyezett az Irek, Radicsával, Steward Parnell-el és vagy tíz évig kormányozták Angliát.

De hát akkor miért járnak önök a Vajdaságban agitálni — vetem közbe.

— Együttállni nem agítunk a Vajdaságban és nem is szervezkedünk, mert erre a jelenlegi helyzetben nincs is szükség — ennek a parlamentnek még négy esztendeig kell együtt ülni és dolgozni. Konyovics még elmondja, hogy mennyi minden ment keresztül a választások idején, hányszor igazoltatták, hány-szor jöttek a csendőrök felosztalni a gyűlést, hogy üldözték — Dante írja — mondja Konyovics — hogy nincs nagyobb fájdalom, mint a szomorúságban vissza gondolni az elmúlt gyönyörökre. Én megfordítom ezt és a szerb-horvát kibékülés után azt mondom nincs nagyobb öröm mint most a béke napjaiban visszagondolni a sok igaztalan támadásra.

Mikor fogja tudni az ország magyarsága is Dante idézetét megfordítani?

Bábel tornya

(Uli jegyzetek)

Itt vannak a népek, a népek. Harminkét nép tanult a grenobliei egyetem mennevezetig emelkedő padiaiban a francia nyelvet. Irodalmat, oratóriát verejtékében.

Mikor reggelente szemlét tartok a tanteremben ülő diáktársaimon, nőkön, férfiakon, süldőányokon, agasztányokon, elkacagom magam az örömtől. Micsoda gyönyörű szeszelve a teremlének, hogy ennyiféle ember van. Unhatatlan látvány e változatosság, a koponyák, járomesontok, szempillák, hajszálak e különbözősége, mely messziről kiabál: »én más vagyok, mint a többiek. Mint egy kirakat, eleven lényekből. Mint egy ember-kert, amelyben akár a fűvészkertben a palánták akár az állatok körében az állatok, fölörakoznak a fajták, a természet képzeletéről, elmés ötletességéről tanuskodva. Mint egy ös-ördő, melyben nincs két levél egyforma. Sanyaru gondolat, hogy ezek a népek a történelem során gyakran föl akarják egymást falni. De ha most azt mondánák, hogy hirtelenlül mind egyformák lesznek, külsőjükben és belsőjükben, hogy mind egy pásztort követnek és egy nyelvet beszélnek, haboznék, vajjon elfogadjam-e a cserét s odaadjam-e a boldogtalan gazdagságot a boldog szegénységért.

Figyeljétek őket rendre, visszafajított lélezzetű. Mind ideérkeztek a világ négy sarkáról. Izgalmas ítétek kitalálni, hogy ki micsoda, de nem lehet csalódní. Nézd az amerikaiakat, egy gyermekvilágész fiát, kiket általában a dollár neveléinek tartanak, de közelről oly idek, természetesen, hogy elcsodálkozom s bár a huskonzervek és petróleumtrösztök országából valók, hívőbbek mint a kisvárosi fruskák és egy aranyozott Eiffeltornyt, egy gyökérpipát visznak haza ajándékba. Ezen a kereten belül mennyi változat. Egy fiu, kinek ak-

kora a feje, mint egy cseresznyemag, egy koros hölgy, ki oiv merev, mintha a maga egészében kikeményítették volna, egy törékeny, nagyon fiatal leányka, fekete hattyu, ritka-zamatu szépség, ki az új világ regényességét érzékelteti s lankatag, keserű, mint az amerikai dió, unalmaska is, mindig a vállát vonja, vagy ásít, el akar a'udni, nyomban meg akar halni, talán, mert vérszegény a kedves, talán, mert sok a pénze, talán, mert nem igen érüi amit körötte beszélnek. Az angolok kölvök-korukban is mértékesek, talpraesettek, egy zöldségtől leendő diplomatái. Jövő az előbbiek, jelen az utóbbiak s ami kívülük esik, az a mult, idilli hagyomány, emlékekkel terhes költészet. Mindenekelőtt a szlávok, rengeteg számukban, egészségben és küönvalóságukban, titkalkkal, mosolyokkal, öngunyokkal, a lengyelek, a szlávok e franciaí, kik szaporán eszevegenek s könnyedek, bohémek, a férfiak gavalérok, a nők regényhősnők, súlyos kontyaukkal, mézsin hajfonatukkal, mely a rövidhajú é divatában is a földet söpri, az oroszok, kik sötétek, diáknak rendtelnek, himnlóhelyesek s könyvekben Lenin arc-képét reitegetik, a szerbek, sasorru és bizonyos patriarkális nevetéssel, a méla szlovének, az ösztövr, barna horvátok, a kedéves bosnyákok. A bolgárok a kövérséget képviselik. Egy nőnek akkora a hasa, hogy szinte talicskán kellene utánna szállítani. Aztán a három északi testvérfaíta, a norvég, mintegy zuzmarától csipett arccal és fiord-kék szemmel, szüziesen, mindig pirulásra készen ártatlanok, a svéd kisasszonyok, kik társadalmi kérdésekről zsémbeskednek s köröztük a kánikula is lehull, egy fokkal a kímósott patvolyat-tiszta dának, ezek a jellegzetes európaíak, kik majdnem-íheér szősz-haját, csepü-baisztot viszik. Aztán az Irek vörhenyes szőrcikkel, lobogó nyakkendőikkel és lobogó felkékkel. Aztán a hollandusok, a németek, kik hiába svájciak, agasztóan szorgalmasok, szótárakból imádkoznak, három töltőtollat tartogatnak zsebükbén, az osztrákok, a bécsi lányok, kik csinosan öltözködnek és folyton maiszólnak valamit. Aztán a perzsák, kik göndörök,

mint a merinói juhok és mohók, mint a kosok. Aztán a japánok, kik aranykeretes szemüvegek mögöl eselészöv arccal lesnek a tanár szavára s oiv akaratos figyelemmel, annvíra esőködvé, hogy majd megreped a homlokerük. Aztán a kínaiak, a vének és ösiek, elefánt-fejükkel és csenevész gyermek-combiukkal, melyről trottvakosan lötvög a nadrag koraérett, bumfordi tudóság, gyögyíthatatlan rövidlátók, kik selypegő torokhangokat hallatnak, zizegnek, mint a selven, nyávognak, mint az egy napos kiscica, melyet vízbe fullasztanak, csipognak, mint a kóribíri, leányuk pedig az edesek, európaíak kiöltözködve rózsaszín szoknyát, fehér derekat, sárga harisnyát öltönek és nyomorék-lábacskaikra lakktopánkákat, melyben álmatagul imbolyognak pirívó láték-napernyőjük alatt, mintha maguk előtt láthatatlan bölcstöt tolnának. Aztán latinok, kiket utóljára hagytam, hogy illendően és költőkép udvarolhassam őket, a spanyolokat, kik forróházukban is udvariasak és hősiek, végül az olaszokat, az olaszokat, a verőfény lármás gyermekeit, kik látványnak minden fajta közül a legkülönbek, egyéniek minden lehetűkben, a leginkább latinok, garabancásak, majdnem botránvosok, a nők a nyírt hajukkal, az érzékiségűl serkedő szennyes kis árnyékbaiszokkal vagy oivanok, mint a kócos gyilkosok, vagy mint az imálandó madonnák, egy-egy halhatatlan dusei mozdulattal. Akár szépek, akár csunvák, nincs közöttük közönvös, vagy semmiféle. Egy vastag lány széles hizott szatócárcában fölfedeztem a régi, római imperátorok császárarcát. Számomra ez volt itt a legcsodálatosabb színkép.

Bábel tornya, vagy még inkább nyelvlelénka. A tanteremben, az Amphitheatre Marcel Reymond csarokában, hol e népek sarial foglálnak helyet, majdnem ezren, csak egyetlen ember tud franciául: Ferdinand Brunot, a párisi egyetem dékánja, vagy Fouché, a nyelvész, vagy Durratour ur, a hangtan tudosa, szóval az, ki véletlenül előad a dobogón. A

többiek, azok is, kik már folvékonyan beszélnek és hiba nélkül irnak, napról, napra jobban belátják, hogy semmit sem tudnak. A bizonytalanság arcukra íródik. Mindnyájan egytéstvérek ebben a gyötrelemben. Ezért mindnyájan egyformán megindítóak. Beszélnek, de nincs semmi közölnivalójuk. A nyelv nem eszik köz számukra, mint a közrendű halandóknak, hanem öncél, mint a költőknek. Ha egy mosdatlan kocsis gorombáskodik velük az uccán, nem a sértés mivoltát figyelik, csak a participo passé egyezését és a complément d'heivezését. Ebben a tekintetben valóságos szentek. Tudják, hogy beteges. Kezelik is őket, reggeltől-esüig, fülüket éjőszóval meg gram-mofon lemezzel, szápadlásukat, invivitorlájukat, garatiukat és orrüregüket pedig izomficamító gyakorlatokkal. Van-nak napok, mikor már »jobban érzik magukat«, mint a lábadozók, egészen jóvalamatosan társalognak, kérdeznak és felelnek, de akadnak órák, a kétségbe-esés és fáradtság órák, amikor arra a tudatra ocsudnak, hogy minden hiába, semmit sem tudnak kifelezní s ekkor ugy-telzik, hogy azonnal meghalnak, a föld-re buknak, mert ismét vonzókördébe rántotta őket az a nehézkedési erő, melyből ki akartak törni, az anvanvelvűk, mely sohasem engedí ki bilincseiből.

Ki ez a nő, ki az egyetem udvarán, a fügefa alatt kizitükörbe néz? Ez a kalliforniai milliódos-leány. Mindenki ismeri őt. Egyetlen előadást sem mulaszt el, magánórákat vesz. Hainalig hangosan olvas szobájában, hogy angol kiejtését elvesztse. Reggel a virrasztástól véres szemmel érkezik az egyetemre. Most sem hájos arcát szemléli a kizitükörben, hanem feleletet fölötti, lélegzete ködét, hogy amit a hangtani órákon hallotta, a pillanatnyi aiakhangokat h és a p-ét nem túlságos levezőpazarlással ejtette-e ki. Szegény egészen felőrödik a harcban. Lesoványodott, mecsunvult s vértanu arcocskája hoz rendszertint egy zseb-kendőt nyom, mintha valami veszedelmes nyelv-műtétet esett volna át... (Grenoble.)

Kosztolányi Dezső

KISEBBSÉGI ÉLET

A mezőgazdasági kamarai választás, mint már jelentettük, Erdélyben a liberálisok győzelmével végződött, akik ezt a sikert elsősorban a magyar választóknak köszönhetik. A magyarság értékes támogatásáról maga Lepedatu miniszter és is elismerőleg nyilatkozott. »Rendkívül öröndetes az az érdeklődés, — mondotta — ami a választás iránt megnyilvánult. Legnagyobb bizonyítéka ennek az, hogy a szavazásra jogosultak nyolcvan százaléka csakugyan leadta szavazatát. Ezt ugyan egyedőre csak Kolozs- és a környékbeli megyékből érkezett jelentésekből van módomban megállapítani, mert a további megyékből még nem kaptam értesítést a zivatár következtében beállott vonalzavarok miatt. A legimpozánsabb volt a magyar tömegek egységes szavazása, illetve állásfoglalása, melyet rendkívül öröndetesnek és a jövőre nézve döntő fontosságúnak tartok.

A szászvári magyar kollégium beosztatése körül támadt konfliktus újból kiéleződött. Az erdélyi református egyház, a kollégium tulajdonosa tudvalólag panaszt nyújtott be a Népszövetséghez. A román külügyminisztérium a panasszal kapcsolatban kommunikált tett közzé, amelyben a következőket jelenti ki: »A külügyminisztérium szerint a szászvárosi kollégium épületét annak tulajdonosai saját akarataukból adták bérbé a közoktatásügyi minisztériumnak. A Népszövetséghez intézett panaszt a bérbeadás ügyében folytatott tárgyalások ideje alatt terjesztették elő, mert esetleges rekvirálástól tartottak. A panaszt nagyobb bérösszeg felérése alkalmas zsarolási eszköznek kell tekinteni, melyől remélhetőleg a Népszövetség is meg fog győződni.« A kommunikéról, mely nagy felháborodást keltett az erdélyi magyarság körében, Nagy Károly református püspök a következőket mondotta: »Annaira meglep ez a kommuniké, hogy egy szót sem tudok hozzá szólni. A református igazgatótanácsot sürgősen összehívom, hogy minél előbb megadhassa a méltó választ a külügyminisztériumnak.

Az erdélyi magyar párt hasonlóan a most lefolyt mezőgazdasági választásokkal, a legközelebb megtartandó kereskedelmi és iparkamarai választások alkalmával megadja vidéki szervezeteinek az önrendelkezési jogot: azzal köthetnek paktumot, amelyik párttal jönnek létre.

A szász lutheránusok egyik vezetője nyilatkozott a kolozsvári magyar iskola beosztatásáról. »Nem igaz, hogy a szász konzisztorium denunciatá volt a kolozsvári magyar lutheránus egyházközséget. A konzisztorium volt ellenkezőleg éppen az, amely mindent megtett, hogy a törvénytelen rendelkezést a kormány visszavonja.« Az erdélyi magyarság körében az a vélemény alakult ki, hogy a román kormány csupán éket akar verni a felekezést magyar és szász hívei között.

Tizenegy magyar gazda pörét tárgyalta a napokban a kolozsvári hadbíróház. A vád: hadsereggyalázás, amit a gazdák az ügyész szerint azzal követték el, hogy a múlt évben mikor Nagykaroly környékén hadgyakorlatra készültek, a vádítottok kérvényt nyújtottak be a hadügyminiszterhez, amelyben azt kérték, hogy hozzájuk ne szállásoljanak katonákat, mert félnek, hogy meglopják őket. A kérvényt, amelyet a gazdák magyarul írtak meg, a belügyminisztérium, román fordításban áttette a kolozsvári hadbíróházhoz, hogy indítson a gazdák ellen, hadsereggyalázás címén bünygyi eljárást. A tárgyaláson a tanúk kihallgatása után a hadbíróház felmentette a vádlott gazdákat azzal az in-

dokolással, hogy a hadügyminisztériumban rosszul fordították le a magyar nyelvű kérvényt, amelyben nem követtek el hadsereggyalázást.

A protestáns egyházak stockholmi konferenciáján a kisebbségi kérdést is megvitaták. Reismann berlini egyetemi tanár hosszabb beszédben ismertette az európai kisebbségek helyzetét. Élénk tet-

széssel fogadott beszédét így fejezte be: »A nemzetközi keresztény megértés arra kötelez, hogy elsősorban a saját népiünke oltuk azt a hazaszeretetet, mely testvéri kezet nyújt, békejebbet a vele egy országban élő másnyelvű népeknek is. Az egyházak feladata, hogy oltalmazza, védje az elnyomott nemzetiségeket, amelyek épűgy megérdemlik támogatását, mint minden mozgalom, mely az igaz és őszinte békét szolgálja.

Görögországban bántalmazzák a szerbeket

Lerni községben két szerb földmivest megöltek

Beogradból jelentik: A legutóbbi görögországi puccs óta, amikor a Pangaosz-kormány került uralomra, egyre feszültebbé válik a viszony a SHS királyság és Görögország között. Bár *Reutis* külügyminiszter nyilatkozataiban a Jugoszlávia iránti barátságot hangoztatja, a görög kormány minden intézkedése a jugoszláv érdekek ellen irányul. A volt szövetséges állammal szemben a szalonikii zóna és a Gyevgyelia—Szaoniki közötti vasutvonal sok surlódásra ad alkalmat, mert a görög kormány nem tesz eleget a szerződésben vállalt kötelezettségeknek, újabban pedig az ellentétek nemzeti türelmetlenségben is megnyilvánulnak. Az

Északgörögországban, Thesszália területén lakó szerbeket a hatóságok üldözik és a kisázsiai görög menekültek elhelyezésére és ellátására kivetett adószereket részesedés terheit elsősorban a szerb nemzetiségű lakosságon akarják behajtani.

Néhány nappal ezelőtt — mint Szalonikiból jelentik — Lerni községben a görög menekültek számára történt kényszergyűjtés alkalmával összeütközés támadt a szerb és görög lakosság közt, amelynek során két szerb földmivest megöltek. A beogradi kormány, hír szerint, a szerb nemzetiségű lakosság fo lytonos üldözése miatt erélyes intervencióra készül a görög kormány-nal.

Viharok és botrányok közt fejezte be tárgyalásait

a szubotikai országos tanítókongresszus

A tanítók tíz pontban foglalták össze kívánásaikat
A radikális és Pribicevics-párti tanítók harca — Pribicevics iskolatörvényjavaslatát a radikális-párti tanítók is helyeslik

A szubotikai tanítókongresszus szombaton folytatta ülését, amelyet *Petrovics* Vlada alelnök reggel nyolc óraker nyitott meg óriási érdeklődés mellett. *Az ülésről ezúttal nem maradt el a botrány, egymást követték a viharos jelenetek és többször majdnem tetlegeségig fajultak az ellentétek* a radikális-párti és Pribicevics-párti tanítók között. A paktum, amelyet a két párt a főbizottsági ülés után kötött, már az ülés elején felbonlott, a Pribicevics-pártiak az egyezség ellenére a leghevesebb támadásokban részesítették úgy az egyesület vezetőségét, mint a közoktatásügyi minisztériumot. *Vukszanovics* alelnök minden igyekezetével azon volt, hogy a politikai ellentéteket elsimítsa és ezzel biztosítsa az ülés nyugodt lefolyását. Törekvése azonban kudarcot vallott.

A kongresszus helyesli az új iskolatörvény-javaslatot

Az ülés megnyitása után *Tunkl* Antal tanító bejelenté, hogy a kiküldött bizottság áttanulmányozta az új iskolatörvényjavaslatot, amelyet kisebb módosításokkal elfogadhatónak tart. A bejelentés után felolvasták a javaslatot, amelyet a kongresszus résztvevői figyelmesen hallgattak végig. Csúpan a javaslat egy-két pontja keltett nagy elégedetlenséget. Élénken tiltakoztak a tanítók a javaslat ama rendelkezése ellen, amely a tanítók szolgálati idejét harminckét évről harmincötre akarja emelni. Amikor az előadó ismertette a törvényjavaslatnak azt az intézkedését, amely szerint a tanítójelöltek képesítésük után hat évig ideiglenes minőségben kötelesek működni és csak ezután nevezhetők ki, oly nagy vihar támadt, hogy az ülést fel kellett függeszteni.

A szünet alatt is rendkívül izgalmas viták folytak a törvényjavaslat felett, a radikális-pártiak védték a javaslatot, a Pribicevics-párti tanítók pedig tiltakoztak ellene.

Szünet után az előadó befejezhette a javaslat felolvasását, mire a kongresszus résztvevői helyeslően vették tudomásul a javaslatot.

A jelentések felolvasása

Jovánovics Nikola, az egyesület pénz-

ügyi bizottságának alelnöke ismertette ezután az egyesület működését és felolvasa az egyesület vagyonáról szóló jelentést, amely szerint a tanítók egyesülete százötven dinárral rendelkezik. Majd statisztikát olvasott fel az egyesületi taglétszám emelkedéséről. A statisztika szerint 1925 január elseje óta kétezer tanítóval emelkedett az egyesületi tagok létszáma.

Skavics József zagrebi tanító hozzászólt a jelentésekhez, beszédében kiterjeszkedik *Markovics* Milivoi sabáci tanárnak a tanítóképzők reformjáról szóló tervzetére. Javasolja, hogy a tervzetet oly módosítással terjesszék fel a minisztériumba, hogy a tanítóképzők ötödik tanévét számítsák be a jelöltek szolgálati idejébe. Hasonn oda a kongresszus, hogy a minisztérium minden évben több tanítójelöltet küldjön külföldi tanulmányútra. A kongresszus mindkét javaslatot elfogadta.

Petrovics alelnök ezután be akarta rekeszteni az ülést, a tanítók azonban ez ellen tiltakoztak és követelték az ülés folytatását. Az alelnök végül is engedett az óhajnak, azzal, hogy a főbizottság határozata értelmében minden felszólaló csak tíz percig beszélhet.

Az alelnök a láрма elcsöndesülése után *Huszianovics* Mihajlo dubrovnikai tanítónak adta meg a szót, aki magáévá teszi *Potecsnyák* Ljubomir ljubljani tanító álláspontját, amely szerint tanfelügyelőnek csak tanító legyen kinevezhető.

Határozati javaslatok

Jovánovics Nikola ezután a következő határozati javaslatokat terjesztette a kongresszus elé:

A kongresszus kérje meg a közoktatásügyi minisztériumot, hogy:

1. *Ama nyugdíjas tanítók és özvegyek részére, akik eddig koronaértékben kapták nyugdíjukat, a jövőben 1924 április elsejétől visszamenőleg dinárértékben folyósítsák a nyugdíjat.*

2. *A férjezett tanítónők, akik jelenleg csak fél pótlékot élveznek, a jövőben teljes pótlékot kapjanak.*

3. *A közoktatásügyi minisztériumnál, hogy a tanítók özvegyei, a nyug-*

díjasok, ugyszintén a tanítónők családtagjai is ötvenszázalékos vasuti kedvezményben részesüljenek.

4. *Mindazon tanítók részére, akik a jövőben nyugdíjaznak, addig folyósítsák rendes fizetésüket, amíg nyugdíjukat ki nem utallják.*

5. *A határmenti városokban és községekben a tanítókat az első és második drágasági osztályba sorozzák.*

6. *Ama tanítóknál, akik a háboru alatt szerezték meg képesítésüket és ahol kinevezés előtt hadba vonultak, a háboru alatt töltött éveket számítsák be a szolgálati időbe.*

7. *Azoknak a tanítóknak, akik a rendes tantárgyak mellett tornaórákat is adnak, tízszázalékkal emeljék fel a fizetésüket.*

8. *Mindazon tanítók után, akik természetben lakást élveznek és így nem kapnak lakbérpótlékot, a lakbérpótlékoknak megfelelő összeget utallják ki a tanító-egyesület részére, amely ebből a pénzből iskolákat épít.*

9. *Az elemi iskolai bizonyítványokat mentesítsék a bélyegilleték alól.*

10. *A közlekedésügyi minisztérium keresse meg a hadügyminisztériumot, hogy a kraljevici szanatóriumot, amely az egyesület tulajdona, de jelenleg katonaság lakja, ürítsék ki, hogy ott beteg tanítókat ingyenesen helyezhessenek el.*

A határozati javaslatokat a kongresszus résztvevői egyhangulag elfogadták.

Csak tanító lehet tagja a vezetőségnek

A határozati javaslatok elfogadása után *Sztankovics* Milutin, az egyesület volt alelnöke emelkedett szólásra. Beszédében kifogásolta, hogy az egyesület vezetőségében a tanítókön kívül a közlekedésügyi minisztérium több tisztviselője is helyet foglal, úgy, hogy az egyesület irányításában alig van része tanítónak. Kifogásolja azt is, hogy az *Tanítók Lapja* nem eléggé erélyesen védi a tanítók érdekeit, aminek szintén az az oka, hogy a lap szerkesztésében minisztériumi tisztviselők is résztvesznek.

Javasolta, hogy a jövőben úgy az egyesület vezetésében, mint a *Tanítók Lapjának* a szerkesztésében csakis tanítók vehessenek részt. A kongresszus mindkét javaslatot elfogadta.

»Államellenes tanítók«

Óriási botrányt idézett elő *Miljanovics* Danilo macsvai tanító felszólalása. *Miljanovics* élesen támadta *Pribicevics* Szvetozár volt közoktatásügyi minisztert, aki szerinte azokat a tanítókat, akik nem támogatták a politikában, államelleneseknek nyilvánította és többeget el is bocsájtott állásukból. Szavaira a Pribicevics-pártiak a padok tetejére ugráltak, ököket rázták, percekig tartott a fülsiketítő zaj. Többen feléje kibájtak:

— *Azt kiáltották, hogy le a királylyal! Az nem államellenesség?*

Miljanovics megismételte kijelentését, mire csaknem tetlegességre került a sor. A rendet csak sokára sikerült helyreállítani. Alig múlt el a láрма, a Pribicevics-pártiak ismét felugráltak helyükről és tiltakoztak az ellen, hogy politikát vigyenek be a kongresszus tárgyalásába.

Végül *Tatics* Zsivojin szerbiai tanító szólalt fel, aki szintén a Pribicevics minisztersége alatt történt igazságtalanságokról beszélt. Mielőtt azonban kiörhetett volna a botrány, az alelnök bekesztette az ülést és folytatását délután három órára tüzte ki.

A délutáni ülés

A délutáni ülés első felszólalója *Popovics* Mileta podgoricai tanító, aki Pribicevicsot támadta. *Gyurgyics* Alexije tanító hasonló értelemben beszélt, ami szintén nagy vihart idézett fel. Többen az emelvényhez rohantak és el akarták onnan távolítani *Gyurgyicsot*.

Rubesa Antal zagrebi tanító beszédét azzal kezdte, hogy nem a horvát, sem

a szerb tanítók, hanem a tanítók nevében beszél.

— Ezek az elvek vezették a horvát népet akkor is, — mondotta Rubesa — amikor az osztrák impérium alatt élt.

Sztankovics volt elnök közbeszólt:

— Hol voltak maguk a háború alatt?

A megjegyzés nagy felháborodást keltett a horvát tanítók között. *Araniská Sztevan tanító bottal rontott Sztankovicsra, de idejében lefogták. Mások a terem egyik faragott fa-díszitményét törtek le és azt akarták Sztankovics fejéhez vágni.*

Az elnök többször felhívta az ülés résztvevőit, hogy ne politizáljanak.

Dragovics Milán délszerbiai tanító erre a vezetőség lemondását követelte. Petrovics alelnök ezek után elhagyta az üléstermet. Helyette Vukszanovics vette át az elnökséget, aki bejelentette, hogy az egyesület végrehajtó bizottsága lemondott tisztségéről, mert a kongresszus nem fogadta el a bizottság jelentését.

A kongresszus ezután új bizottságot választott, majd Vukszanovics helyettes elnök a kongresszust berekesztette.

A kongresszus résztvevői este bankettet tartottak a palicsi nagyvendéglőben.

A köpenicki vasutas megszökött, de újra elfogták

Kétezer dinárral vesztegette meg a kíséző rendőrt

A vajdasági vasuti állomásoknak volt a réme az a szélhámos vasuti tiszt, aki május óta hamis igazolványokkal, hamisított hivatalos táviratokkal és nyílt parancsokkal végigcsalta a Vajdaságot.

Boskovics Toma 28 éves bogmilovicsi (niksicai járás) vasuti hivatalnokot a beogradi vasutigazgatóság ezévi áprilisban különféle visszaélések miatt elbocsátotta.

Boskovics Toma Beogradból Szubotica-ra jött, megszerelte a vasutigazgatóság hivatalos bélyegzőjét és hivatalos távirati úrlapját és azokkal a családok végtelen sorát követte el. Mindenfelé hivatalos táviratokat küldött a szubotica-i vasutigazgatóság nevében, a melyben közli az állomásfőnökökkel, hogy egy inspektor az állomás megvizsgálására odaérkezik. Mindig Boskovics jelent meg, mint a vasutigazgatóság kiküldöttje és a legtöbb esetben vizsgálatot színlelve megdézsmálta a pénztárt.

A sztaribecseji csendőrség végre letartóztatta és bezárolta a noviszadi ügyészség fogházába. Augusztus 8-án a noviszadi törvényszék vizsgálóbírája áttette Boskovics Toma ügyét a veliki-hecskerek-i törvényszékhez. A noviszadi ügyészség Boskovicsot azzal adta át a noviszadi rendőrségnek, hogy kísérelje a hecskerek-i ügyészséghez. A noviszadi rendőrség a novibecseji rendőrségnek adta át a foglyot, hogy az onnan Becskerekre szállítsa.

A novibecseji rendőrség egy rendőrrel utnak indította Boskovicsot, aki Becskerekre érve rábeszélte az őt kísérelő rendőrt, hogy térjenek be a hecskerek-i Koronába egy pohár borra. Elkezdték iddogni és amikor a rendőr már ittas lett, Boskovics kétezer dinárt kínált kísérelőjének, ha futni engedi. A rendőr zsebreavágta a 2000 dinárt, a fogoly elszökött. Novibecsejen a rendőr azt jelentette a szolgabírói hivatalnak, hogy Boskovicsot átadta a becskerek-i ügyészségnek.

Csütörtökön este a pancsevői kocsmában a szolgálatban levő csendőrnek feltűnt egy ismeretlen idegen. Gyanusnak találta, bevitt a lakonyába, ahol kihallgatta. Eleinte hamis nevet mondott, majd bevallotta nevét és büntetését is, hogy a novibecseji rendőrt megvesztegette és így menekült el.

A csendőrség szombaton átadta Boskovicsot a noviszadi ügyészségnek, a mely nyomban telefonon értesítette a

novibecseji szolgabírói hivatal, hogy hallgassa ki a Boskovics mellé kísérelőül adott rendőrt a szökés körülményei felől. A novibecseji főszolgabíró ki is hallgatta a rendőrt, aki bevallotta, hogy 2000 dinárt kapott Boskovicstól, de azt adta elő, hogy Boskovics a robogó vonatról ugrott le.

A noviszadi ügyészség szombaton új-ból átadta Boskovicsot a noviszadi rendőrségnek, hogy a foglyot Novibecsejre kísérelje, ahol szembesíteni fogják a megvesztegetett rendőrrel.

Boskovicsnál újabb letartóztatásakor hadővetű Browningot és sok töltényt találtak.

A nagyszakácsi csoda

Parasztasszonyok, akiknek minden éjjel megjelenik Szűz Mária A veszprémi püspök humbagnak minősítette a csodákat A lakosság továbbra is hisz a látomásokban

Egy apostol letartóztatása miatt megfutamtották a csendőrséget

Pécsről jelentik: Magyarország minden részéből, sőt külföldről is nagyszakású zarándoklat folyt mintegy négy hónapja Nagyszakácsi községbe, ahol néhány fanatikusan vallásos parasztasszonynak — állításuk szerint — minden éjszaka megjelenik Szűz Mária.

A veszprémi püspök, mint illetékes egyházfő, legutóbb magasrangú egyházi és világi funkcionáriusokból álló bizottságot küldött Nagyszakácsiba a csoda megvizsgálására. A bizottság kihallgatta az ugynevezett látókat és jelentésében megállapította, hogy a nagyszakású csoda humbag: részben önámítás, részben svindli. A bizottság jelentése alapján a püspök óva in'ette a hívőket Nagyszakácsi fölkeresésétől, ami a falu lakosságában felháborodást keltett a püspök ellen. Az utolsó hónapokban ugyanis százezrek keresték fel az eldugott somogy megyei falusokt és az idegenforgalom elmaradása — amit a püspöki pástörlevél előbb-utóbb elő fog idézni — minden valószínűség szerint erősen befolyásolja a falubeli lakosság hangulatát. A „látók” fanatizmusa a püspöki figyelmeztetés ellenére egyre növekszik és pénteken sajnálatos incidenst robbantott ki. Egy hosszuhaju, sápadtarcu fiatalember, aki mindig „látott”, szónoklatot intézett a tömeghez és beszédében éles kirohanást intézett a csendőrség ellen, amiért nem engedték meg neki, hogy a „látomás” parancsát teljesítse. Amikor végre elhallgatott egy deveszeri fiatalember kezdett szónokolni.

— Békét és szeretetet jöttem hirdetni — mondotta —, a Szűz Mária engem küldött, hogy hirdessem a szeretet magvait. Fegyveres emberek megakadályoznak bennünket ebben, ezeknek a fegyveres embereknek fegyver által kell pusztulniuk.

A csendőrség hamarosan tudomást szerzett arról, hogy az apostol milyen formában „hirdeti a szeretet magvait”, megjelent a helyszínen és a szónokot letartóztatta. Ennek láttára nagy felzúdulás támadt a tömegben, botok és öklök emelkedtek a levegőbe és az előző ajtatos éneket a csendőrök felé irányuló vad szitkozódás váltotta fel. A tömeg magatartása oly fenyegető lett, hogy a csendőrség végül is szabadon engedte a fiatalembert és elmenekült, majd jelentést tett az esetről felettes hatóságának.

A magyar kisgazdák győztek — a nagybirtokosokkal vereséget szenvedtek a román pártok Erdélyben

A kormánypárt a régi területen kisebbségben maradt a mezőgazdasági kamarai választásokon

Bukarestből jelentik: A mezőgazdasági kamarai választások végleges eredményéről a belügyminisztérium hivatalos jelentést tett közzé, mely szerint harminchárom kerületben a kormány-párt, negyvenhárom kerületben pedig az ellenzéki pártok szereztek meg a győzelmet.

A liberális párt veresége nagy meglepetést keltett politikai körökben annál inkább, mert azt várták, hogy Erdély után, ahol a magyarok és szászok segítségével a kerületek nagy részében sikerült többséget szereznie, a Regátban is elhódítja a győzelmet az ellenzéki pártoktól. Bratianuéknak ez a reménye azonban nem vált be, annak ellenére, hogy a Regát tulajdonképpen a kormánypárt főfészke, ahonnan a nemzetgyűlési választások alkalmával a liberális mandátumok többsége került ki.

Erdélyben a liberális-magyar lista tizenhárom vármegyében győzött, a nemzeti párti nyokban, amelyek közül három vármegyében és pedig: Háromszék-, Hunyad- és Szilágymegyében magyarok is szerepeltek a párt listáján, akik az Erdélyi Gazdák Egyesülete fel-szólítása ellenére sem voltak hajlandók a kormánypárt listájára szavazni. Az önálló magyar listák közül a csikmegyei kapott többséget, amelyre 2353 szavazal esett, míg a liberális ellenlistára csupán 546-an szavaztak. Érdekes jelenség, hogy ahol a liberálisok a paktum értelmében magyar nagybirtokosokat vettek fel a listára, a nemzetiek pedig a magyar kisgazdákkal egyeztek meg, ott mindenütt a nemzetiek listája kapta meg a magyar kisbirtokos gazdák támogatásával a győzelmet. Udvarhelyen viszont, ahol a helyzet fordítottja állt elő — a nemze-

tiék magyar nagybirtokosokkal, a liberálisok a magyar kisgazdák — a liberálisok szereztek meg a győzelmet, akiket a magyar gazdák zárt tömegben támogattak.

Regátban a nemzeti párt jelentős térhódítást tett, ahol harminc kerületben szerzett többséget, a kormánypárt pedig csak husz kerületben jutott a győzelemhez. A legrosszabb eredményt az Avarescu-párt érte el, amely az egész országban mindössze négy kerületet hódított el.

A mezőgazdasági kamarai választások eredményét a sajtó élénken kommentálja. Az erdélyi magyarság vezetőlapja, a kolozsvári Keleti Újság a következőket írja:

— Hogy milyen elhatározások fognak következni most a következő választásokat illetően, arról még talán korai is beszélni. Mindenesetre kíváncsian várja a kisebbségi közvélemény, hogy a kormány milyen koncessziókat fog tenni, cserében azért, hogy a magyarság szervezetei megmentették egy nagyarányú bukástól. Remélhetőleg a magyar vezető politikusok, ha már előzetesen elmulasztották garanciákat kötni ki ezekre a népi engedményekre vonatkozólag, most utólag nagyszakású rendezését fogják követelni egész problémakomplexumunknak, ha a liberálisok továbbra is támogatást fognak várni és kérni a magyar szavazó tömegektől. A nemzeti párt is talán meg fogja gondolni, hogy nem volna-e jó pozitív és részletes programot adnia és pozitív kötelezettségeket vállalnia a közeli köz-ségi és általános választások előtt. A magyar párt vezetősége pedig bizonyára igyekezni fog egy áldozatkész és nagy-

vonalu elhatározással úgy összevonni a magyarság erőit, hogy a legközelebbi választáson már országosan és egységesen állíthassa fel ezeket az erőket és elérhesse általuk a legtöbbet, attól a román párttól, amely komoly garanciákat fog tudni adni minden irányú közérdeklő követeléseink teljesítésére. Mert azt most már mindenki láthatja, hogy a magyarság komoly érték és segítség nem lehet közömbös sem arra a pártra, amely kormányon van, sem arra, amely kormányra akar kerülni.

Sulyos autóbaleset Bledben

Egy udvari autó összeütközött az olasz követ gépkocsijával

Bledből jelentik: Pénteken délután autóbaleset történt Bledben. Egy udvari automobil, amelyet Jari sofför vezetett, összeütközött Bodrero tábornok, beogradi olasz követ gépkocsijával.

Az összeütközésnél mindkét autó utasai, Pogacsnik százados, Jari és Agretti, az olasz követ autójának vezetője sulyosan megsebesültek, mindkét automobil teljesen összetört.

Pogacsnik századosot a ljubljana-i kórházba, a többi sebesülteket a bledi kórházba szállították. A két sofför állapota életveszélyes.

Nevelés a világbéke

Roger francia professor a beogradi nemzetközi tanárkongresszusról

A Beogradban ülésező hetedik nemzetközi tanárkongresszus egyik előkelő francia tagja, Georges Roger, a párisi IV. Henrik-liceum professzora, aki elismert pedagógiai szaktekintély, nyilatkozott a kongresszusról és a francia-szerb kulturkapcsolatról.

— A francia delegáció — mondotta Roger professor — el van ragadtatva a fogadtatástól és a szerb néptől. A szerb nemzet fejlődése csodálatba ejt bennünket. Ljubljana-tól kezdve csaknem Zagreb-ig gyönyörködtünk a vidék szépségében és itt az emberek kedvessége ragad el bennünket. Mondhatom, hogy az SHS királyságban olyan impressziókat nyertünk, amelyeket soha sem fognak elfelejteni.

Ami a kongresszust illeti, azon még inkább megerősödtek azok a kétfélékek, amelyek az SHS királyság tanárai és a francia tanárok között eddig is fennállottak. A szerb és a francia nép már régen rokonszenvez egymással és ez a rokonszenv a háború alatt a közös harcban még jobban megszilárdult. A jövőben a tudomány terén is szorosabb esz az összeköttetés mint eddig volt és ez a kongresszus sokban hozzájárult ahhoz, hogy a francia és a szerb tudományos körök közelebb jussanak egymáshoz.

A világbéke körében való tanításról és az ifjuság új neveléséről ezeket mondja Roger professor:

— A különböző nemzetek professorai a népek között a tudást terjesztik és így egészen természetes, hogy a Népszövetség sokat vár a tanárok munkájától, amely a világbéke gondolatának megerősítésére irányul. A tanároknak ezért ezen a téren nagy szerepük lesz. Az embereket a tudás által közelebb lehet hozni egymáshoz. A professoroknak a jóakarattal mértékűnek kell az ifjuság körében megteremteniök és ez a jóakarattal sok veszedelmek fogja elejét venni. A jóságra kell nevelni a fiatalokat, mert a jóságra meg lehet találni a barátságos együttélést. A hazafiasságra kell építeni a nemzetközi érzést, amely ilyenképpen tiszta marad. A francia tanárok ennek a célnak az elérésén dolgoznak és a mostani kongresszus főpontja is ez a kérdés volt.

Roham

az olaszliszkai csodarabbi lakása ellen

A károultak követelik a hamis milliósok beváltását

Budapestről jelentik: A hamisított milliós bankjegyek ügyében a sátoralja-új helyi és debreceni rendőrség együtt folytatja a nyomozást. Friedländer Lipót újpesti kereskedőt pénteken Debrecenbe szállították, ahol elcinte mindent tagadott és azt mondta, hogy nem vett részt a hamis egymilliós bankók terjesztésében. Szembesítették unokaöccsével, Friedländer Sámuellel, az olaszliszkai csodarabbi fiával, aki azután szemébe mondta, hogy tőle kapta a hamis pénzt, Friedländer Lipót azonban ezután is tagadott. A kihallgatás után mindkettőjüket külön elzárták.

Friedländer Sámuel első, tagadó vallomását akkor változtatta meg, amikor apja beüzent hozzá, hogy tegyen beismerő vallomást és ne kíméljen senkit. Ekkor mondta el, hogy huszonkét darab hamis bankjegyet kapott Friedländer Lipóttól.

A pénzhamisításnak egyébként egyre több és több gyanúsítottja ellen nyomoz a rendőrség, a pénzhamisítás helyét azonban mindeddig nem sikerült kideríteni. Több embert előállítottak, akik összeköttetést tartottak fenn Friedländerrel. Letartóztattak egy kolozsvári előimádkozót, Friedländer Sámuel menyasszonyának apját, aki Olaszliszkánál éppen át akarta lépni a román határt, hogy hazatérjen. Az a gyanu, hogy ő is részt vett a hamisításban.

Olaszliszkán a tömeg támadást intézett a csodarabbi lakása ellen, akitől azt követelték, hogy a fia által forgalomba hozott hamis pénzt váltsa be. Az ostromnak a csendőrség közbelépése vetett véget.

Kantonban kikiáltották a szovjetet

Orosz vezetéssel államcsinyt hajtottak végre Dél-Kínában

Londonból jelentik: Kantonban, ahol eddig a forradalmi pártok vezetőiből alakult koalíciós kormány volt hatalmon, az orosz vezetés alatt álló radikális csoport államcsinyt hajtott végre és kikiáltotta a délkínai szovjetet.

Sun-Yat-Sen halála óta a kantoni kormányzópartok között éles ellentétek támadtak akörül, hogy az idegenellenes politikát milyen mértékben folytassák az angolok és az amerikaiak ellen. A koalíció legerősebb pártja, melyet a Sun-Yat-Sen pártjából kivált kommunista elemek alkotnak, az imperializmus ellen kíméletlenül harcot követeltek, míg a polgári csoportok mérsékeltabb módszereket alkalmazását kívánták. Miután a radikális csoportnak döntő befolyása volt a kormány politikájára, a legutóbbi sikerült kereszttűlvinni, hogy az idegen hajókat kikiáltották a honkongi kikötőből. A kantoni kereskedők emiatt igen elkésredtek, mert az angol és amerikai hajók kikiáltása számukra több milliós kárt jelentett és elhatározták, hogy felkelést szerveznek a kormány, illetőleg a kommunista-párt diktatúrája ellen. A radikálisok azonban tudomást szereztek a polgári pártok készülő akciójáról és pénteken véres uccai harcok után megszüntették az összes nyilvános épületeket és kikiáltották a szovjetet. A vörös csapatok lefegyverezték az összes megbízhatatlan csapatokat és több száz embert letartóztattak.

Az angol lapok a kantoni eseményekkel kapcsolatban hangsúlyozzák, hogy Angliának ezután föltétlenül cselekedni kell.

Amerika nem ijed meg Caillaux fenyegetésétől

Csak a kamatok mérséklésébe egyeznek bele

Newyorkból jelentik: Borah szenátor metsző gunnyal beszélt arról, hogy Anglia ugyszólván gondnokságot akar gyakorolni Franciaország amerikai tartozásai fölött és viselkedik, mintha az amerikai követelések szabályozásának fundálása az ő dolga volna.

A francia államadósságokat csak Franciaország és Amerika rendezheti egymás között — mondotta Borah szenátor — és azok az angol föltételek, amelyeket a képviselhető legszeretettelőbb módon hoztak nyilvánosságra, talán kielégítik Angliát, de aligha lesznek inyére az amerikai adófizetőnek. A londoni manőver nagyon is átlátszó, föltöltes azon izgulni.

Winston, az amerikai pénzügyminisztérium helyettes államtitkára, ugy nyilatkozott, hogy az Egyesült-Államok most még inkább ragaszkodni fognak az adósság szabályozásának 3½ százalékos kamatához, még ha emiatt a pénzügyi tárgyalások már elejétől fogva sikertelenségre volnának ítélve. Ami az elmulasztott kamatokat illeti, — folytatta Winston, — azoknak mérsékléséről lehet beszélni. Arról is szó lehet, hogy részleges moratóriumot kapjon Franciaország, mint Belgium, de Franciaország tartozik először

olyan szabályozási javaslatot tenni, mint Anglia, vagy a többi adós, az egy Belgium kivételével.

Megjegyezte Winston, hogy Amerika nem fél attól, hogy Franciaország félbeszakítja a pénzügyi tárgyalásokat, mert hiszen kölcsönre van szüksége, amit csak Amerikától kaphat.

Caillauxnak az a fenyegetése, hogy az első hajóval visszautazik a francia delegáció, ha az Egyesült-Államok kormánya nem adja meg a régi feltételeket, Amerikában senkit sem fog megtéveszteni. Nekünk így is jó, — jegyezte meg Winston, — nem nekünk lesz belőle kárunk.

Mint Párisból jelentik, Caillaux péntek este a külügyminisztériumban hosszasan tanácskozott Briand külügyminiszterrel a szövetségi tartozások rendezéséről. A reggeli lapok megerősítik, hogy Caillaux maga megy Washingtonba a pénzügyi delegáció élén, még pedig legkésőbb szeptember 19-én. Még nem bizonyos, hogy kik mennek vele, mint a bizottság tagjai nevét nem tették közzé, de az újságok már sok nevet emlegetnek, köztük Béringert, Auriolt, Bokanovszkít s egyes lapok szerint Franklin Bouillon és Lamboureaux is tagja lesz a pénzügyi delegációnak.

Vasárnap lesz a szubotocai kiállítás legmozgalmasabb napja

Délelőtt vajdasági gazdasági kongresszus és miting, délután löverseny — Értékes ajándékot kap a nyolcvanezredik látogató

Nyolc nap óta van nyitva a szubotocai kiállítás, amely idő alatt több, mint hetven ezer ember tekintette meg azokat a pompás mezőgazdasági cikkeket, ipari gyártmányokat és fajállatokat, amelyeket a Vajdaság és az egész ország gazdái, gyárai, iparosai és állattenyésztői a belső gazdasági kultúra fejlettségének igazolására az alkalommal összehajtottak. Nyolc nap elmúltával most már meg lehet állapítani, hogy a szubotocai kiállítás a várakozáson felül sikerült úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból. A külföldi sajtó nagy elismeréssel és dicsérrel emlékezett meg a szubotocai vásárról, amely így a legjobb mód volt arra, hogy nemcsak a Vajdaság, de az egész S. H. S. királyság mezőgazdaságának, iparának és állattenyésztésének fejlettségét igazolja. A kiállítás módját nyújtott arra, hogy a belső kereskedők és fogyasztók előtt dokumentálja, hogy számos olyan cikk a belsődon is beszerezhető, amelyeket eddig a legtöbben külföldről importáltak és már a kiállítás tartama alatt igen sok üzletet kötöttek.

Mint dekoratív látványosság is, nagyon sok nézőt vonzott a kiállítás, úgy, hogy a látogatók száma szombat estig meghaladta a hetvenezretet. Azokon a napokon, amikor rossz volt az időjárás, természetesen kevesebb volt a közönség, de volt néhány olyan nap is, amikor a látogatók száma messze meghaladta a tizezretet. Mult vasárnap, az első napon, — mint közöltük — huszezer-nél többen fordultak meg a kiállításon, most vasárnapra pedig még ennél is nagyobb látogatottságra számíthatnak, mert a kiállítás szépségének és érdekességének hírére azok a vidékiek is eljönnek azt megtekinteni, akik eddig még haboztak, hogy megnézzék-e a kiállítást.

A kiállítás vezetősége vasárnap délutánra, — amint már közöltük, — a kiállítás területén nagy népünnepélyt tervezett, e tervről azonban az utolsó pillanatban kénytelenek voltak eltérni.

Kétségtelen, hogy vasárnap a látogatók száma, — a megnyitás napjától számítva, — meg fogja haladni a nyolc-

vanezet és így vasárnap kiosztásra kerül az a nagyértékű ajándék, amelyet a kiállítás vezetősége a nyolcvanezredik látogatóknak szánt.

Gazdasági gyűlés és tiltakozó miting

A szubotocai kereskedők és gyárosok egyesülete a kiállítással kapcsolatban valamennyi vajdasági gazdasági egyesület részvételével vasárnap délelőtt kilenc órákor a városháza nagytermében közgazdasági kongresszust tart, amelyen dr. Itonics Márkó egyetemi tanár, dr. Franges Ottó zagrebi egyetemi tanár és dr. Sztójadinovics Milorad, a Trgovinski Glasnik főszerkesztője tartanak szakelőadásokat, míg az aktuális közgazdasági kérdésekről dr. Paulovics, a vajdasági pénzügyintézetek egyesületének főtitkára, a noviszadi és a bánáti kereskedelmi kamarák kiküldöttjei, valamint a számodások és vendégülösök egyesületének kiküldöttjei fognak előadásokat tartani.

Ugyancsak vasárnap délelőtt tízegegy órákor fog lezajlani a városháza előtti térségen a vajdasági közgazdasági egyesületek által összehívott miting, amelyen a Vajdaság gazdasági körrei egyöntetlően fognak tiltakozni az igazságtalan és aránytalan megadóztatások ellen.

Ugy a gazdasági gyűlésen, mint a mitingen valamennyi vajdasági kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági egyesület és szervezet képviseltetni fogja magát.

Vasárnap reggel kilenc órákor tartják kongresszusukat a német anyanyelvű gazdák is a palicsi-uti elemi iskolában

Díjazások

Szombaton megtörtént a lókiállítás díjazása. A zsüri elnöke: Leibach Gyula Szubotica, tagok: Somogyi Soma Csóka, Malagurszki József, Vujkovic-Cvijin Márton Szubotica, Bestics Lázár Bajmok, Schwarzenbrunner Leó Csóka, Kiss Imre János B.-Topola. A díjazáson, melyet Imhoff József igazgató a württembergi rendszerű titkos pontozással vezetett, — a következők

kaptak kitüntetést:

Aranyérem: Leibach Gyula Szubotica, ezüstérem: Lederer-gazdaság Csóka, Vujkovic-Cvijin Márton Szubotica, bronzérem: Bestics Lázár Bajmok. Aranyoklevél: Vojnic Simon és Béla, dr. Mijatov Milorad, Vukovic-Cvijin Jásó Szubotica, Kiss Imre János Topola, Simon András Bajmok, Mijatov Milán Bajsa. Ezüstoklevél: Dobó Szilveszter Kraljev-Breg, Czincl József Bajmok, Németh Antal, Rajcsics Live, Csóvics Veco Szubotica, Juhász Péter Martonos. Bronzoklevél: Nadlecki Cvetko Krsztur, Ruski Lázár, Beigand István, Vojnic István Szubotica. Losonczi Lajos Sztara-Kanizsa, Barna János Szentá, Halbrohr László Szubotica.

A karagyorgyei állami méntelep elismerő oklevelet kapott.

Somogyi Somának, a csóka Lederer-uradalom tisztartójának a lötenyésztes terén kifejtett érdemeiért aranyoklevelet ítél a bíráló-bizottság.

Rablótámadás

a malomban

A leégett lazareváci malom tulajdonosát félholtra verték

Velikibeckerekéről jelentik: Néhány napja, hogy leégett a lazareváci malom, amelynek tulajdonosai Fenyves Izsó becskeréki kereskedő és Wolff Vilmos, aki a malomban lakik. A maloméges egy millió dinár kárt okozott, amiből biztosítás útján csak háromszázezer dinár térül meg. Pénteken este újabb csapás érte Wolff Vilmost: rablók támadták meg a lakása udvarán és félholtra verték. Wolff Vilmos péntek este tíz órákor már ágyban volt, amikor az udvar felől gyanus neszt hallott. Fölkelt az ágyból és kiment az udvarra, ahol három-négy embert vett észre. Megkérdezte tőlük, hogy mit keresnek, mire azok kijelentették, hogy vizet akarnak inni a kutból. Minthogy azonban nem a kut felé mentek, Wolff segítségért kiabált. Erre az ismeretlenek rátámadtak és a leégett malom üszkös gerendáihoz vonszolták, majd az egyik gerendával ütlegelni kezdték.

Amikor a házbellek a segélykiáltásokra odaértek, a támadóknak már nyomuk sem volt. Wolffot eszméletlen állapotban vitték be lakására. Wolff később magához tért és elmondta, mi történt vele. A malomtulajdonos állapota súlyos.

A csendőrség megindította a nyomozást, de eddig semmi pozitív eredményre nem jutott. Azt hiszik, hogy a támadást azok követték el, akik a tűz előtt egy héttel betörést kíséreltek meg a malomba.

Nyílt harc

a bolgár király és Cankov között

A miniszterelnök ellenszél a király kormány-rekonstrukciós terveinek

Szófiából jelentik: A Boris király és Cankov miniszterelnök közt már régóta fennálló nézeteltérés nyílt szakításhoz vezetett. Az ellentétek kiéleződésének közvetlen oka volt a királynak a kegyelmi aktsa, a mellyel huszonhárom halálraítelt kommunista büntetését változtatta át életfogytiglani szabadságvesztésre. A kormány rekonstrukciós terve szintén sokban hozzájárult a korona és a kormány közötti viszony elmérgesedéséhez. Boris király ugyanis már régebben foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a jelenlegi kormány helyett koalíciós kormányt állítson az ország élére. A király nyaralóhelyén kétórás hosszú kihallgatáson fogadta Malinov Sándor volt miniszterelnököt, a demokrata-párt vezérét és előtte is újból kifejezésre juttatta azt a kívánságát, hogy Malinov, mint a de-

mokrata ellenzék vezére, vegyen részt az újjáalakítandó kormányban.

Ezek az okok arra kényszerítették Cankov miniszterelnököt, hogy nyíltan állást foglaljon a király ellen. A sajtó képviselőivel folytatott egyik beszélgetésben a miniszterelnök kijelentette, hogy semmi szükség sincs a kormánynak az ellenzék bevonása által való rekonstrukciójára. Megcáfolta azoknak a híreknek valóságát, amelyek kormányválságról számolnak be és azt állította, hogy a Bulgáriában jelenleg uralmon levő pártnak kell továbbra is kezében tartania a kormányzást.

A kormányválságról forgalomba hozott híreket egvébként a miniszterelnök nyilatkozata ellenére is napirenden tartják a lapok és azt írják, hogy még a szobranje újból összehívása előtt meg fog történni a kormány újjáalakulása.

Terjed

az angol matrózok és fűtők sztrájkja

A hajóstársaságok ragaszkodnak a bórleszállításhoz

Londonból jelentik: A tengerészek és fűtők szakszervezetének vezetősége a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozik a sztrájk megszüntetésén, de ennek ellenére az egész birodalomban terjed a munkabeszüntetés. Melbourneból jelentik, hogy az ausztráliai parlament külön rendőrséget létesített a matrózok sztrájkjának ellenőrzésére. Ezt a határozatot 35 szavazattal hozta meg az ausztráliai parlament, míg a munkáspárt 22 tagja ellene szavazott.

A délafrikai kikötőkben is terjed a sztrájk, de remélik, hogy magára Fokvárosra nem fog elharapózni, mert a kikötőkben több gőzös vesztel már. A matrózok a délafrikai kikötőkben addig nem akarnak hajóra szállani, míg a hajóstársaságok kötelezőleg ki nem jelentik, hogy visszavonják a bérek leszállítását, amely havonta egy font sterlinget tesz ki.

Uj-Zeelandban is veszedelmesen terjed a sztrájk. Több száz matróz tegnap este Aucklandban gyűlést tartott. Elkeseredett volt a hangulat Havelock Wilson, a tengerészek és fűtők szakszervezetének titkára ellen és kimondták, hogy a megállapodást nem ismerik el. Az újzeelandi kikötőkben kilenc hajót erőszakosan tartanak vissza a sztrájkolók.

Ostrom az őrház ellen

Visszaszökött a megszöktetett szerelmes

Szombat reggel fél 9 órakor a noviszadi vasútállomás főnöksége telefonon arról értesítette a noviszadi rendőrséget, hogy a Cseneji szállás közelében levő 13. számú őrháznál szolgálatot teljesítő Horváth János vasuti őr telefonon sürgős segítséget kért, mert rablók támadták meg az őrházat.

A riasztó híre Rakics Radenko főkapitány-helyettes több rendőrrel és detektívvél autóra a 13. számú őrházhoz rohogott, de ott már csak az őrházba bezárkózott Horváth Jánost találta, aki a rendőrség kopogtatására sem mert ajtót nyitni. Csak hosszabb biztatásra és a főkapitány-helyettes unszolására nyitott ajtót és engedte be a rendőröket az őrházba.

Horváth János előadta, hogy Prodanovics Masa cseneji földműves a napokban egy leányt szöktetett meg Dolnikoviról, de a leány pénteken visszaszökött és Prodanovics Masa a vasuti őrt gyanúsítja, hogy a leány szökését elősegítette.

Erre Prodanovics Masa fellármázta az egész cseneji Prodanovics-családot, amelynek férfitagjai közül a leányszöktetőn kívül annak apja: Prodanovics Vása és Masa két fivére: Makszim és Ljubisko botokkal felfegyverkezve az őrházat körülzárták és az oda bezárkózott Horváthot agyonveréssel fenyegették meg.

Egy ideig feszegették az őrház ajtaját, de amikor meghallották, hogy a vasuti őr segítségért telefonál és a Prodanovicsok bosszuhadjárát rablótámadásnak állítja be, elmenekültek.

A kiszállt rendőrök csak Prodanovics Vászt fogták el és szállították be Noviszadra. A tanyai rendőrség a többi támadót keresi.

A magyar szociáldemokraták veresége a marseillei kongresszuson

Izgalmas vita az orosz kérdésben Kunfi Zsigmond és az orosz delegátusok között

Marseilleből jelentik: A szocialista kongresszusnak a szovjet-kérdéssel foglalkozó bizottsága pénteken egész éjszaka folytatta a vitát, melynek során heves és izgalmas jelenetek játszódtak le.

Az első felszólaló dr. Kunfi Zsigmond volt, aki az orosz bolsevizmust érdekes szociális kísérletnek mondta. A magyar delegátus megállapítása ellen az orosz emigráns szociáldemokraták hevesen tiltakoztak és vezetőjük, Csernov azonnal felszólalt, hogy Kunfi állításait megcáfolja.

— Az orosz bolsevizmus nem szociális kísérlet, — mondotta Csernov — hanem abszurdum. Az orosz bolsevizmus kísérlete annak, hogyan lehet tönkretenni egy országot és eldurvítani egy finomlelkű nép gondolkozását. Érdekes kísérletnek lehetne talán minősíteni a szovjetnek azt a tervét, hogy az ázsiai népeket forradalmasítsa, de magát a szovjetintézményt érdekes szociális kísérletnek csak az mondhatja, aki nem lát a dolgok mélyére.

Csernov ezután áttért a szovjet-külpolitika bírálatára.

— Az orosz külpolitika ma imperialista és céljai elérésére semmiféle eszköztől nem riad vissza. Az orosz szovjet urai nagyon jól tudják, hogy ketős veszedelem fenyegeti őket az első forradalmon kívül: az egyik a kisanant Moszkva ellen irányuló szövetsége, a másik a francia-lengyel katonai egyez-

mény, amely szintén a szovjet ellen irányul. Amikor a kisanant megalakult, célja az volt, hogy a trianoni békeszerződés rendelkezéseit biztosítsa és Magyarországot féken tartsa. Miután Magyarországot lefegyverezték és az orosz imperialista veszedelem nőttönött, a kisanant szövetségének fenyegető tekintete elfordult Budapest felől és Moszkvára esett. A kisanant ma már nem Magyarország, hanem Moszkva ellen irányul. Másrészt ott van a cseh-szlovák-lengyel-francia katonai egyezmény, amelynek éle szintén a szovjet ellen irányul. Van ezenkívül még egy külön lengyel-román szövetség, amely szerint egyik állam tartozik katonailag segíteni a másikat, a szovjet imperialista céljai ellen.

A magyarországi Vági-csoport ügyében a szombati napon különben fordulat állott be. A mandátum-igazoló bizottság — mint ismeretes — elutasította Vágiéknak azt a kérését, hogy megbízottjaik résztvehessenek a kongresszuson. Kunfi és az osztrák szociáldemokraták, Bauer Ottó és Adler Frigyes a döntés ellen a kongresszus plénumához felebeztek. A kongresszus az igazoló-bizottság elutasító döntését semmisnek mondta ki és utasította az igazoló-bizottságot, hogy Vágiék megbízottja: György Benedek cinézszegéd meghallgatása után hozzon új határozatot, hogy jár-e a magyar ellenzéki csoportnak külön két mandátum.

Meghosszabbítják a cionista kongresszust

A kongresszus alelnöke a cionizmus problémáiról

Bécsből jelentik: E hó 28-án kellett volna a program szerint a bécsi cionista kongresszusnak befejeződnie, azonban az egyes frakciók között olyan éles ellentétek merültek fel és a vita annyira elnyúlt a plenáris üléseken és a bizottságokban, hogy szükségessé vált a kongresszus meghosszabbítása és így a kongresszus előreláthatólag csak szeptember második felében ér véget.

A kongresszus elnöke, Reich dr., a következőket mondta az egyes frakciók közötti ellentétekről:

— A baloldali munkáspárt (Poale Zion) sok tekintetben nem halad együtt a többi ellenzéki frakciókkal, hanem barátságosan viseltetik Weizmann elnökkel szemben. Az ellenzék főleg abból a radikális csoportból áll, amelyet Stricker Róbert dr. bécsi cionista vezér, volt osztrák nemzetgyűlési képviselő és a „Wiener Morgenzeitung” főszerkesztője vezet. Programjuk negatív, csak bírálni tudnak konkrét javaslatok nélkül. Az egyetlen ellenzéki csoport, amelynek programja van, Jabotinskynek, zsidó légiók volt vezetőjének frakciója. Jabotinskyék azonban teljesen elkülönítették magukat a Stricker-féle radikálisoktól.

Jabotinskynek két program-pontja van. Az első a palesztinai zsidók önvédelme zsidó légiók útján, a második a palesztinai földbirtokok kisajátítása a zsidók javára. Ez a program azonban annyira kalandos, hogy a kongresszus nem teheti magévá. A többségnek az az álláspontja, hogy Palesztina felépítése csak fokozatos fejlődés útján történhetik. A zsidóság békés nép és nem akarja utánozni azokat az államo-

kat, amelyek kifelé a pacifizmust hirdetik, emellett azonban bűzön fegyverkeznek. Jabotinsky kitűnő szónok és romantikus hajlamai következtében a fiatalok között nagy tábora van, azonban, mint vezér, programját különböző diplomáciai és egyéb akadályok következtében nem tudná végrehajtani.

— Arra nézve, hogy a fokozatos felépítés milyen formában történjen, a vélemények megoszlanak. Röviddel ezelőtt az alapelv még az volt, hogy a felépítést csak a munkások és parasztok végezhetik és a vezetőség ezért a parasztok és munkások kolonizálására fordított figyelmet és csak a parasztoknak és munkásoknak adott pénzt, hogy Palesztinában letelepedhessenek. Az utóbbi időben azonban a középosztály köréből is tömeges letelepedések történtek. Azt hittük, hogy ez összefüggésben van az európai államok rossz gazdasági helyzetével. Csakhamar azonban kitűnt, hogy a középosztálybeliek is ép úgy idealizmusból telepedtek le Palesztinában, mint a munkások és parasztok és ők is ki akarják venni részüket Palesztina felépítéséből. Vagyonos vállalkozók viszont egész iparágakat teremtettek, így a fejlett és híres lodzi pamut-ipar összes gépeivel együtt Palesztinába vándorolt ki.

— A probléma tehát mostan az, hogy a letelepedők részére miként szerezzünk pénzt és hogyan szervezzük meg védelmüket. E kérdések körül folyik a vita. A munkáspártoknak az az álláspontjuk, hogy továbbra is a munkásokat és parasztokat kell első-sorban támogatni.

— Egy másik igen erős csoportnak

azonban az a véleménye, hogy a munkásoknak igenis szükségük van a kereskedőkre, mivel a városok fejlődése csak a kereskedelem révén biztosítható és kereskedők nélkül a munkások a városokban nem találnak elég munkát.

— Evvel a problémával van összefüggésben az a kérdés, hogy miképpen lehet a bevándorlás költségvetését kiterjeszteni a középosztályra és miképpen lehet a cionista világszervezet vezetőségében olyan személyiségeket bevonni, akik alkalmasak középosztálybeliek bevándorlásának elősegítésére.

— A baloldali és radikális ellenzék között egyrészt és a vallásos alapon álló jobboldal között másrészt a keletgaliciai csoport alkotja a centrumot és minden erejével a közvetítésre, az ellentétek kiküszöbölésére és a béke megteremtésére törekszik.

— Igen fontos kérdés, hogy a vezetőség hol legyen? A vezetőség eddig Londonban székelt, az amerikaiak azonban azt akarták, hogy az egész vezetőség Palesztinába telepedjen át és Londonban csak egy politikai bizottság működjen. Más csoportok a fokozatos átköltözködés mellett vannak és azt kívánják, hogy egyelőre csak a felépítési alapot kezelő osztály költözködjék Londonból Palesztinába.

A zagrebi kiállítás

szeptember 8-ikán nyílik meg

Avadászkiállításon a király is rész vesz zsákmánygyűjteményével

Szeptember 8-ikán nyílik meg a zagrebi kiállítás és mintavásár és szeptember 20-ig lesz nyitva. A nagyszabásúnak ígérkező kiállítás látogatói a belsőoldalon ötven százalékos menetdíjkezdményben részesülnek.

A kiállítás legnagyobb terét a nemzetközi automobil-kiállítás fogja elfoglalni. Több mint ötven autómárkát fognak itt bemutatni és lesz autóverseny is. Nem fog hiányozni a kiállításról a repülőgép sem. Az aeronautikai kiállításon a leghíresebb francia és angol cégek mellett szerepelni fog az egyetlen hazai repülőgyár, a noviszadi »Ikarus« is, amely ezuttal először mutatja be készítményeit a nyilvánosságnak. A repülőgépkiallítás kapcsolatban repülőmúzeumokat is rendeznek és a látogatóknak alkalmuk lesz csekély légiutat tenni.

Bemutatnak még a kiállításon vizijárműveket is, továbbá nagy számmal lesznek képviselve a rádióval foglalkozó cégek. A kiállítás keretében tartják meg első kongresszusukat a jugoszláviai rádióamatőrök.

Nagy érdeklődés előzi meg a vadászkiállítást, amelyen maga Alekszandar király öfelsége is részt vesz nagyszerű vadászszákmány gyűjteményével. Lesz országos vadász-kongresszus, céllovverseny, halászati kiállítás, löverseny és országos sportkongresszus is.

A király megígérte, hogy személyesen meg fog jelenni a kiállítás ünnepélyes megnyitóján. A rendezőség a legnagyobb agilitással folytatja az előkészületeket, hogy a kiállítás nagyszerű legyen.

ELHIZÁS ELLEN

egyedül biztos szer a szakemberek és elsőrangú szaktudományok által feljárt és bizonyítottan hatásos elhizás ellen.

„VILFAN TEA”

Teljesen ártalmatlan. Szépteljesen elismerés. Kapcsolja az összes gyógyászati irányban és dró ériakban.

Előállítás:

MR. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ
Gyógyszervegyészeti Laboratórium
ZAGREB, ILICA 204

HIREK

● ● ●

Magam elől

Szomorúság ért és nem birtam el magamat. Foglalkozás, ismerős, város, szoba, ahol megpillantottam magamat, elviselhetetlen volt és betámolyogtam a vonatfülkébe.

Akármerre, csak ne tudjam utját, tikkát...

Hetek boruja fájó idegeimen, álomtan szememen és amikor fölébredtem a fülkesarokban, a szorongás kinja épp úgy feszítette a mellemet, markolta a torkomat. Odakünn őrlöngött a napsütés, forrtak a gleccserek... a szemhéjaim ijedten lezárultak. A vonat rohant, a karikázó sötétségben senki vellem, csak a mozdulatlan szomorúság, megülte eszméletemet, ráakaszkodott a husomra, diadalmas marokkal fogja a fejemet, frissen és éktelenül, mint ifju banya, nyomja a szívemet. A vonat szökken, rohan, vaslábaival ütemesen ugrik előbbre és előbbre, föltagosó lábait hallom és érzem, csörömpöl, zenebonál, taszit és taszit...

Ijedelmes ez a sűrű, tölcsező, pirosan csikozó feketesség... a szemem fölfebben, egy férfi ül velem szemben, alszik. Megakad rajta a tekintetem, fiatalos az arca, de tiszta homlokára behullik az ősz haja, alszik, a két válla, törzse lankadtan belemerült a fülke bányába, az arca lezart, halottas világ, szemel, orcái mint merevült fehér márvány, sik orra, seprős bajusza csöndes, rezdületlen, de a szája, keserű szája... támadó, félelmes. A bajuszseprő alatt görbén elnyúlnak a vonalak, alsó ajkát magukkal vonják és a száj szögleteiből feltűnnek a keserűség sarlói.

A halottas nyugalomból vadultan üti föl magát ez a lázadás, hántás, védekező könyörtelenség...

Rám tűz, rám néz, rám suit, árkölt vonalainak csápjai nyomorult valóm-ba belékapnak...

Érzem, karmolják az idegeimet, meg-hengergetik a nehéz mellemet, belé-szakitának a szédült eszembe...

Szabályos vonalai az elkeserült, néma szájnak már érte nyulnak, menekülő, szégyenes szomorúságonnak, a torkom megszorul, az áfiam megremeg, két szemem török forgójával megtelik és csatára fölvert magam: az ellenség-gel szemben...

— Ez a keserű száj...

— Most csupasz, nem tudja magát, gögös és gonosz...

— Ez a keserű száj... mely gyön-gült lelkekre ráfordul és harap...

— Hogy rántja vissza szörnyű vo-nalait, ha kérdik a hamisságok és mo-solyog, mosolyog...

— Esküszik, hazudik, hízeleg, jelke-sül és turbékolva röppen rá a csók...

— Lepel nélkül, most kifordul meg-tanult magából... Irigy és rossz...

— Epés völgyeivel szája körül, már sodor...

Erősebb volt, mint én.

Hetek sötétje itt rázkódik a vállam alatt, szenvedések forrja meggyült az inyem alatt és tikkadt tekintetem lo-siklik, a létan, a keserű száira.

Nem tudok...

Dultan, verben megállók a fülkeablak előtt.

Hajnalodó tífri alkonyat a piros fák fölött.

Dalol a jelző harang.

Stüssi-vadász-emberek kapaszkodnak a vonatra.

Egy gyerek bucsuzkodik a néniétől.

Ölelik egymást.

A nénike piritott arcán elindulnak a ráncok, a gyerek teljes szája, mint a szív, megduzzad.

Még karolják egymást, még nézik

egymást és elzuhog rajtuk a zokogás patakja...

Az édes fájdalom megnyújtja a csipőmet, csittitva megérinti a szakadó mellemet és tüzszeimbem megragyo-g a tündér.

Könny...

— Oh, áldott gyermek..., áldott néni...

Révész Béla

— A Radics-párti képviselőik agitációs körúton. Zagrebből jelentik: A Radics párt képviselői, egy-kettő kivételével elhagyták Zagrebot és agitációs körútra mentek. Zagreb-ban csak Radics István és dr. Krnye-vics György államtitkár, valamint dr. Macsek tartózkodnak. Radics és Krnye-vics, hír szerint, hétfőn Blédbe utaz-nak a királyhoz s szerdán visszatér-nek Zagrebba, ahonnan Genfbe foly-tattják útjukat. Macsek legközelebb Kossutics képviselővel dalmáciai kör-utra indul.

— A szajáni esperes felavatása. Szajánból jelentik: Szokatlan fényvel és pompával avatta fel csütörtökön Radics Rafael beogradi érsek, a Bánát apostoli adminisztrátora Szajánban Herresbacher Dávidot, a kerület népszerű esperesét papai kamarássá. A vallási ünnepélyen a környék minden előkelősége hivatalos volt. Délután Rodics érsek a kikin-dai főesperessel Csókára utazott az ottani kegyuraság meglátogatására. Lederer Arthur földbíró, a csókai plébá-nia kegyura kastélyában megvendé-gelte Rodics érseket és a kíséretében levő papokat. Rodics érsek fényképével ajándékozta meg Lederer Arturt. A beogradi érsek Csókáról Beckerekre utazott.

— Hétfőn kezdi meg működését a beckereki adókvető-bizottság. Beckerekéről jelentik: A pénzügy-miniszter — mint ismeretes — kine-vezte a beckereki pénzügyi járásba a vagyon-, jövedelem- és hadinyere-ségadó-kvető bizottságot. A bizottság két delegációból áll és mindakettő hétfőn kezdi meg működését. A becs-kereki járás adókvető bizottságának elnöke: Miskovics Gyuró nyugalma-zott főszolgabíró, tagjai: Oltván Misa, Kolarov Zsiva, Teklics Szvetozár, Tadin Fina és Ignjatov Milán. A má-sodik bizottság a módosi járásban fog működni és elnöke Tornianszki Sán-dor. Tagjai: Nikolics Nikola, Popovics Bogdán, Gyakovacska Mita, Petkanics Dusan és Radovancev Száva.

— A nemzetközi tanárkongresszus résztvevői Zagrebban. Zagrebből jelen-tik: A beogradi nemzetközi tanárkon-gresszus résztvevői szombaton Zagrebba érkeztek, ahol délbán az Esplanade-szál-lóban bankettet rendeztek a tisztele-tükre. A vendégek a délután folyamán meglelték a várost és kirándulást tettek a környékre. A kongresszus egy-küldöttsége vasárnap Blédbe utazik, ahol kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

— Hétfőn este kétszáz ezer amerikai bányamunkás sztrájkba lép. Párisból jelentik: Mint a Chicago Tribune New-yorkból jelenti, a szénbányász-sztrájk elkerülésére minden fáradozás hiábavaló volt. Lewes, az amerikai bányamunkás-szövetség elnöke, hivatalosan elrendelte a bányamunkásoknak, hogy augusztus hó 31-én éjjel szüntessék meg a mun-kát. A Newyork Herald szerint a sztrájkoló munkások számát 150.000—200.000 emberre lehet tenni.

— A szerémségi egyházmegyét a beogradi érsekséghez akarják csatolni. Zagrebből jelentik: Egyházi kör-ökben az a hír terjedt el, hogy a kor-mány a Szerémséget ki akarja szakítani a djakovói katolikus püspökségből és a beogradi érsekség alá akarja helyezni. A djakovói püspökség kárpótlásul tí-zenöt baranyai plébániát kapna.

— A román királyi pár Velencé-ben. Velencéből jelentik: Pár napos tartózkodásra pénteken Velencébe ér-kezett a román királyi pár. Az inkogni-tóban utazó királyi vendégeket az olasz király nevében az aostai herceg fogadta.

— A németek kapják meg az oroszok óriási textilgéprendelését. Londonból jelentik: Néhány hét előtt egy orosz kereskede mi küldöttség jött Angliába és a gépgyári centru-mokban textilgépeket akart vásárolni. A rendelés ötmillió font sterlinget tett volna ki, de nem jött létre, mert az angol gyárak nem voltak hajlan-dók hitelezni és készpénzt követeltek, vagy pedig a brit kormány állami garanciáját. Már akkor figyelmeztet-ték a londoni lapok az angol érde-keltségeket, hogy kár lesz elszalasz-tani a kedvező alkalmat és hogy az orosz delegáció bizonyára jobb fi-zetési feltételeket kaphat a német gyá-raktól, ezt a nagyarányú szállítást tehát a német konkurrencia fogja megkapni. Így is történt. Az oroszok időközben visszautaztak Moszkvába és most a szovjetkormány felhatal-mazásával Németországba indultak, hogy német textilgépgyárakkal kössék meg az üzletet.

— Elszabadult teherkocsi okozta a földvári vasúti szerencsétlenséget. Bras-sóból jelentik: A földvári vasúti szeren-csétlenségről a következő részleteket jelentik: Bótfalu állomáson több teher-kocsi vesztegelt javítás, illetve rakodás végett. Egyes féknélküli kocsik, noha ez szigorúan tilos, szabadon álltak és így a megfutamodás ellen nem biztosí-tott egyik kocsit az éjszakai vihar Földvár felé sodorta. A forgalmi szolgál-atot tevő ezt nem vette észre és a Földvár állomáson álló személyvonat-nak engedélyt adott az indulásra. A ro-hogó kocsi a nyílt pályán nekirohant a személyvonatnak. A bajt, noha a mozdony vezetője, Gálfalvi Kálmán észre-vette a közeli veszedelmet, már nem lehetett megakadályozni, a rohanó te-herkocsi kerekei az összeütközés pilla-natában kiugrottak s az egyik kerék a mozdony alá kerülve felfordította azt. Gálfalvi Kálmán mozdonyvezetőt a ka-zán a mozdony falához szorította és azonnal megölte. Több személykocsi ki-siklott, az utasoknak szerencséje nem történt bajuk. A pályatestet a katasztró-fa mintegy hatvan méternyire tönkre-tette.

— Olasz-német diplomáciai kon-fliktus egy moziszöveg miatt. Ber-linből jelentik: Memo Benassi híres olasz moziszínész Berlinben vendég-szerepeit a Henny Porten filmtársá-ságnál. A színész csütörtökön váratl-anul megszakította vendégszereplé-sét és elutazott Veronába, ahol je-lentést tett arról, hogy a mozdaráb szövegében, amelyben játszania kel-lelt volna, sértő kitételek fordulnak elő D'Annunzio ellen s ezért ő nem volt hajlandó tovább játszani. Az o-laszok olyan komolyan veszik az ese-tet, hogy a berlini olasz követ kijelentette, hogy német filmtársaságok-nak mindaddig nem ad olasz vizu-mot, amíg ezt az ügyet D'Annunzio-val szemben nem rendezik.

— Különvonaton érkeznek a subotici gazda-kongresszusra a beckereki gazdák. Beckerekéről jelentik: A subotici közgazdakongresszusra különvonaton érkeznek va-sárnap hajnalban a beckereki gaz-dák. A bizottságot Jankovics Koszta kamarai elnök, a subotici kiállítás díszelnöke vezeti. Részt vesznek még a delegációban Szimunovic Sándor kamarai titkár és Riztics Gyóka, a beckereki kereskedők és gyárosok egyesületének elnöke.

— Vonatokat döntött föl Erdélyben a szélvihar. Kolozsvárról jelentik: Pénteken éjszaka ismét pusztító szélvihar vonult végig Erdély felett. A vihar igen nagy károkat okozott a természetben, a városokban pedig háztetőket sodort le, fákat, kerítéseket döntött ki. Az orkán több vonatösszeütközést is okozott. Szamosváralja közelében egy mozdony és husz vasuti kocsi felborult, Aranyos-Medgyesen egy tehervonat kilenc ko-csival lezuhant a föltésről, két ember súlyosan megsebesült, a szállítmányok elpusztultak. Brassó mellett, Bótfalu állomáson a vihar olyan erővel vitt neki két teherkocsit egy vonatnak, hogy a mozdony pozdorjává tört. A mozdony gépésze és fűtője életveszélyes sérülése-ket szenvedett.

— Kifogott halott. Bácspetrovo-szelőről jelentik: Horváth Teréz tízenégy éves leány, mint megírtuk, néhány nap előtt a Tiszába fulladt. Holttestét négy napi keresés után ugyanazon a helyen találták meg, ahol eltűnt. Pénteken temették nagy részvét mellett.

— Csalás marhaleveljárattal. No-visadról jelentik: Krsztonovics Pál, Tu-torov Szlobodán szrbobrani géplakato-sok Munjin István szrbobrani vendég-lős és Nikolics Milán sztaribecseji já-rásbírósi hivatalnok 1919 jnnius 17-én Szrbobranban a községházán tanuként jegyzőkönyvbe mondták és igazolták, hogy a Munjin Nikola szrbobrani gép-lakatos tulajdonában volt három ökör és egy bika Munjin jogos birtoka, azokat maga nevelte fel. A tanuvallo-mások alapján Munjin Nikola marha-leveljárattal kapott, de utóbb kide-rült, hogy Munjin az állatokat a hadi-zsákmányból harcolta. Közokirathamisítás, hamis tanuzás miatt bünvádi el-járás indult mind az öt vádlott ellen. A szombati főtárgyaláson a novisadi törvényszék a bizonyítás kiegészíté-sét rendelte el s a főtárgyalást elha-lasztotta.

— Halálos baleset az abbáziai strandon. Abbázából jelentik: Az ab-báziai strandon halálos kimenetelű bal-esetnek lett áldozata Galetti Vincenzo huszonnyolcéves fiumei hivatalnok. Für-déshez készülve ment le az egyik für-dőház lépcsőjén, amikor az utolsó lépcső-fokok egyike, amely teljesen korhadt volt, leszakadt alatta. Galetti, bár csak alig egy méteres mélységbe zuhant, olyan szerencsétlenül esett, hogy nyak-szirtjét törte és azonnal meghalt. A vizsgálat megindult.

— Véres kommunista tüntetés Pá-risban. Párisból jelentik: A szombat esti kommunista tüntetés alkalmával az Opera-téren a rendőrség, amely nagy készenléttel vonult ki, száznegyven kom-munista rendezővel összefogdosott. A kommunisták nekítámadtak a rendőrök-nek és Calet rendőrfelügyelő súlyosan megsebesült a fején. A letartóztatottak közül kilenc kommunistát átszolgáltattak az ügyészségnek, a többi igazolás után szabadonengedték.

— Egy kaukázusi hercegnő bécsi ét-ményei. Bécsből jelentik: Istar Djalitih kaukázusi hercegnő évek óta Bécsben tartózkodik. Egy bécsi ékszerész felje-lentést tett ellene, akit viszont a hercegnő is feljelentett uzsora címén. Szomban beidézték a hercegnőt a rendőrség-re, ahol egyideig azt hitték, hogy a her-cegnő személyi adatai nem felelnek meg a valóságnak. Később azonban megállá-pították, hogy a hercegnő tökéletesen beszél törökül és oroszul és Konstanti-nápolyból való meneküléséről mondott adatai pontosan megfelelnek a valósá-gnak. A török konzulátus két titkára is igazolta a hercegnő személyazonosá-gát, akit azután elbocsátottak a rendőr-ségről.

— Halálos automobilkatasztrófa. Olmützből jelentik: Egy vonat Ters-dorf és Wilkendorf között elütött egy automobil. Az automobilban Pylar honvédelmi miniszteri felügyelő ült családotstul. Tizenhat éves fia meghalt, míg ő maga feleségével és leányával együtt súlyosan megsebesült.

Zita és Seipel

Az osztrák köztársaság volt kancellárjának monarchista hűségnyilatkozata

— Amerika újból fizetésre szólítja adósaikat. Newyorkból jelentik: A londoni francia-angol pénzügyi tárgyalások következményeképpen az Unió újból felszólította adósaikat, hogy rendezzék tartozásaikat. Csehszlovákia legközelebb már megkezdte erre vonatkozó tárgyalásait és Görögország már utasította követét, hogy kezdje meg a tartozások törlesztésére vonatkozó tárgyalásokat. Amerikában remélik, hogy decemberre már minden szövetségi tartozás ügye rendezve lesz.

— Pribicevics Splitben. Splitből jelentik, hogy Pribicevics szombaton ideérkezett. Vasárnap nepgyűlést tart a spliti Pribicevics-part és a gyűlésen Pribicevics is beszélni fog.

— Pusztító árvíz Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A katasztrófális időjárás újabb pusztító árvizeket és károkat okozott. Észak-csehország számos vidékén kiöntöttek a folyók. A régi nevezetes Rosenberg-tó kilépett medréből és az egész környéket veszélyezteti. Egyik községben egy kertész felesége gyermeke megmentése közben belefutott az árba. Egyik kórházba belesapott a villám és a varrógépen dolgozó tizenöt éves leányt halálra sújtotta. Prágában is kiáradt a Moldva. A Császársziget és a Baumgarten egyrésze víz alatt áll. Szlovénországból is áradásokat jelentenek. A lipitovjári erdőgazdaság nagyrésze víz alatt áll. Fehérháza az erdei villamosvasutat tette tönkre, továbbá alámosta a töltéseket és teljesen megrongálta az utakat. A kár több millió csehekrona.

— Benes nem tárgyalt a Vatikánal. Rómából jelentik: Az Osservatore Romano hosszabb cikkben kategorikusan megcáfolja Benes csehszlovák külügyminiszternek azt a nyilatkozatát, hogy a Husz-ünnep ügyében tárgyalt a Vatikánal. A lap megállapítja, hogy a lefolyt ünnepségnek kirívóan antikatólikus és pápaelenes jellege volt. A csehszlovák kormány azonban nem érte el célját, — írja a lap — mert a csehszlovák katolikusok számtalan esetben és a legkülönbözőbb formában kifejezték ragaszkodásukat egyházukhoz.

A kiállítás baromfiketrecei. A kiállítás egyik legérdekesebb része a D. és E. pavilonok közötti baromfi-ketrecek. Itt különösen Schreiber Dávid szubotical baromfi-tenyésztéséből kiállított Orpington, Minorka, Wyandott és Brahma fajták, valamint a fajtisza Peking-kacsák tűntek ki. A bíráló-bizottság a kiállítót a baromfi-tenyésztés terén szerzett érdemeiért aranyéremmel tüntette ki. A fenti fajokból bármikor kaphatók kelendő tojások és tenyésztőrzsek Schreiber Dávidnál.

— Brisson meghalt. Párisból jelentik, hogy ott hetvenhét éves korában elhunyt Brisson Adolf, a kiváló politikus, író és kritikus. Brisson 1860-ban született és harmincöt éves korában vette át apjától az „Annales politiques et litteraires” szerkesztését. Élete folyamán több lapnak és folyóiratnak volt a munkatársa és különösen kritikai cikkei és kortársairól írt szellemes portréi tették nevezetessé. A Le Temps-ben jelent meg „Promenades et visites” cím alatt egy rendkívül népszerű és olvasott cikksorozata. Cikkei közül néhány kötetre való könyvalakban is megjelent.

— A moszkvai textiltröszt elnöke egy tóba fulladt. Moszkvából jelentik: Slianski, a forradalmi tanács volt elnökhelyettese, a moszkvai textiltröszt elnöke, Newyork mellett nagy viharban belefutott egy tóba.

Bécsből jelentik: Az osztrák kommunisták napilapja, a *Rothe Fahne* facsimilében közli Zita ex-királyné bizalmi emberének, Theofil Westphalen grófnak néhány évvel ezelőtt dr. Albin Schager-Eckartsauhoz, az ismert bécsi monarchista-vezérhez intézett levelét, amely *súlyosan kompromittáló dr. Ignaz Seipelre, a keresztényszocialis-párt elnökére*. Seipel prelátus ugyanis, aki hosszú időn keresztül volt Német-Ausztria kancellárja, mindig a *köztársaság őszinte hívének vallotta magát*, míg a most közzétett levélből kiderül, hogy *a köztársasági kancellár összeköttetést tartott fenn az ex-királynővel*. A levél szerint Seipel, aki akkor Ausztria kancellárja volt, *a királynőhöz intézett levelében a legforróbb szavakkal kifejezést adott az uralkodóházhoz való változatlan hűségének*. Ezért ajándékot — briliánsokkal díszített aranykeresztet — küldött az ex-királynénél Seipel dr. részére, melynek átadásával Schager Albint bizta meg.

A levél valódiságára vonatkozó-

lag eltérők a vélemények. Gyanus mindenesetre az, hogy a levelet a *Rothe Fahne* közli, amely politikai elfogultságból már nem egyszer — enyhén szólva — korrigálta a tényeket. Feltűnő az is, hogy a lap nem hajlandó átadni a levelet a rendőrségnek, amely a vizsgálat megindítása céljából kérte a levél eredetijét. Sok hibát is találnak azonkívül a levél szövegében, amelyek valószínűvé teszik, hogy a levél hamisítvány. Így a levél megjelölésére: *Sehr geehrter Herr Präsident*, holott a monarchisták a teljes címet szokták használni. Előfordul azonkívül az elhunyt ex-királynőra vonatkozó kitétel alkalmából: *»Hochdemselben«*, pedig az udvari etikett szerint a megfelelő kitétel *»Höchstdemselben«* lett volna.

A levél hitelessége mellett szól viszont, hogy a lap nem nyomtatásban, hanem *tényképmásolatban közölte*, továbbá, hogy *Seipel, a volt kancellár a levélnek rá vonatkozó állítását az újságírók többszöri felszólítására sem cáfolta meg*.

— A franciák meg vannak elégedve a lengyel és a csehszlovák hadsereggel. Párisból jelentik: Gourraud tábornok, Páris katonai kormányzója visszatért lengyelországi és csehszlovákiai utjáról. A lapok tudósítónak rendkívül elismerőleg szólott a lengyel és a csehszlovák hadsereg fejlettségéről. Elmondta, hogy a lengyel hadsereg fegyelmezett, a gyalogság különösen szívós, a legnehezebb terepeken is ellenálló, a lovaság méltó régi hírnevére, a tüzérség és a repülők minden dicséretre érdemesek. A csehszlovák hadsereg is nagy fejlettséget ért el. Számba kell venni, — mondotta a tábornok — hogy mind a két hadseregben 30—40 százalék tartalékos vett részt a hadgyakorlatokon és mégis egységes volt a kép, mert a tartalékosok kiképzése elsőrangú. A haladás olyan nagy, hogy hamarosan sem a lengyel, sem a csehszlovák hadsereg nem fog többé francia kiképzőisztekre szorúlni.

— Csónakkal az Atlanti-óceánon át. Newyorkból jelentik: Egy csónak érkezett ide, amelyben három norvég utas ült. Az utasok június 7-én indultak el Bergenből.

— Amnesziát kapott a volt szász kommunista miniszterelnök. Drezdából jelentik: Zeigner dr., volt szász kommunista miniszterelnök, akit annak idején szabadságvesztésre ítélték, büntetésének felét kitöltötte és most amnesziát kapott, Zeigner dr. szombaton hagyta el a bouzeni fogházat és Lipcsébe utazott.

— A felsősziléziai német birtokok kiállítására. Hágából jelentik: A német kormány keresetet nyújtott be a hágai nemzetközi bírósághoz, amelyben panasszal él Lengyelország ellen, hogy felsősziléziai német birtokokat a genfi nemzetközi konvenció ellenére kisajátította.

— A »Három a kis lány« német műkedvelőkkel Noviszadon. Noviszadról jelentik: Palánkai műkedvelők, akik a kiállítás tartama alatt oly nagy sikerrel mutatták be Schubert »Drei Mädelchen« című operettjét, szeptember 5-én a Sloboda nagytermében megismétlik a németnyelvű előadást. A műkedvelők a darabot Palánkán négyszer, szombaton Gajdóbrán egyszer játszották már.

— Aláírták a budapesti Magyar Színház bérleti szerződését. Budapestről jelentik: Hosszu huzavona után szombaton este végre aláírták a Magyar Színház bérleti szerződését, amely szerint a színház új bérleje Neumann Dezső volt szeszgyáros lesz.

— Az orkán halottja. Szekicsről jelentik: A keddi orkán Szekicsen is áldozatot követelt. Kitsch István földmivest, akit az orkán kitörése egy szalmakazal tetején ért, a szélvihar felkapta és oly erővel vágta a földre, hogy a szerencsétlen ember súlyos sérüléseibe belehalt.

— Nincs még döntés a német vasutasok béremelésére ügyében. Berlinből jelentik: A vasutasok egyeztető bizottsága Ziethen nyugalmazott főpogármester elnöklésével csütörtökön ülésezett. Amikor a munkások megtudták, hogy a döntés nem felel meg az általános béremelésre irányuló követeléseknek, hanem az a kilátás, hogy a birodalmi vasut javaslatát fogadják el és a béreket a hasonló iparok béreinek szem előtt tartásával helyileg rendezik, képviselőik közvetlenül a szavazás előtt elhagyták az ülést. A munkáselnökök magatartása következtében a döntőbíráóság feloszlott, mielőtt még döntést hozhatott volna.

Dr. Abelsberg Pál fül- és gégeorvos betegsége miatt beszüntette rendeléseit. A rendelések újbóli megkezdését a lapban fogja közölni pacienseivel.

A Bélipar r.-t. sikere a szubotical kiállításon. A céget Deutsch Hermann alapította 1895-ben, mint magánéget egy munkással. A vállalat 1905-ben részvénytársasággá alakult. A cég alapítója mindig arra törekedett, hogy a nyersanyagot az országban dolgozzák fel és ezzel új iparágat teremtsen. 1909-ben az országos kiállításon, részben a kiállított áruk nagyszerű minőségéért, részben az új iparág meghonosításáért aranyérmert nyert, a turini világi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Az üzem ma már fehérhártya lapokat, pariómos üvegek lekötésére, hegedűhurokat, teniszhurokat, zsinórokat és a sebészethez szükséges catgutot gyárt. A hurk kiválóságát Arnold Rose, a wieni zeneiskola konzervatórium professzora és Stojanovics Péter, a nagynevű jugoszláv hegedűművész köszönőleveleikkel ismerték el.

— Hivatalvizsgálat Topolán. Topoláról jelentik: Raics Szvetisláv alispán a megyei főjegyző kíséretében pénteken Topolán hivatalvizsgálatot tartott. Az alispán valamennyi hivatalt rendben találta.

— A Temeske fült. Szécsányról jelentik: Tomasovácon a Temes partján halászott Nadaly Szvetozár halász és vele volt nyolcéves kislánya is. Az apa messzebbre ment halászni és addig látta a csónakba ültette. Mire Nadaly visszaérkezett, a fiát nem találta a csónakban. Csütörtökön vetette ki a Temes a ki fia hulláját. Az apa ellen gondatlanság miatt megindult az eljárás.

— Elégett ezer köbméter fa. Sarajevóból jelentik: Lehr Csávics és Jovánovics-cég dusanacai fátelépén tűz támadt és ezer köbméter fa a lángok martaléka lett. A kár egymillió dinár.

— Leégett egy délszerbiai falu. Stipből jelentik: A kocsáni járásban levő Nyivicsane falu teljesen leégett. A tüzet gyermekek idézték elő, akik a szalma-kazalok körül gyufával játszadoztak. A gyufa meggyújtott egy szalmakazalat, az égő szalmát a szél tova vitte és felgyújtott egy közeli nádtetejű házat. A tűz olyan gyorsan terjedt tovább, hogy nem is lehetett gondolni az oltásra. A lakosság között óriási pánik tört ki. Mindenki a mezőre menekült és az égő falut teljesen magára hagyták. A kár felbecsülhetetlen, mert a házakon kívül a termés is leégett. A hajléktalanná vált emberek Stipbe mentek, ahol egyelőre tömeglakást kaptak. Lázics Arszén nemzetgyűlési képviselő szombaton Beogradba utazott, hogy a kormánynál gyors-segélyt eszközöltön ki a károsultak részére.

— Eljegyzés. Schwager Hermína (Parabuć) és Asztalos Pál (Sremski-Čakovci) jegyesek.

Milincsek Gusztáv és Kalmár Juci jegyesek.

— Új földalatti villamos épül Londonban. Londonból jelentik: Egy angol-amerikai érdekeltség a forgalom könnyebb lebonyolítása céljából azzal a tervvel foglalkozik, hogy új földalatti villamosvasutat épít, amely egész Londont behálózna és amelyen elsősorban a teheráru-forgalmat bonyolítanák le. Az új vasut építéséhez harminckét millió font sterling beruházási tőkére van szükség és a munkánál legalább három évre ötven ezer munkást foglalkoztatnának.

— Jugoszláv pilóta repülő-rekordja. Noviszadról jelentik: Radovics repülőszázados szombat reggel Párisból startolva délután öt órakor anélkül, hogy valahol leszállt volna, megérkezett Noviszadra. A jugoszláv pilóta ezzel a teljesítményével rekordot állított föl.

— Véres mulatás. Noviszadról jelentik: Péntek éjjel Milosevics Milan, Schulz Karlo és Radakovics Milos pincérek és Beljin Száva kereskedősegéd a Páris-hoz címzett vendéglőben mulattak és amikor már jól felöntöttek a garatra, elmentek a Kopilovtis-féle vendéglőbe hajnali korhelyesre. A korhelyes után ismét sör következett. Schulz Karlo Milosevics Milant részeg fejjel megsértette, Milosevics figyelmeztette, hogy ne sértgesse. Schulz azonban tovább is agresszív volt, mire Milosevics oly erővel vágta Schulzot, egy söröskorsóval fejbe, hogy az vértől borítva, ájultan esett össze. Malencsics Rodoljub rendőrfogalmazó és dr. Kluka György kerületi orvos a kórházba szállították a súlyosan sérült pincért. Az orvosok megállapították, hogy Schulz koponyacsonttörést és ütőerszakadást szenvedett és belső agyvérzése van. Életben maradásához nincs remény. A rendőrség Milosevics Milant letartóztatta.

Hölgyek!

Ne felejtsek el, hogy a szépséget az arc üdesége adja meg és ez csak úgy érhető el, ha „VISAGINE ADELINA PATTI” arctejet, használ. Üvegje 30 dinár. LABORATOIRE „ADELINE PATTI” PARIS. Főképviselet Jugoszláviára ZAGREB, GAJEVA ULICA 8

— **Lengyelországot aggasztja a francia jegyzék.** Berlinből jelentik: A német válasz szívélyes hangja a franciákra nagyon jó hatást tett és a válasz gyors megérkezésében a franciák biztosítékát látják annak, hogy az általuk proponált értekezlet jó munkát fog végezni. Lengyel politikai körökben a francia jegyzéket nagy meglepetéssel és megütközéssel fogadták. Rossz néven veszik a franciáktól, hogy a németeknek a határrevízióra vonatkozó célzásaira nem felelték merev visszautasítással. Lengyel vélemény szerint a francia—német végleges megállapodások előtt Lengyelországnak kötelessége lesz saját érdekei megvédése céljából a franciáknál szót emelni.

— **Forradalmi mozgalom la Pazban** Az Associated Press jelentése szerint Bolíviából és Argentínából érkező utasok azt beszélnek, hogy La Pazban forradalmi mozgalom tört ki. A mozgalom élé Villanovaz elnök ellen irányul. A forradalmárok elégedetlenek az új kormány politikai irányával.

— **Letartóztatott trafikbetörők.** Novisadról jelentik: A noviszadi rendőrség pénteken letartóztatta és a noviszadi ügyvédségnek adta át Rados Mrako repovici (hercegovinai) munkást és Solesics Milán koprivnicai péket, mert kiderült róluk, hogy ezévi május hó 21-én Noviszadon betörték Szabó József trafikjába s onnan 3000 dinár készpénzt és 27 dohoz Vardart loptak.

— **Huszonegy késszurást ejtett a feleségén.** Pancsevoról jelentik: Egy héttel ezelőtt Bogdanovics Zsiva pancsevői mészáros elhagyta feleségét és egy másik nővel állott össze. Az elhagyott asszony csütörtök este felkereste vetélytársát és követelte rajta az urát. Időközben megérkezett Bogdanovics is, aki csitította feleségét és megígérte neki, hogy visszatér hozzá. El is indultak együtt hazafelé. Már késő este volt és Bogdanovics rábeszélte a feleségét, hogy a városon kívüli úton menjenek. Utközben állandóan becézte az asszonyt és ígéretet tett neki, hogy ezentúl jól fog vele bánni. Amikor aztán egy kukoricáshoz értek, Bogdanovics átölelte a feleségét, bevonszolta a kukoricásba, kirántotta bicskáját és huszonegy késszurást ejtett a feleségén. Bogdanovics otthagya a szerencsétlen asszonyt vérbefagyva a kukoricásban és elindult a városba, hogy jelentkezzék a rendőrségen. Az asszony ezalatt magához tért és sikerült bevonszorognia a városba, a Száva Tököli-uccában azonban összeesett. Jelentették az esetet a rendőrségnek, ahol akkor már Bogdanovics Zsiva vallomást tett véres tétléről. Bogdanovics, amikor megtudta, hogy felesége életben van, sajnálkozásait fejezte ki, hogy nem szurta halálra az asszonyt. A gyilkos férjet a rendőrség letartóztatta. Bogdanovicsné élet és halál között lebeg a pancsevői közközházban.

A Lloyd éttermeiben kintinó italok és ételek olcsó áron kaphatók. Izléses házi konyha.

Női- és gyermekleányok számára a legújabb és legmodernebb a „Dama” leánynevelőszalon készít Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

Beiratások a városi zenedébe szeptember 1-től 10-ig tartanak, délelőtt 9—11 óráig. Tandíj 650 dinár.

Meglepő olcsóság David ékszerésznél a Bárány-szélle mellett a vásár alkalmával.

Strass Leó jogosított okl. magánmérnök és földmérő irodáját Pásiceva ul. 2. (Vermes ház) áthelyezte az udvarba a kapubejárattal szembe.

Soltzer szőrmearuház (Szubotica) feltűnést keltő eredeti divatmodelljei »A« pavillon földszin 16. szobában láthatók. Okvetlenül tekintse meg.

Mielőtt vásárol jegyzékrényt, sörparátust és szállodalátrendezést, kérjen árjegyzéket Braća Boldner jegyzékrény-, fabutor- és rézáruháráról Subotica, Jugoviceva 25.

SPORT

•••

Nemzetközi

atlétikai verseny Varsóban

Jugoszlávia tizennégy atlétát küld ki

Szeptember 6, 7 és 8-án lengyel, jugoszláv és csehszlovák atléták részvételével atlétikai versenyt rendeznek Varsóban. Minden nemzet tizennégy atlétát küldhet a versenyekre, úgy, hogy valamennyi versenyszámban két-két atléta indulhat egy nemzet részéről.

A jugoszláv atlétikai szövetség már összeállította azoknak a névsorát, akik a jugoszláv színekben indulnak a varsói versenyeken. A kiszemelt atléták a következők:

Szenes (Beckerek), dr. Perpar (Lubljana) 100, 200 m. síkfutás, staféta. Bence (Beckerek) 400, 800 m. síkfutás, staféta. Valtrics (Ljubljana) Rosenkrantz (Zagreb) 400 m. síkfutás, staféta. Zemljak (Zagreb). Stefanovics (Zagreb) 5000 m. síkfutás. Ambrózy (Beckerek), Jovánovics (Beckerek) suly- és diszkoszdobás. Krajacics (Zagreb) 400 m. síkfutás, staféta. Plavsics (Szombor) gerelyvetés, Teleszko (Beckerek), Jaguics (Zagreb) távol- és magasugrás. Zgaja (Zagreb) magasugrás.

A kormány az atléták költségeinek a fedezésére negyven ezer dinárt utalt ki. Az atléták Mojics Milorád alszövetségi alelnök vezetésével hétfőn indulnak el Varsóba.

Vasárnapi Szubotical futballprogram. Szubotican vasárnap egyetlen sportesemény lesz: a szubotical Hakoah bemutató-mérkőzése a Sport kombinált csapatával. A mérkőzést a SAND pályán tartják meg délután öt órai kezdettel. Megelőzőleg négy órakor a szentai Haggibor hazena-csapata játszik a Hakoah hazena-csapatával.

A »Fruska Gora« turistaegylet kirándulása, Noviszadról jelentik: A Fruska Gora turista-egylet, amely rövid fennállása óta maradandó érdemeket szerzett a turisztika fejlesztése terén, szeptember 5—8 közt négy napos kirándulást rendez a piševici tavakhoz. Nem tagok is résztvehetnek. A kirándulás összes utazási és ellátási költségei 4—500 dinár. Közlelbi felvilágosítást a turista-egylet utazási irodája: Putnik, Aleksandra-ul. 20. (Tel. 2—05.) nyújt.

Az MLSz ultimátumot intézett az olasz szövetséghez. Budapestről jelentik: Az MLSz a játékos-csábítás miatt ultimátumszerű átiratot intézett az olasz szövetséghez, amelyben felhívja, hogy szüntesse be a magyar futballisták szipkázását és ne adjon játékgengelyt a már Olaszországba távozott játékosoknak. Az átirat figyelmezteti az olasz szövetséget, ha nem teljesíti az M. L. Sz. kívánságát, megszakít vele minden összeköttetést.

Nürnberg:

FC—Nürnberg—San Sebastian 4:0. A spanvol csapat nagy csalódást keltett.

KÖZGAZDASÁG

•••

Megnyitották a ljubljani mintavásárt. Ljubljánból jelentik: Szombaton délelőtt ünnepélyesen megnyitották a ljubljani kiállítást és mintavásárt, amelyen a kormányt dr. Krajacs kereskedelmi miniszter képviselte. A miniszter a megnyitás alkalmával elismerően nyilatkozott a szlovéniai iparról és a kiállítás anyagáról.

Megérkeztek a fél- és egydináros fémpénzek. Beogradból jelentik: Szombaton megérkezett a második fémpénz-szállítmány, amely fél- és egydinárosokból áll. Az aprópénzt szeptember 5-ig szétosztják a Narodna Banka fiókjai közt és újévig meg fog történni a most forgalomban levő papír-aprópénzek fémpénzzel való felcserélése.

Petrováci komlójelentés. Noviszadról jelentik: A komlószedés a petrováci 3000 holdon teljes erővel megindult. 10.000 munkás lepte el a komlóföldeket Petrovác környékén, főleg Kulpinban, ahol a vihar nagy károkat okozott. Különösen nagy a jégkár a szubotical komlóvidékeken. A komlóültetvények szépek és jó terméskilátásokkal kecsegtetnek. A komló síma, zöld és szépen fejlett. Általános a panasz a terméseredmények miatt. A becslések 30—40 százalékkal tévedtek. Az új területeket beszámítva, a tavalyi termésnek 70 százalékát érik el az idén. Új áru iránt tartós és élénk az érdeklődés, de kész áru hiányában nem jön még létre kötés. A termelők a rossz termés miatt igen tartózkodók. Az árak minőség szerint 7000.— dinár körül mozognak és emelkedő irányzatúak.

Szövetkezeti alapon két új cukorgyár létesül. A földművelésügyi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy répatermelők szövetkezeti alapon két új cukorgyárat létesítsenek. A répatermelők az egyik gyárat Sztari-Szivacon, a másikat a szerémségi Popinán akarják felállítani. Ezzel az engedéllyel egyidőben Miletics Krszta földművelésügyi miniszter a cukorrépatermelést és átvett szabályozó rendeletet adott ki, amely szerint a répatermelést és átvett szövetiségének kiküldöttéi fogják ellenőrizni.

TÖZSDE

•••

A dinár külföldi árfolyamai

1925. augusztus 29.

Zürich 9.225.

Budapest deviza 1266—1274, valuta 1246—1268.

Trieszt deviza 47.40—47.60.

London deviza 272.

Zürich, aug. 29. Zárlat: Páris 24.25, London 25.06, Newyork 516.50, Milánó 19.45, Amszterdam 208, Berlin 122.90, Bécs 0.007265, Szófia 3.75, Prága 15.30, Varsó 89.50, Budapest 0.007270, Beograd 9.225, Bukarest 2.575.

Beograd, aug. 29. Zárlat: Páris 263.—, London 271.75, Newyork 55.85, Brüsszel 254.—, Milánó 210.75, Amszterdam 22.70, Berlin 13.34, Bécs 7.88, Prága 165.65, Budapest 7.885, Gené 10.85, Bukarest 28.10.

Zagreb, aug. 29. (Magánforgalom): Páris 264.50, London 272, Newyork 56, Amszterdam 22.60, Berlin 13.36, Bécs 7.87, Prága 166, Budapest 7.85, Zürich 10.86, Trieszt 211.75.

Noviszadi terménytőzsde, augusztus 29. Buza: 3 vagon bácskai, Tisza álló-

más, 265 dinár, 5 vagon bácskai, 2%-os 77 kilós, 260 dinár, 4 vagon 77 kilós 2%-os 257.50 dinár, 40 vagon szerémi dunai állomás 260 dinár, szerémi 3 vagon 75—76 kilós, 2%-os 242.50 dinár. Zab: 1 vagon bácskai Noviszad paritás 168 dinár. Tengeri: 2 vagon bácskai fővonal 180 dinár, 15 vagon bánái 172.50 dinár, szerémi 1 vagon 182.50 dinár. Liszt: 5-ös számú kenyérliszt, bácskai, 8—10 nap múlva szállítható 1 vagon 340 dinár, 1 vagon bácskai 5-ös számú kenyérliszt 347.50 dinár. Korpa: szerémi buzából jutásában 1 vagon 150 dinár, 1 vagon szerémi buzakorpa 165 dinár, 2 vagon 145 dinár, 3 vagon bácskai 145 dinár. Irányzat: lanyha.

NYILTTÉR

•••

Modern lakás

Noviszadon a Zadružna Banka palotában elköltözés miatt

azonnal átadó

Cím a Bácsmegyei Napló noviszadi kiadóhivatalában

ILLATOS MOLYVIRTÓ

„HERMELIN“ néve, kérje mindenütt DEPOT „SQA“ DROGERIJA NOVISAD

Ritka alkalom mindazok, akik butort akarnak venni. Járj az „Atlas“ d. d. Noviszad, Šumadijska ul. 10. (a Hállérea tal) hírdő ésát

LISZT

7322

zsákjegyeket és egyéb nyomtatványokat legelőnyösebben szállít: BERKOVITS-NYOMDA, KULA.

HA BEIRATTA GYERMEKÉT

ugy vásároljon az iskolaidényre 7367 HARISNYAT és SZVETERT legelőnyösebben a „Hallyakirálynál“ KLEIN JERONEL, NOVISAD

Igy ragad

légyfogó

A legjobb légyfogó a világon! Minden üzletben kapható.

HASFÜZŐK

melltartók, a vásár tartama alatt úgy készen, mint méret után a legszebb kivitelben kaphatók. Legújabb párisi gummi fűzők 350 dinártól kezdve. LEONTIN VIRÁG SUBOTICA KRALJA ALEKSANDAR-U. 11 SZ.

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZIVA

5859

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Farina Gegenüber

gyártmányt használ

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELEŐBB ÜZLETBEN

NYILTÉR.

912/925.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi 60. tvc. 102. § alapján közhírré teszem, hogy a subotica kerületi törvényszék G. 1682/1925. számú végzése alapján Sári Lajos végrehajtó javára (képviselve dr. Fischer Jákó és dr. Kalmár Elemér ügyvédek által) 9000 dinár tőke és járulékai erejéig lefoglalt és 57437. dinárra becsült következő ingóságok: kávépótlék készítő gép, butor és kintlevőségek, a topolai járásbírósnak Gn. 1711/925 számú végzése alapján nyilvános árverésen eladottnak. Az árverés 1925. évi szeptember hó 1-én d. e. 9 órakor Malinójoson a végrehajtást szenvedő lakásán, Kr. Petra ul. 182. sz. alatt fog megtartatni. A vevő köteles a vételárat azonnal lefizetni és a megvett tárgyakat a fenti törvény 107 és 108 §§-a alapján azonnal átvenni.

B. Topola, 1925. augusztus hó 23.

Petar Jajić s. k.
kir. bír. végrehajtó.

/340

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO NOVI-VRBAS

Br. 3525/1925.

OGLAS

Opštinsko Poglavarstvo u Novom-Vrbasu prodavače na osnovu rešenja svoga predstavničkog tela na većito kod opštinske kuće 20. septembra 1925. godine u 14 časova u takozvanom voćnjaku 14 kućišta u veličini od 204—246 kv. hvati sa izvikanom cenom za prva cecir po kvadratnom hvatu 60 dinara, a za ostala 40 dinara, — jedno kućište zgodno za garažu, fabriku, gostionu ili trgovinu na čošku vašarišta i savijutka kulskog drumu u veličini 530 kv. hvati sa izvikanom cenom po kv. hvatu 150 dinara, i dalje između opštine i željezničkog puta tri kućišta u veličini od 930—983 kv. hvata, zgodna za fabrike ili veća stovarišta sa izvikanom cenom 150 dinara po kv. hvatu. Dalji se uslovi i obaveštenja mogu nabaviti za vreme zvaničnih časova u beležničkoj kancelariji. Novi-Vrbas, 26. avgusta 1925. god.

7228

Opštinsko Poglavarstvo.

Beiratkozás

A subotica Kereskedelmi Gyorsíró Szakiskola (szerb-, német-, francia-gyorsírás, levelezés stb.) két éves tanfolyamára még néhány növendék, elsősorban vidéki felvételt nyerhet. Beiratkozni szept. 1-ig d. e. 9—12 óra között lehet, VI. Petrogradska ulica 27. szám alatt.

6835

Értesítés.

Képviselésem a subotica kiállításon technikai okból elmaradt, ellenben a kiállításra már elkészült saját rajzu falimintáim figurális és dekoratív festések, valamint különféle faerezések, márványozások és templomfestészeti vázlatok különféle stílusban irodámban megtekinthetők.

Elvállalok Jugoszlávia területén festő-, mázó- és aranyozómunkát. Műhelyem férjem elhalálása után is fenáll. — Külföldi iparművész vezetése mellett speciális templom festészet.

Ozv. Stern Zsigmondné

Sokolska ul. 18.
Telefon 3—58.

7:07

Felhívás

Felhívom a strand fürdő vendégeit, hogy a rám bízott ruhákat 3 napon belül vegyék át.

Tisztelettel

özv. Nemes Gusztáv

Üzlethelyiségek a főtéren örökáron eladók a Rudics-utcában. A helyiségeket jelenleg a következő cégek bérlik: Unger cipész, Krausz divatárus, Živojin vendéglős, Réti rófiós, Bányai bádógos, Streisinger bárós, Deutsch rövidárus, Weinert fodrász, Ausländer mézárus. — Előnyös feltételek. Bővebbet Földes ruhaüzlet Subotica.

Női kalapok egyszerűen a legelegánsabb kivitelig velur, sifon, filzmódellek raktáron

ESZTERKA SZALON

Subotica, Kr. Aleksandrova ul. 9.

Hirdetmény.

A Dr. Singer Bernát Zsidó Szeretetház Egyesület 1924/25 évi rendes közgyűlését a Lifka mozi helyiségében f. évi szeptember hó 8-án délután 10 órakor tartja meg.

Tárgysorozat

1. Az ideiglenes intézőbizottság jelentése az 1924/25 évről.
 2. Az 1924/25 évi zárszámadások beterjesztése.
 3. Az ideiglenes számvizsgáló bizottság jelentése és javaslata a felmentvény megadása tárgyában.
 4. Az alapszabályok módosítása.
 5. Az egyesület önkormányzati szerveinek megválasztása.
 6. Az 1925/26 évi költség előirányzat. 7240
 7. Indítványok.
- Az 1924/25 évi zárszámadások az egyesület helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Értesítés!

A raktárunkon levő I-a bükk-, gyertyán-, tölgy-, cser-, kőris és szil száraz

tüzifa aprítva

Din. 42.—

100 kg.-kint.

Szerezze be szükségletét még a készlet tart!!

J. VUJKOVIĆ I DRUG

Jukićeva ul. 41.

Telefon 669.

7179

Jugoszláv cipőgyár

a Vajdaság 4—5 nagyobb városában bizományi cipő le- rakatot óhajt létesíteni kicsiny- ben eladásra. — Érdeklődők forduljanak Feldmann Ignác urhoz Zagreb, Javorska ul. 5.

7293

PORZOL

vetőmagvak

száraz csávázására

Biztosan megvédi búzáját üszöghár ellen! 200 g (1/5 kg) PORZOL kell 100 kg buza pácolásához

PORZOL-lal 10 perc alatt 100—200 kg vetőmag vetés közben is pácolható

PORZOL-lal pácolt vetőmagot nem kell szárítani, azonnal el lehet vetni

PORZOL-lal pácolt búzát nem bántják az egerek

PORZOL erősen fokozza a mag csávarejét

PORZOL többtermelést biztosít

Minden haladó gazda

PORZOL-lal pácolja búzáját!

Kérjen ismertetőt és árajánlatot

„KASTEL”

Tvornica Kemijsko-Farmaceutskih Proizvoda d. d.

KARLOVAC

6491

Tüzifa- és szénkereskedők figyelmébe!

A legjobb és legolcsóbb tüzelőanyag a

tőzegbrikett

Tekintse meg a kiállításon A pavillon 164.

HESS PÉTER, SVILOJEVO

7093

ELŐNYOMDA

Legdivatosabb és legmodernebb előnyomda berendezéseket szállít legjutányosabban BLEIER MARK előnyomda berendezési gyára Senta.

TÜZIFA ÁRAK:

Bükkfa hasáb	1000 kg-ként	350 D
Bükkfa fűrészelt	”	385 D
Bükkfa aprított	”	420 D
Puha gyújtófa csomagolva	”	260 D

„BOSNA” épületanyag- és tüzfahereskedés

a teherpályaudvar mellett

7043

Jugoszlávia legnagyobb és legmodernebb, villanyerőre berendezett

konfekcionáló vállalat. Schiff Ábrahám Novisad

zsák-, ponyva- és zsinagnagykereskedő

Telefonszám: 403. — Sürgőncim: Jutešif.

Fiókok: BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 21. Zagreb, Triest, Bécs és Budapest

Tekintse meg 434-es számú pavillonunkat a subotica kiállításon.

6904

ZELT
ZSAR
PUNJUA
ZSNEG

HÁZASSÁG

32 éves gyermektelen... Házasság... 7333

Olvásóink figyelmét felhívjuk... Levelezés... 7336

LEVELEZÉS

Novemberben beküszünk... 7336

FOGLALKOZÁS

Nőtlen utazót keres... Foglalkozás... 7317

Fiatal ügyvezető... 7319

Külfutóanyát keresünk... 7329

Főkönyvelő... 7331

Mérnök vagy földmérő... 7316

Suche zu meinen Töchtern... 7327

Bejáró esetleg mindenes... 7306

Egy tisztaság... 7299

Munkásokat keresek... 7255

Helyi képviselő... 728

Egy intelligens hölgy... 7303

Állandó kereset... 7109

Diesel-motor... 7055

Francia és német nyelv... 7073

Csinos jó megjelölésű... 7229

Paja Dobanovackog... 7121

Deutsches Fräulein... 7180

Értesítem... Erdélyi Béla... 6746

Bizalmi állást... 7296

Német kisasszony... 6740

Állást keresek... 7176

Gabonaszakmában... 7169

Fűszerszakmában... 7208

Fess termelő... 7245

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár... Kérdezőkérdezők...

Manikűrözőnőt... 7272

VÉTEL-ELADÁS

Villa Palicson... 7278

Fodrásüzlet... 7335

Egy 4-5 vagon... 7301

Magyar Állami... 7180

Mézőkemenca... 7236

Egy 8 lörös... 7206

Tenyészkanoka... 7126

Eladó birtok... 7175

Malomköve... 728

Eladó Sentán... 7122

Bácskai nagyköz... 7278

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR... 7141

Eladó ház... 7013

Egy jóforgalmu... 6976

Eladó ház... 7338

4 HP Liszter... 7310

16 főkos... 7332

Kredenc... 7300

Egy alig használt... 7300

20 q I. osztály... 7105

91 literes... 7122

Alig használt... 6828

Eladó Banatski... 7278

Férfi kalapok... 7271

Magánjáró... 6683

Szélmalom... 6387

Eladó egész... 6302

Föld... 6301

Eladó egy 6 HP... 7165

Elsőrendű... 7165

KÜLÖNFÉLE

KISS ZÁLOGINTÉZETE... 5697

Somborban... 7294

Közbeljárunk... 7397

Butorozott szoba... 7248

Cseregyerekek... 7292

Palackérett... 7273

Retortafaszena... 6751

Ui zongorák... 2942

2 egymásba... 7122

Kerékek... 7122

Somborban... 7165

Lejjebb hentes... 5524

Iskolásgyermek... 7309

Pincehelyiség... 7320

Intelligens... 7343

Előnyomdaberendezést... LEOPOLD SAMUEL... SENTA (Bačka)

Egy havi... Noviszad.

Színházi Élet... e heti, 36. száma... „LITERARIA” könyv- és hírlapterjesztő vállalat

JEGYGYÜRÖKET... Adám ékszerésznél

Szálloda, kávéház... Noviszad

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Péntek—vasárnap

A vérpád árnyékában

(Párisi fény és nyomor)

Kitünő filmjáték 8 felvonásban

Főszereplő:

Henry Baudin

(Ker.)

Szerdától—vasárnapig MARKOVICS BÄBY ünnepekl klasszikus tánc-fenomén csodagyermek

PALLAY ANNA

az operaház próbabalerinájának híres tanítványa, ki önálló táncestélyeket adott elő szabadban, minden előadásban fellép, ezenkívül

RIN-TIN-TIN

második nagy attrakciója

HALÁL LEGYŐZŐJE

Alaskai történet Jack London regényének zsánerében Rendes helyárak

LIFKA KERT MOZI

Hétfő—szombat

Az amerikai filmgyártás gyöngye!

Három szenvedő lélek

A háboru évébe nyulik vissza ez az izgalmas feszült-szögű drámai színdarab. Főszereplő:

NORMANN KERRY

a Prater daliás grófja

OLVASSA EL ezen apró betűket és ha nem látja teljesen tisztán, akkor

SZÜKSÉGE VAN egy jó szemüvegre

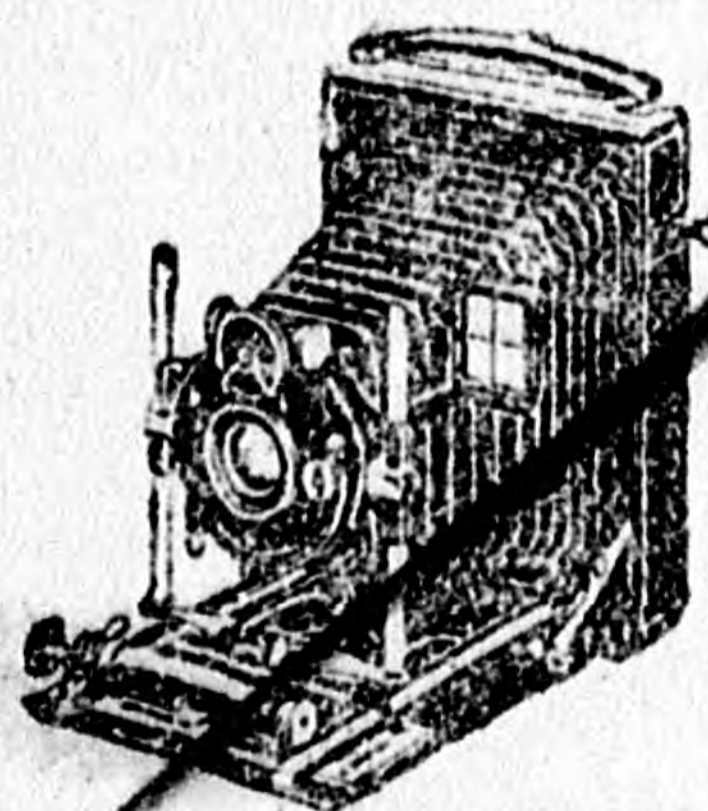
HA JÓT AKAR ügyeljen a címre és forduljon TENNER OPTIKUSHOZ

6802 Subotica, Korzó 11. A vásárigazolvány felmutatójának 100% engedmény.

Olesó és jó naplaj csakis Németh Margit zletében. Subotica, Pašičeva ul. 8. kapható. Megrendelésre készítek pehelyből, gyapjuból és vatából, úgy utat mint rézit. Némethi trafik. Edény-piac. 6710

Földtulajdonosok kedvező feltételek mellett jelzálogkölesont kaphatnak. Felvilágosítást nyújt dr. Salamon Frigyes ügyvéd. Subotica. 7174

Fotocikkek

Fényképezési gépek, Agfa-Hauf és minden gyártmányu lemez és film. Mimosa gáz-fény, brómeizüst és celloidin levezelőlap és papír stb. Fotocikkek gyári áron. Sötétkamra rendezésre. Előhívásokat és képek kidolgozását mérsékelt áron. Fényképezésnek külön árkedvezmény!

Vidéki rendelések soron kívül gyors elintézést nyernek és bérmentve szállít

DEUTSCH I. optikus és fotószaküzlet

SUBOTICA

Kérjen árjegyzéket Telefon 216.

Főtér közelében különbejáratu butorozott szoba előszobával szeptember elsejére kiadó. — Sokolska (Gombkötő) utca 7. 6273

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagságban és mennyiségben számít. Legkevesebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jelzés leveleket továbbítanak. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg mellékelendő.

NE FELEJTSE EL

hogy fényképezőgépet elhozza a kiállításra, hogy csak jó és irris anyaggal tud szívesen dolgozni, hogy fotóit ket legelőszobában és legelőszobában választékban

csakis TENNER OPTIKUSNÁL kaphat Subotica, Korzó 11.

A vásári igazolvány felmutatójának 10 százalék engedmény. 6802

Cserébe vennék fiamért, aki a suboticei gimnázium III. osztályába jár egy jobb családból való fiugyermek, aki német nyelvet nála könnyen elsajátíthatná. Blapka Pál, Veprovác, Énekezzni lehet özv. Fehér Jenőnéél. Subotica, Frankopanska utca broj 8. 6808

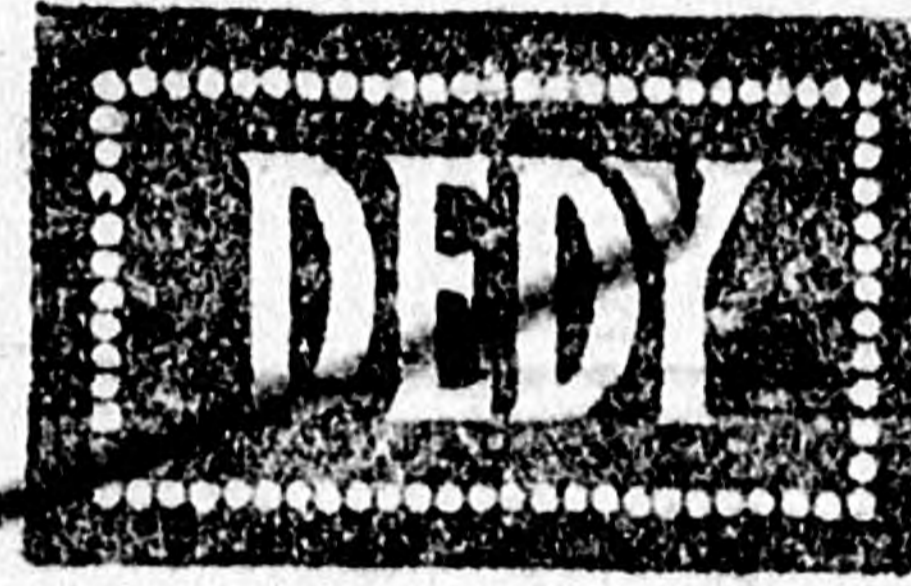
Lakás 5—6 diák részére, teljes ellátással, kiadó. III. Ivanova utca 10. 7301

BUBIFEJ CSAK

akkor szép ha kummerkramer-féle speciális hajlekölt használ! 30 dinár beküldés mellett bárhol küld KUMMERKRAMER SOMBOR

Butorozott szoba konyhahasználattal kiadó. Cím: Save Tekelje 61. 7324

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D. NOVISAD

Állandó kiállításában veheti minden alkalomra a legszebb és legolcsóbb ajándékot Kényelmes fizetési feltételek! Subotica, Aleksandrova 5. (Bárány szálló mellett)

Kötött jumper igaz gyapjuból, minden szíjben 31 din. Divatos mintákkal 62 din. Tekerő bluz vastar, kék gyapjuból 76 din. Divatos mellény 98 din. Előkelő, szép 150 din. Ujratu kötöttkabát 220 din. Szétküldi: 1461 R. Stermecki nagyruház Cseje No. 27. Slovenija Arjegyzéket 10 0 ábrával küldünk minden- kinek ingyen. Szívet, kam arn es más rófősar-mintákat e a 8 napi megtekintésre. Ha az aru nem me felel es nincs veg ol vágas, keserülük vagy a pénzt vissza- küldük. Re delést 500 dinaron felül ber- mentve küldünk. Kereskedőutazókat felveszünk! Kereskedőknek angró árak!

SOKAT JÁR — autón? ROSSZUL JÁR — ha nem védi a szemét JÓL JÁR — ha védőszemüveget használ csakis TENNER OPTIKUSNÁL Subotica, Korzó 11. Autó-szemüveg specialitások nagy választékban. 6802

Fűzőkülönlegességek tolett fűzők elsőrendű drillből má 250 dinártól, a leg- kényesebb igényeket is kielégítő seiyem fűzők legszebb kivitelben 400 dinártól kezdve DIMITRIJEVIC JULISKA FÜZŐTERME SUBOTICA Skotus Vjator ul. 10

Figyelem! Jegyezzék el a címet, mert a téli szezonra olesó árak mellett cse- répkályha átrakásokat és tisztításokat, vízhelyeket és fürdőkádakat valamint fűburkolatokat olesón el- vállalok. Bontós kiszolgálás. Mailath Mátyás cse- répkályhakészítő. Suboti- ca, III. Skerljčeva uli- ca 7. Rókusi Pébánia mö- gött. 7103

Jóforgalmu üzemben levő pékműhely kiadó, azonnal átvehető. Oláh István, Starakanija, Snigleđi ház. 7282

Prima szemüvegek inga- órák, valamint ebédülő álló óra, tokhoz moder- útsra berendezett szerkezetek kaphatók Markovics Ferenc ékszerésznl Sombor, Kralj Petra ul. 6.

Anyám: özv. Vidaković Timoné, szül. Jelašić Ro- za (Sečerka) kajmári születésű, ezelőtt 22 év- vel Amerikába vándor- rolt. Ki tudni pontos cí- met írja meg: Vidaković Timonak Subotica, VII., Miloša Obilčea 15. 7293

Butorozott szoba intelli- gens ur vagy urno részé- re szeptember 1-re ki- adó. Hahn Vilsonova uli- ca 34. 7325

Nagyenyedi-Kovács gyógy- szerész általánosán ked- velt arckenőse kifogás- talan békeműségben is- mélt kapható. Postán is utánvétellel azonnal kül- dünk. Hercl drogeria Su- botica, Aleksandrova ul. 1. 7005

Mustra nézett előre adok. Cím a kiadóban. 7092

FIFI KÖLN VIZ Készíti PINTER gyógytár

Készruha mintázás! A szabóipar remekei meg- érkeztek! Fériöltöny, rag- lán, bőrlabát, prémes gaz- dászlabát, bricsesszek, fu- rubák. Különlegességek női felöltőkben Eisler Izsonál, barátok temploma során.

Irodának vagy lakásnak alkalmas 1—2 szoba a fő- téren (butorozatlanul is) kiadó. Cím a kiadóhiva- talban. 6842

Butorozott szoba, szép vagy. a központban ki- adó. Cím a kiadóhiva- talban. 7219

Nea-Cren legmegbízhatóbb arc- és kézszappán KORONA GYÓGYSZERTAR VÁROSHÁZA SUBOTICA

Mélyen leszállított árak tülhalmozott raktár miatt. Lüssterkabát D 350.—, tenisnadrag 175.—, zver- mekruha 100.— gumikö- peny 350.— női raglán 600.—, leányköpeny 350.—, bőrkabát 975.—. Tavalyi összes feltárak félárban, míg a készlet tart, kicsiny- ben és nagyban. Földes Samu. Narod-kávéház mellett. Vidékre utánvét- tel. Meg nem felelés ese- én a pénzt visszadom.

Gazdasági hegyér (gurgu- la) minden vastagságban kapható zonnali szállítá- ra. Gyantár kovács. Bač- ka-Topola. 6408

Előnyomdat legujabb raj- zokkal legelőszobában szál- lit Blejer Márk Senta.

Bérbe elszállásra jobb forgalmu vendéglőt kere- sek. Bömches« közveti- tőiroda, Bačka-Topola.

Uj motorkerékpár olesón kiadó. Huth inészárosnl. Baimok 7190

F. BACHINGER SUBOTICA

Bene Sudarević ul. (Bercsényi u.) 34.

TEPLOMARANYOZÓ és OLTARÉPÍTŐ

Faragott facsil- lárok gyártása Arany, antik és bronz kivitelben.

Képkereket különlegességek gyártása. Modern képkerekezés Kézimunkák szakszerű keretezése Feszületek, szent szobrok és aranyozott áruk gyártása

A herceg halála Horgoson 1925-ben

A herceg széke volt és sovány és borostás állu, a szeme alatt irgalmatlan kék jeggyűrűjével a nyomorok és szenvedéseknek. A herceg amellett fiatal is volt, parancsolásra termett, akinek délceg alakjára alig néhány évvel ezelőtt is díszes cári egyenruha feszült. *Dolgorukij* herceg feje felett aztán fekete felhők tornyosultak, vándorbotot vett a kezébe és nekivágott Nyugatnak. A herceg *Horgoson* kötött ki. A jó horgosiak eleinte zavarban voltak, hogy egy valóságos élő, mozgó és beszélő herceg is nyeli velük együtt a nyári délutánok porfelhőit. Később hozzászoktak gondterhelte arcához, merengő szeméhez, szerény megjelenéséhez. A herceg nagyon szerény és megnyerő ember volt. Ugy járt, mint aki tudatában van a vendég kötelességeinek és nem akar visszaélni senki türelmével. A falusi lakosság megszerette a herceget, aki emelte a község tekintélyét. Az uccán köszöntek neki. Öregek és fiatalok kalapot emeltek előtte.

— Jó napot kívánok — mondták tisztelettel és suttogtak mögötte, találgatták a multját és fürkészték a gondolatait. A herceg azonban exkluzív maradt és merev. Ugy élt, mint a legszerényebb polgár. Zöld paprikát vásárolt a piacon, tejet hordott kulacsban. A zöld paprikát, mondják, fölöttébb szerette a herceg, a tejet meg a kislának hordta, akit koronás és kopott pólyában ringatott a tejarcu és vékony ujjú hercegi mamája.

*

A titokzatos és mesébeli herceg alakját egyre sűrűbb rejtély fonta körül. A szekvestrált *Károly*-uradalom egyik épületében adtak neki lakást, ami egy kis oduból állott és jobb időkben mosókonyha céljaira szolgált. Az előkelő idegen nem zugalódott. Zokszó nélkül túrta új otthonát hercegi harmadmagával. De a kíváncsi emberek nagyon türelmetlenek lettek. Kutatták a *Dolgorukij*-család genealógiáját. Az olvasókör is tárgyalta és a vasárnap délutáni korcsmázások témájává is előlépett. Mindenki tudott valamit. Megállapították, hogy a *Dolgorukij*ak valamikor nagykövetek voltak és a legjobb haditanács tagjai.

*

Dolgorukij herceg pedig ezalatt egészen szabályos, pontos és kimért életet élt feleségével, kislánjával, egy zörgő csontu bulldoggal és sok-sok zöldpaprikával a mosókonyhában. A herceg nem törődött az étellel. Mecsnikovot olvasott és Kuprint, meg a jó Tolsztojt olyankor, ha megrohmozta a kétségek. A herceg szerencsétlensége ott kezdődött, amikor kezdték megszokni a horgosiak. A nyomor nem lehetett sokáig titkolni. A herceg arca sápadt lett, a felesége egyik reggel elfoglalta a községi irnok gazdálanná vált íróasztalát. A herceg most már csak a kislánit dajkálta.

*

A herceg gyöttrő kenyérgondok kellok közepén dőlt ágyának. Sorvadni kezdett. Felesége elkerült az íróasztal mellől, borogatásokat készített az urának és tejet szalagált a kislának. A környéken nyomor offenzívát indított a hercegi család ellen. A horgosiak újra érdeklődni kezdtek a herceg iránt. A drága jó horgosi orvos ingyen kezelte, gyógyszerhez is hozzá pénz nélkül jutott. A láza emelkedett.

A horgosi asszonyok irgalmas szamaritanus szívvel tejet hordtak a hercegi csecsemőnek, hogy életben maradhasson. *Dolgorukij* tizenkét napig hősiessen birkózott a kórral.

*

Dolgorukij herceg a tizenharmadik nap délutánján felült az ágyában. Tanukat hívt, akik aláírják a végrendeletét. *Dol-*

gorukij a fiát kérte akit az ágya mellé cipeltek. *Dolgorukij* végrendelete rövid volt:

— Fiamé a lengyel trón — hangzott láztól rekedt, remegő szava és a toll sercegett s papírra, vetette a haldokló rendelkezését. A herceg hátrahagyott és meghalt anélkül, hogy kislának másnapi tejadagjáról gondoskodhatott volna.

Dolgorukij herceget úgy temette el *Hergos*, mint egy uralkodót. Szépen, szomorúan rezgett a halotti ének a cári hatalom konok reprezentánsa fölött. És ottthon a fiatal trónkövetelő boldog és együgyű tudatlanságban mesolygott és mohón kapott egy parasztasszony jótékony tejes köcsöge felé.

Mesterházy Ambrus

NÁPOLYI VIZIÓ

Írta: Baedeker

Szeretek együtt lenni azzal a barátommal, aki szenvedelmesen szereti Itáliát, s aki azt írta egyszer: »Az embernek két hazája van: az, ahol született és Olaszország«. Ha erről a szép országról beszél, meg-elevenednek a vonásai, lelkesen csilognak a szemei és költőiekké lesznek a prózai szavai. Azért lelkese-dik-e annyira a Heszperidák virágos-gyümölcsös földjéért, mert alaposan ismeri, vagy azért, mert nem ismeri eléggé, nem tudom, de tudom, hogy a lelkesedése őszinte, s hogy amit a vágyai Mekkájáról mond, érzi is melegen, oly melegen, mintha Itália forró napja fakasztaná a szívéből.

A beszéde nem különösen tanulságos, mert nem pótol utazási kézikönyvet és nincsen tele adatokkal, s nem is olvasmányos érdekes, mert a kalandjait — akár voltak neki, akár nem voltak — szerényen elhallgatja. Inkább a hangulatait festi, s ha az ember hallgatja őt, nem úgy érzi magát, mint az, aki olasz tájképalumban lapozgat, hanem úgy, mint aki lírát olvas, versekbe szedett átérzéseket, amelyeken csak a festő, vagy poéta találná meg a lemenő napnak vagy az estét bevilágító holdnak a simogató fényét. Annak, aki közömbös a Természet és Művészet ez országának a boldogító szépségei iránt, annak az ily megnyilatkozások is tulsok szóból álló fölösleges beszéd lennének, de azok, akik szeretik a második hazájukat, szívesen hallgatják őket.

Tegnap például, amikor megini szóba került a Michelangelo és Macchiavelli országa, amely most a d'Annunzio és Mussolini birodalma, a mi barátunk így szólt.

*

Valószínűleg nem én vagyok az egyetlen, aki hasonló érzéseken és élményeken ment át.

Nemcsak gyermeki éveimben, de felnőtt koromban is beleképztem magam azoknak a regény- és novellaalakoknak a lelkivágába, akikről olvastam és nem csupán a daliais leventékebe, az elegáns hódítókebe, a bátor katonákéba és genialis művészekébe, de az apróbb figurákéba és azoknak életvitelébe is. Már kész ember s a társadalomban bizonyos szerepetbetöltő férfi voltam, mikor egy Nápolyban játszó regény olvasásánál megkapott az életnek az a könnyű módja, amelyet a gyönyörű öböl partján élnek Parthenope szerencsés szülőttei. Lelkem egész rajongásával, egy nagy olvasó vágyával és hitével kívántam meg ezt a nyájasmelegen nevető napot, amely megaranyozza a piszkot, amely, különösen erős időben, a Santa Lucia-n s a Toledo mellékucán szürkél-karnál, — s megkívántam azt a gondtalan naplopást, amit ott lázas tevékenységnek tart a dél-olasz lustaság. Megirigyeltem azt a potom olcsóságot, amellyel ott meg lehet szerezni minden szükségeset, s azt az ügyességet, amelyet a lelményes nép ki tud fejteni, hogy azt a keveset, ami a megélhetéséhez kell, előteremtse. Elgondoltam, hogy az ingyenélő e boldog partokon nem

megvetendő egyén, de irigylet haldandó, s hogy aki egy-két órát dolgozik naponta, az már ott munkás ember és nem nélkülöz semmit. Valószínűleg azért nem dolgozik többet, mert attól fél, hogy meggazdagszik, s akkor tele lesz gondokkal s egyszerre vége a vig életnek, a melynek ő a lelkes rajongója. A könyv olvasása közben valóságos nápolyivá váltam, mint ifju lazzaroni lődörögtem a város *vico*-in s a két tenger partján, tökmagot reggeliztem, makarónit ebédeltem és görög-dinnyét vacsoráltam.

Egészen az olvasmányomnak a produktuma lettem. Egy második, könyvéletet, éltem, amely azonban élénkebb volt, mint az, amelybe születtem, s így, legalább ideig-óráig, valódiabb annál. Meztláb jártam — bolond, aki ebben a klímában cipőt huz, — s a népebb tereken, meg a korzón szolgálataimat ajánlottam föl a polgároknak és az idegeneknek, apró utakat tettem, megbízásokat teljesítettem, s az így keresett *soldo*-kból feudálisan megebédeltem. Ácsorogtam a templomokban s összegyűjtöttem a gyertyákról lecsöpögő viaszt, amelyet aztán eladtam a mézeskalácsosoknak, olyiknak készpénzért, olyiknak kalácsért. Szálláson se volt s éjjelenként valamelyik palota lépcsőházában vagy egy templom előcsarnokában huzódtam meg és jobban aludtam, mint otthon a pelyhes ágymban, amelyet az anyai gondoskodás tett puhává, kényelmessé.

Óh, azok a képzelt — de azért szinte igazában átél — bolyongások ebben a meleg tündérvárosban! Az ögyelgés, bandukolás, a felelősség és gond nélküli céltalan csavargás! A fűszeres, langyos esték, amikor pihenve a fárasztó tétlenségtől ott tülekedtem, tolongtam, könyököltem a sűrű embertömegben, odapréselve néha egy villogó szemű, barnabőrű tüzes nápolyi lány forró tagjaihoz, amelyek a ruhán keresztül is égtek és égettek, máskor meg egy facchino rongyaihoz, amelyekből a fürdetlen ember dohos szaga áradt felém. Mindenütt fecsegő, csobogó, sipító csoportok, a tereken kis cirkusz, Pulcinella-szekerény, majomkomédia, Paprika Jancsi-színház. A legnagyobb zavarba jöttem ez *embarras de pauvreté* láttára, — nem tudtam, melyiket válasszam naiv mulatókedvemnek a szórakoztatására. Deklamátorok és improvizátorok is fölbukkantak a népes uccákon és a szabad tereken. Az egyik asztalra állt, s onnan szavalta énekelve a

Tasso stanzáit és mesélte olvadó hangon Ariosto *Orlando*-jának valamelyik romantikus epizódját. A másik pedig — humoros, jókedvű *napolitano* — kedves és groteszk grimaszokkal rögtönözte a század legrosszabb vicceit, amelyekről azt hirdette, hogy a legjobbak. S ez nekem — akkori hangulatomban és képzeletemben — mulatságosabb volt, mint akármelyik nagy színház parádés előadása. Ott én is pénztelen, de egyszersmind gondtalan nápolyi siheder voltam s boldog a tudatban, hogy a világ legnagyobb

rűbb klímájában ilyen szeretetreméltó nép közt élek. Olaszul is úgy tudtam, persze nápolyi dialektusban, hogy csoda! Mint ahogy álmainban (s a képzelet se egyéb álomnál) az ember mindent jobban tud, mint a való életben.

Megéltem semmiből és mulattam mindenen. Azok az órák, amelyeket így töltöttem, csupa napfény voltak és élesen ellentétben álltak azokkal, amelyekben realitásokkal kellett foglalkoznom jóval magasabb szélességi fokok, kevésbé élénk színek és sokkal komolyabb emberek között... Megirigyeltem azokat a különös figurákat, akik a mesevárosban jöttek-mentek, jártak-keltek, s akik minden lustaságuk mellett olyan elevenek voltak... Gondolatban egyiknek-másiknak a mesterségét is a magamévá tettem s az ő módjukra kerestem könnyű kenyeremet. Legszébbnek és legpoétikusabbnak találtam annak a boldog férfinak az iparát, aki jószagu vizeket árult s igen eredeti módon csinált reklámot nekik. Kiválasztott a tömegből 10-12 fiatal leányt (ami magában is szép költemény). Befecskendezte őket tetőtől talpig a parfümjével s aztán így szólt hozzájuk:

— No, most menjetek szerte a városba és az illatos ruhátok hirdesse, mily kitűnő és olcsó szavosvizet árulok!

Azt képzeltem, ennek az embernek az élete merő virágillat, s hogy ő szívja be Európa legjobb levegőjét. Bizonyosan a párnája és az ágylepedője is merő rózsákkal s úgy alszik rajtuk, mint egy király. (Pedig dehogy volt neki párnája és lepedője!)

A folttisztítók sorsára is vágytam, mert olyan pillanatnyi sikereik voltak, hogy akármely hatásra vadászó népszónok megirigyelhette őket. Nagy ügyességgel dörzsölték be az óhép zsiros ruháit és pár perc múlva már diatony ujkorában se volt ilyen tiszta. Istenem, ha az ember szerethetne egy kocsierekkel ilyen folttisztítót, nem azért, hogy meggazdagodjon tőle, de hogy eltüntesse azt a sok szennyet, amely a társadalomhoz tapad! Amely kívánsággal rögtön elhallgattam, amint eszembe jutott, hogy ez a szappan csak a zsírfoltokat veszi ki s a jellemfoltokkal szemben teljesen tehetetlen... A cipőtisztító művészete már kevesebb tiszteletet gerjesztett bennem, de olyan órákban, amikor lelkiismereti furdalást éreztem a tétlen és léha életmódom miatt, s a bennem még működő erkölcsi érzés munkára serkentett, olyankor azt is kívántam néha, bárha cipőtisztító lennék! Ilyenkor ezt a kissé fárasztó, de eléggé gyümölcsöző foglalkozást üztem, de mikor a tagjaim a sok hajolástól megémberekedtek, s eszembe jutott, hogy annyi iskolai bizonyítvánnyal fölszerelt embernek mint én vagyok, ez mégse megfelelően elegáns foglalkozás, megint inkább parfümériát árultam, vagy foltokat tüntettem el.

Ez így ment sokáig. Ez a könyv — mily kár, hogy (én hálátlan!) elfelejtettem a címét! — sokáig uralkodott a fantáziámon. Alig volt nap, hogy egy-két órát ne éltem volna a Vezuv környékén. Kedves, derült órák voltak ezek, míg aztán néhány év múlva más olvasmányoknak a rabja lettem, s Nápoly is lassankint hátrább szorult az érdeklődéseim gyűrűvonalában. S aztán, mikor végre valósággal eljutottam oda, nem a képzelet szárnyán, hanem a mediterrán vasut gyorsvonatával, megint elementáris erővel tört ki

rajtam a régi lúz. Megvettem magam, hogy elegáns hotelnek a csinos szobájában telepedtem meg, s szinte fájt, hogy nem élhetek úgy, ahogy álmotlam, s nem foglakozhatok azzal, amivel a szagosvizárus és a folttisztító.

Bármint szép a realitás, — olyan szép nem lehet még Nápolyban sem, mint amily szép, amit a képzelet teremt.

A faevő gép

(Ezt a kroit nem én írtam. Ugy hallottam magam is elmondani a történetet másról, egy svéd földbirtokostól. Lemásolom, ahogy ő elmesélte.)

Ez még a világháború alatt történt. A fa egyszer csak óriási drága lett nálunk, mert a többi országok, amelyek nem maradtak semlegesek rengeteg fát fogyasztottak és mi nem tudunk eleget termelni. Nekem nagy erdeim voltak és képtelen voltam a keresletnek eleget tenni. Álmatlan éjszakákon fogtam a fejemet, hogyan tudnám fokozni a termelést.

Ekkor toppant be hozzám a feltaláló. Líhegő lelkes fiatalember volt. Feltalálta a faevő gépet, vagyis egy olyan erdőirtó masinát, amely a fákat csak úgy eszi. A feltaláló jóinduló fiatalember volt, ami feltalálóknál igen ritka tünet. De ő megtervezte, megrendelte és megcsináltatta az első gépet a saját pénzén. Felajánlott egy próbát. Gyereünk ki a géppel az erdőre, — ugymond — le fog esni az állami, ahogy ez a gép zabálja a fát. Néhány hold erdőt csak úgy éhgyomorral tud legelni. A szálát mindjárt szekerekre lehet rakni és vinni a gőzfűrészhöz.

Na ezt megnézzük. Korán reggel volt a randevuunk a tanyánknak a gazdasági udvarán. Nagy ámulatomra a fantasztikus kinézetű, üszkítő óriásmasina mellett ott állott két saját teherautóm, telérakva tüzlival.

— Ez a géphez kell, — mondta magyarázóan a feltaláló — a gépet ugyanis gőzerő hajtja, emélfogva erősen be kell fűteni beléje használat előtt. Az én embereimtől kértem autókat és tüzfát.

Hát jó. Kimentünk az erdőre. A feltaláló felállította a masinát nyires szélén és rendelkezett, hogy befűtsenek. Óriási nagy hasa volt a találmánynak, hátulról rettentő nagy lokomotív-kazán alá kellett fűteni. Amíg a fejlődő gőzt vártuk, leheveredtünk egy tisztáson és a feltaláló elszédve a terveket, megmagyarázta a gépet. Izgatott lettem az örömtől. Nagyszerű szerkezet volt, esküszöm. Alig vártam, hogy a gép meginduljon.

Végre eljött a nagy pillanat. A feltaláló felült a masinára, mint egy sofi, élesen fűtventett egy gőszirénán és elkezdett dolgozni. Nekiment egy fának. A gépből fűrészkarek nyultak ki alul, elkezdtek szuszogni, zörögni, kattogni és egyszeriben lemetszték a fatörzset a föld felett. Ekkor két daruszerű nagy csáp megragadta a levágott törzset és nagy ivben az egész fát a feltaláló feje felett letette a földre. A munkások azonnal nekiesetek az ágakat levágni.

Én majd kiugrottam a bőrömből, úgy örültem. De a feltaláló izgatottan ordított hátra: »Fűteni! Még fűteni!« A fűtők úgy fűtöttek mint az örültek. A teherautókról szemléletmást fogott a tüzelő. De a masina már az ötödik fatörzset metszette le.

Ahogy ott szemlélttem a gépet, egyszer csak eszembe jutott valami. Szóltam a feltalálóknak, hogy szálljon le.

— Mondja kérem, — mondtam neki — mi lesz, ha elfogy a tüzelő, amit magunkkal hoztunk?

— Na hallja, tovább fűtünk a friss fá-

val. Hiszen eleget kiszedtünk az erdőből.

— Mondja csak, — folytattam csökönyösen — mennyi fát eszik a maga masinája? Már tudniillik elül mennyit eszik, ahol irtja az erdőt?

— Két mázsát fát garantálók óránként, — mondta lelkesen a fiatalember.

— És mennyit eszik hátul, ahol fűteni kell?

— Ugyszólván semmit. Valamivel többet óránként, mint két mázsát.

— Hallja, — szóltam rémülten — ha a maga faevő masinája többet eszik há-

tul, mint elül, akkor elég ráereszteni az erdőre, lefeleli az egész erdőt és nekem a pusztai földön kívül egy fogpiszkálónyi faanyagom sem marad!

— Ja, ha ön ilyen szörzsálasogató, — felelte a feltaláló csalódott és lenéző mosollyal — akkor mit tárgyaljak önnel a technikai lehetőségek csodáiról?

Ezzel hátat fordított. Nem is akart velem szóbaállni többet. Külön öttünk vissza a városba. A találmányt nem is vehettem meg. De különben sem vettem volna meg, azt hiszem.

Harsányi Zsolt

TERE-FERE

Galsworthy az öngyilkosságokról, törvényről és sajtóról.

Galsworthy új drámát írt, melynek tárgya egy öngyilkosság körül keletkezett botrányról. Morcombe örnagyot, a repülő hőst egy napon halva találják szobájában. Senki sem tudja, mi vethetett véget életének. Törvény és sajtó együttesen nyomoz, végül detektívek és riporterek felfedezik, hogy Morcombe-nak, az elhunyt feleségének van egy szeretője. Morcombe pedig egy züllött kisvendéglő pincérlányát szeretete, szóval a családi piszkos lepedőket kitergette a nyilvánosság színe elé és a botrány egyszerre három családot szennyez be. A tárgyaláson az esküdszék előtt kiderül, hogy az örnagy nem a titkos szerelmi áldozata, hanem öngyilkos lett és nem azért, mert feleségének titkos szeretője volt és nem azért, mert neki volt titkos szeretője, hanem mert háborús sebesülése következtében az idegrendszere megrokkant és félt a megőrüléstől. A törvényszéki tárgyalás minden apró-cseprő mozzanatát, detektívek, újságírók hirtajhász tülekedését, valamint a feleség gyötrelmét színről-színre látjuk a színpadon.

Vajon mit akart mindezzel az angol író, a moralista? Galsworthy mindig az erkölcsi szempontot hangsúlyozza, igazságot akar tenni. Férfi és feleség bűne egyensúlyozza, igazságot akar tenniha nincs különösebb mondanivalója. Annál keményebben ostromozza a törvényt, a rendőroket, az ügyészt meg a riportereket. Legellenessévesebb alakja a detektív, ki közönyösen minden lelkeség iránt csak a nyers igazságot óhajtja ki-puhatolni, utána következnek az újságírók, kik csak azt tartják szem előtt, mi a közönség évágya és kajánul, hihetetlenül nem veszik észre a szereplőkben az embert.

Különben ez a dráma egyuttal vita-irat is, lándzsát tör az öngyilkosság szomorú joga mellett, melye az angol törvény bünnel tart és gyilkosságul kezel. Ha két szerető meg akarja egymást ölni s az egyik életben marad, akkor Angliában az életben maradó fél ellen gyilkosság címen indít eljárást. Angliában régente az öngyilkosokat a keresztutón temették el, hogy minden láb megittorja holttestüket, nyárrsal dőttek át szivüket, vagyonukat elkobozta az állampénztár. Galsworthy azt kérdezi, hogy ez egyén tragédiájához mi köze a nyilvánosság-nak, miért akarják föltüntetni közügynek azt, ami tulajdonképp magánügy, miért csinálnak a halálból ugynevezett »szenzációt«?

A sajtó a támadásra hosszabb cikkekben felel. A *Observe* többek közt ezt írja:

— A kíváncsiság és hirtajhászat akkor is burjánoznak, ha nem volna sajtó. És sokkal bántóbb, sokkal ártalmasabb formát öltene magára, mint így, amikor a maga csatornahálozatán levezeti az érdeklődést.

*
A zabálók. »Ez Pest!« — szoktuk mondani akkor, mikor a nagy estélyek hideg buffét és pezsgős palackjait meg-támadja a közönség. diadémés hölgyek és irakkos urak, kik egymást öklelve törik magukat a potya-falat és potyafalt után, mint valami tűzveszedelemben.

De vigasztalódjunk. Amint olvassuk, másuit is így van. Az előkelő világ egyebütt is így előkelő. Embertársaink mindenütt egyaránt szeretnek ingyen falni.

Párisban valahányszor egy ünnepélyes buffét szolgálnak föl, a meghívottak egymást tiporva rontanak neki, mintha népiünnepélyen ürüombéért futnának versenyre. Ezeknek az ünnepségnek már a maguk ismert alakjai, hírhedt zabálói, kiket a pincérek mind ismernek: a gyomor és torok barátjai nem sokat törődnek a buffé előtti szónoklatokkal, hanem mingyárt a legislegkezdeten lebben állnak, rávotk magukat ételre, italra s nem távoznak addig, míg torkig nem laktak.

De a pincérek bosszút állnak rajtuk. A londoni polgármester legutóbbi párisi fogadtatásán egy lézengő negyebű megállt a buffé mellett, mint a cövek. A fő-pincér ép pezsgőt vitt arra, feje fölé emelte a tálcát és tapintatosan nyakon-öntötte az ácsorgót. Enyhe figyelmeztetés, mely azonban nem használt. Az elszánt evő pezsgőtől csurgó ingében kitarított öröhhelyén.

Egy másik ilyen típus bőségesen gyürkődte zsehébe a sonkás kenyereket és süteményeket. Egy szemfüles pincér a virágpepekéből pár marok földet kapott ki és lopva zsehébe dugta, hogy a sonkás kenyereket és süteményeket »denaturálják«.

A tiszteletreméltó hölgy viszont, kinek bő derékujjai voltak, nem az ételek, hanem az asztalkendők iránt érdeklődött, melyeket egymás után tüntetett el derékujjába. A pincér közeledett hozzá s azon ürügy alatt, hogy kiveszi kezéből az üres pezsgős poharat remegve kihuzta derékujjából.

A delnő nem sértődött meg. Hiszen még maradt a derékujjában vagy öt asztalkendő.

Hogy lesz a fűtyből taps?

A szindarabok sikere vagy kudarca ismeretlen tényezőkön múlik, melyeket sem az író, sem a rendező, sem a színészek nem ismernek egészen. Az okok, melyek a kedvező, vagy kedvezőtlen fogadtatást eredményezik, egyáltalán nem észszerűek. Erre vall az, hogy néha egy-egy talpraesett ötlet megváltoztatja a szindarab sorsát és a közönséget a javára hangolja.

Íme két történet, mely ez igazság mellett kardoskodik.

Bernard Shaw már bukás előtt állott, a nézőtér feszengett, a kritikusok türelmetlenkedtek. Gyér tapsok szölitották a lámpák elé, mikor az erkélyen egy éles fűty hangzott el. A drámaíró nem jött zavarba, hanem a fűtyülő ur felé fordulva így szólt:

— Igenisztielt uram, én teljesen az ön véleményén vagyok. De mit tehetünk mi ketten egy ilyen lelkesedő tömeggel szemben?

Ez a megjegyzés egyszeriben megváltoztatta a közönség hangulatát, mely a következő felvonásokat áttapsolta.

Akadtt olyan szerző is, ki a tulajdon darabját fűtyülte ki s ezzel alapozta meg sikerét.

Laube, a német drámaíró egy estén a földszinti zártszékből nézte végig Gusztáv Adolf című dráma bemutatóját, mely nem talált valami nagy tet-

szésre, emélfogva az író, hogy elterelje magáról a gyanút, szintén pisszegni, fűtyülni kezdett. Közéleben ült azonban egy tagbaszakadt hentes, ki roppant elvitte a nézőtérre és az aiton kipenderit. Kárbavessék a jegye, ezért erőlyesen rászólt Lauberra, hogy maradjon veszteg. Miután pedig Laube nem engedelmekedett neki, a hentes galléron ragadta az író, a levegőbe emelte, átvezte az előadást, nem akarta, hogy tette.

Több sem kellett a közönségnek, tapsorkán zendült föl és a dráma sikere megpecsételődött.

*
A pihenés lélektana. Nehéz dolgozni, de pihenni se könnyű. A nyári bölcsek a nyugalom lélektanáról vitatkoznak, tanácsot adnak azoknak, kik nem tudnak pihenni, mert idegrendszerükben még mindig a munka üteme zakatol, nem képesek magukat függetleníteni tőle.

Mi tehát a pihenés első feltétele? Az, hogy vízszintes helyzetben legyünk, csak vízszintes vonalakat lássunk. Vagyis, ha nyugtatni akarjátok idegeteket, kerüljétek a függőleges vonalakat, keressétek a vízszintest. A merőleges az erőfeszítés gondolatát ébreszti, az élet lendületét, harcot, halszát, energiát: a megeredő palántát, a föllobbanó tüzet és a kiszökkenő vizet, a magasba törő gőszozlopot; a cselekvő erő, a győzedelmes tusát, a nehézkedés szörnyű törvénye ellen. A függőleges vonal pusztai látása is homályos fáradalmat kelt szervezetünkben, mintha lát-hatatlan terhet emelnénk, úgy, hogy öntudatlan énkben titokban már feszülnek az izmok, hogy elvégezzék a munkát.

Ezzel ellentétben a vízszintes vonal bennünk a béke, nyugalom, csönd képzetét gerjeszti, melyben se tífekvés, se erőkifejtés nincs. A tóparti táj, sik tengert, sima folyó, végtelen pusztaság leginkább szolgálja ezt a célt.

Mindebből azt a következtetést vonják le a lélekbuvárok, hogy lakásunkban is a vízszintes vonalakat legfőljebb a hegyes szögbe futó díszeket alkalmazzuk és zárjuk ki egyenesen az iz-gága merőleget. Egy új ötlet a díszítőművészi művelődnek: »Küzdjétek az álmatlanság ellen!«

*
Amerikai erkölcs. Európa megvénhédett, erkölcei romlottak, de az ifjú Amerika nem iszik szeszt, gondosan csöszködik az erény fölött. Igaz, hogy ők is félrelepnek olykor.

Íme egy epica.
A Massachusetts állam egy képviselője hetenként egy nyugati kerületbe szokott lerándulni párthívelhez és rendszerint csak a hét végén, pénteken tért vissza családjához, hogy a szombatot és vasárnapot felesége oldalán tölthesse.

A képviselő évek hosszú során így élt. Minden pénteken pontosan megérkezett. Egy pénteken azonban nem jött meg a vonattal, mire hitvese idegeskedni kezdett.

Hogy ne töltse álmatlanul éjszakáját a sürgönyhivataltba futott, azonnal sürgönyözött a nyugati kerületbe, hogy érje iránt érdeklődjék. Férfi tudniillik többiben beszélt feleségének öt képviselő társával, kikkel együtt szokta töltetni idejét, ha távol van tőle.

A feleség öt sürgönyt adott föl abban a reményben, hogy valamelyik barát majd csak válaszol neki. Estére meg is érkezett a válasz. Nem egy sürgöny. Öt sürgöny. Mind az öt barát válaszolt. Mind az öt ezt sürgönyözte:

— Kedves férje az éjszakát családuknak körében töltötte...

K. D.

DRÖTKÖTELEKET
szigetelt és csupasz szüzeloket, izzólampaszorokot, gőzszórókat, ólomlámpákat, szilárdított szüzeloket, jutányos áron szállit a Novjaci Kábelgyár (Radnicka ul. 2, Telefon 121 443)

Szerelmes levél

Bohózat egy felvonásban

Irtá: *Trifkovic Koszta*

SZEMÉLYEK:

Vidics Vásza, orvos
Mária, a felesége
Éva, a huga
Milán, Éva udvartója
Drázsics Lázár, ügyvéd
Zsófia, a felesége
János, Vidics szolgája
Történik Vidicsék lakásán.

I.

(Izléselesen berendezett szoba. A jobb sarokban támlásszék, közelében egy házikabát lóg a fogason.)

Első jelenet.

JÁNOS (belép a szobába) Szolgának lenni százszor rosszabb, mint urnak lenni!... Ha még egyszer születnék, úgy csupán azzal a feltétellel jönnék a világra, hogy ne legyek szolga. Borzasztó, de mégis így van: az egész világon mindenki szolga; az én gazdám, mint orvos, betegeknek a szolgája, az ügyvédek, kereskedők, iparosok vevőknek szolgáloi, a bíró szolgája a peres feleknek, a miniszter szolgája az egész képviselőháznak, a képviselőház szolgája a választóknak, a választók szolgái a korteseknek, a kortesek ismét azokat szolgálják, akik jobban fizetnek és így tovább és így tovább. Aztán meg minden a véletlentől függ. Én például ma szolga vagyok és a miniszter az véletlenül miniszter, de holnap véletlenül a miniszter ur lehet szolga és én lehetek véletlenül miniszter! Alázatos szolgája, miniszter ur! Elsősorban az utókorra gondolnék, ugyanis lefényképeztem magamat, hogy legyen emlék rólam, azután legközelebbi környezetemről gondoskodnék, ugyanis meghívnom az egész miniszteriumot lakomára, azután gondoskodnék a népről, ugyanis új adóörvényt hoznék, azután, bizony, magamról gondoskodnék, ugyanis nyugdíjaztatásomat kérném és szépen, nyugodalmasan, kényelmesen élnék, a pénzem pedig kiadnám kamatra. Igen, igen, ez nagyon szép volna, ha volna, de minthogy nem lehet, hagyja fel az elmélkedéssel, János és nézz a dolgod után. Dolgozni? Ki a csoda dolgozna ilyen melegben és hozzá még rögtön ebéd után?... (órára néz) Még csak fél kettő! Az ur alszik, a nagysága is alszik, a kisasszony, ha nem ír szerelmes levelet, minden valószínűség szerint alszik, így tehát János, te is aludni fogsz! (a támlásszék felé megy) Drága fotó! Te bennem már többször álmot szedtél jövőről, most is az öledbe dobom magam. (leül) Nagyszerű kényelem ilyen fotó! Minden bizonytalanságod találták föl. De hop, én az új kabátban vagyok. Szép takarékos! Hát mire való az ur házikabátja?... (felkel, kabátját leveti s felveszi a házikabátot) A takarékos minden erény koronája, mondta valamilyen böcs, akinek a nevét valószínűleg sohasem hallottam. (leül) Most isten veled világ, bucsuzom téled, de rövid időre, ugyanis csak addig, amíg az ur nem csönget. Á... á... (ásítózik és elalszik).

Második jelenet.

ÉVA (lassan a szobába lép) Persze János van itt és szokása szerint a fotó!ben, bátyám kabátján. Nagyon jó, nem fogom felbreszteni. Először is nézzük, mit ír Milán, (levelet vesz elő és olvas) »Drága Évácskám! Pontosan hat órákor jövök, de ha azt óhajtod, hogy korábban, úgy értesítsél, nagyon szívesen jövök, mert így legalább megszabadulok egy kellemetlen látogatástól, ami délutánra van bejelentve. Hogy áll a mi dolgunk? Szeretünk továbbra is elviselhetetlen titok marad? Ó, alig várom, hogy az egész világnak kiáltom, hogy határtalanul szeretlek. Milán.« (megcsókolja a levelet) Hogy szeret engem az én Milánom és milyen türelmetlen! Hát én nem vagyok az? Csak mernék egyszer már meggyónni bátyámnak! Már annyiszor rászántam magam, de mikor sor kerül rá, akkor itt (torkára mutat) valami fojtogat és egy hang se jön ki a torkomból. Mikor pedig bátyám megkérdezte, hogy mi a bajom, azt mondtam, hogy fáj a fejem, mire ő egy órán keresztül egészségügyi előadást tartott arról, hogy vigyázzak magamra, hogy kerüljem a huzatot és valami pilulát adott, melyeket most minden ok nélkül kell szednem. Eddig már százhuszötöt pilulát szedtem be Milán miatt!... Ennyi áldozatot talán Julia sem hozott Roméóért! De gyorsan felelek neki. Ha írok neki, úgy érzem, hogy beszélök vele, (az asztalhoz megy és ír) »Drágám! Megkaptam leveledet és megcsókoltam. Azt írod, hogy hat órákor jössz, de ha korábban akarom, úgy értesítsél. Már hogyan akannám, minél korábban, annál jobb. Így legalább megmenekülsz a bementől kellemetlen látogatástól. Enyém még semmit se tudnak, ezért szerelmünknek még titokban kell maradni. Kérlek, vigyázz, nehogy elárulj. A közeli viszontlátásra — Évá.« Így. A levél készen van és mos felbresszük a postillon d'amourf. (Jánoshoz lép) János!... (János hortyog) Hé, János!

JÁNOS Ne rázzatok!
ÉVA Micsoda? Mit beszélés?
JÁNOS Mégegyszer mondom, ne rázzatok, mert fényképeztettem magam.
ÉVA Micsoda, te fényképeztetted magad?
JÁNOS Nincs nyugtom a rengeteg deputációtól.
ÉVA Deputáció?
JÁNOS Hagyja csak itt a kérvényét, majd meglátom.
ÉVA Hej, János, mi van veled, te még mindig alszol? (rázza).
JÁNOS A miniszteri szék nagyon inog.
ÉVA (rázza) Kelj fel, ha mondom!
JÁNOS Lemondok, csak adjatok nyugdíjat.
ÉVA János, János, te még mindig alszol?
JÁNOS (felugrik) Alszol?... Én? Tehát ez nem igaz! Ó, miért is ébresztett fel a kisasszony, legalább várt volna egy keveset, míg megkapom az e havi nyugdíjamat.
ÉVA Ezt a levelet Milán urnak fogod átadni.
JÁNOS Igenis, (magában) Mondtam, hogy nem alszik.
ÉVA De úgy, hogy senki se lássa.
JÁNOS Igenis.
ÉVA Itt a levél (átadja a levelet, János átveszi és odanyújtja másik kezét). Értem már. (borravalót ad) De rögtön add át, az ügy roppant sürgős! (el).

Harmadik jelenet.

JÁNOS Értem már!... (a pénzre néz) Csak egy hatos? Az árak nagyon esnek! Az első levélnél sokkal magasabb volt a postailleték. Hja, amilyen a postailleték, olyan a posta. Aki kevesebbet fizet, az tovább vár. Ha most elalszol, talán megkapom a nyugdíjamat, (leül a fotó!lbe) a levélnek pedig nem fog ártani, ha kicsit megmelegszik a zsebemben (a levelet a házikabát zsebébe dugja). Tehát folytassuk az álmot. Hol is hagytam el?... (szundikálni kezd) Igen... a nyugdíjról volt szó... Én szavuknál fogom önöket, uraim... a szavuknál. (csöngetnek, János felugrik) A nagyságos ur! (kivülről Vidics hangja: »János!«) Itt vagyok, itt vagyok... (gyorsan legondolni is borzalom).

MÁRIA (magában) Semmi sem igaz!

VIDICS (magában) Alig tudtam kibeszélni magam.

MÁRIA (magában) Meg kell tudnom, mi van a veti a házikabátot, felveszi saját kabátját s a levelet a házikabátban felejt. Ismét hallatszik: »János!«) Mi tetszik?... Soha sincs békeség a sok interpellációtól. (ismét hallatszik: »János!«, János indul).

Negyedik jelenet.

VIDICS (belép) Hát te süket vagy? Tízszor kell nekem kiabálnom? Mit állsz itt? Hol a házikabátom? (János átadja, Vidics belebukik) Eredi és máskor légy pontosabb, ha engem akarsz szolgálni.

JÁNOS (magában) Fogsz te még engem is szolgálni, csak betegedjem meg.

Ötödik jelenet.

VIDICS (az órára néz) Fél három. Tehát egy egész órát aludtam. Jó így délután egy kicsit elszundikálni. Feleségem még biztosan alszik, megyek öt felkelni (az ajtó felé indul).

DRÁZSICS (az ajtóból) Szervusz Vászó!

VIDICS Szervusz Lázár! (kézfogás) Mi jót hoztál? De ül le előbb... Szívtart vagy cigarettát parancsolsz?

DRÁZSICS Nem kérek semmit. Nincs időm, azonnal mennem kell. Csak azért jöttem, hogy bejelentsem, hogy feleségem délután hozzátok jön.

VIDICS Mária ennek örülni fog. Mindjárt meg is mondom neki.

DRÁZSICS Maradj csak itt. Mond meg neki később. Most beszélni valóm van veled.

VIDICS Hohó! Talán valami komoly dolgróf van szó?

DRÁZSICS Teljesen komoly!... Azaz nem teljesen komoly, de azért mégis komoly...

VIDICS Gazember legyek, ha értem.

DRÁZSICS Hallgass!... Egyedül vagyunk itt?

VIDICS (az asztal alá néz) Teljesen egyedül, a pincsi a másik szobába ment.

DRÁZSICS Te mindig tréfás kedvben vagy! Hallgass csak, doktorkám, én valamire kérnélek.

VIDICS Először, hogy amit mondani fogsz, azt ne mondjam el feleségednek.

DRÁZSICS Magától értetődik.

VIDICS Másodsor, hogy amire kérted, azt azonnal megtegyem.

DRÁZSICS Ez is magától értetődik.

VIDICS Harmadsor, hogy szükség esetén viszonozzad szíveségemet.

DRÁZSICS Ez szintén magától értetődik.

VIDICS Tehát már tudom, mit akarsz. (előveszi pénztárcáját). Veszítettél ferblin és most kölcsön kérsz tőlem.

DRÁZSICS Szó se róla!

Vidics Akkor a végén jön a pumpolás.

DRÁZSICS Semmiesetre, mondom, hogy egészen másról van szó.

VIDICS Akkor nem tudom kitalálni.

DRÁZSICS Ha hallgattál volna rám, már régen tudnád.

VIDICS Hát akkor beszélj! Az embernek harapófogóval kell a szót kihuzni belőled.

DRÁZSICS Na, most meg én vagyok a hibás! Csak hallgass!

VIDICS Hallgatók.

DRÁZSICS Tudod ugyebár, hogy én még mint nőtlén...

VIDICS Tehát három hónappal ezelőtt!

DRÁZSICS Ugy van!... Egy kis ismeretségem volt Éva nagyságos asszonnyal.

VIDICS Szóval azt akarod mondani, hogy szerelmes voltál bele.

DRÁZSICS Ismeretség — szerelmem — ahogy vesszük. De ez még mint nőtlén történt velem.

VIDICS Három hónappal ezelőtt.

DRÁZSICS Hát jó, három hónappal ezelőtt.

VIDICS Amikor még nőtlén voltál.

DRÁZSICS Hát végre szóhoz jutok már?!

VIDICS Hallgatók, mint a csuka.

DRÁZSICS Hát hol is hagytuk el?

VIDICS Azt kérdezted, hogy egyedül vagyunk-e, mire én azt mondtam, igen.

DRÁZSICS Rendben van. Szóval három hónappal ezelőtt, amikor még nőtlén voltam, szerelmes voltam Éva nagyságos asszonyba...

VIDICS Férfiének tudta nélkül.

DRÁZSICS Természetesen! Ő egyszer irt is nekem, ahogy már ilyenkor irt szoktak.

VIDICS »Aranyos Lázikám! Szeretlek!... Imádlak!... Az én szerelmem... szív... hűség... sír... halál!«

DRÁZSICS Igen, igen, ilyen formán.

VIDICS »Te vagy reménységem, vigaszom, életem!«

DRÁZSICS Majdnem így. De hallgass tovább... Hol is hagytam el?

VIDICS Azt kérdezted, hogy egyedül vagyunk-e, mire én...

DRÁZSICS (dühösen) Hagyj fel már bolondságaidal! Tehát Éva nagyságos asszony egyszer irt nekem. Hja!... Az akkor még lehetséges volt, de most bizony már nős vagyok.

VIDICS Már három hónapja!

DRÁZSICS Ma már ilyesmii nem történhet velem! Nekem ugy tetszik, hogy férje akkortájt észre vett valamit s azóta figyel minden lépését. Így hát megszűnt kettőnk ismeretsége.

VIDICS Jó, hát akkor mesélj valami másról.

DRÁZSICS (dühöse) Az isten szerelmére, hisz még nincs vége a történetnek! — Hol is hagytam abba?

VIDICS Azt kérdezted...

DRÁZSICS Nem, nem, tudom már. Tehát a múltkor hangversenyen voltam és Éva nagyságos asszony a négyes alatt így szólt hozzám:...

VIDICS »Kedves Drázsics ur...«

DRÁZSICS Igen! »Kedves Drázsics ur, nagyon hálás lennék önnek, ha visszaküldené leveletem.« — Ha ezzel ömek szolgálatot tehetek...

VIDICS Mondtad te?

DRÁZSICS Igen! Én azonnal postára teszem. — »Nem, nem, semmiesetre sem postán.«

VIDICS Mondta ő?

DRÁZSICS Igen! »Mert férjem egy idő óta összes leveleimet felbontja, ezért ha tehetné, inkább ugy suttomban.« Evvel véget ért a figura s nekem az este nem volt többé alkalmam megkérdezni tőle, hogy érti azt: suttomban. Azóta folyton törtem a fejemet, hogy mitévő legyek, végül is te jutottál eszembe. Ugyebár, te vagy a háziorvosuk?

VIDICS Igen, én vagyok az a szerencsés!

DRÁZSICS Tehát nem csalódtam! És most jövek a kéréssel... (kiveszi a levelet) Itt van a levél és én kérek, mint barátomat, hogy add át Éva nagyságos asszonynak.

VIDICS Én?

DRÁZSICS Igen, igen, te!... Ha legközelebb meglátogatod, átadod neki a levelet és azt mondd:...

Mit is fogsz mondani?

VIDICS Azt fogom mondani, hogy Drázsics ur küldi az ön szerelmes levelét.

DRÁZSICS Mond inkább, hogy kötelezvényt küldök peres ügyből kifolyólag.

VIDICS Amelyet elveszített.

DRÁZSICS Dehogy!... Én megnyertem a pörét.

VIDICS Azt, vagy ezt ezzel a kötelezvényvel.

DRÁZSICS Igen, igen, igazad van! Tehát kérek, ne felejtse el. Most megyek, van még kis elintéznivalóm, később visszatérek, addigra már feleségem is itt lesz. Tehát ne felejtse el! De kérlek, tedd egy másik borítékba ezt a levelet és pecsételd le. Nekem nem volt időm s az igazat megvallva, félttem, hogy észre veszi — hogy kicsoda, azt már tudod.

VIDICS Nyugodt lehetsz!

DRÁZSICS Köszönöm, barátom! Különben azt hiszem, nem szükséges mondanom...

VIDICS Mit?

DRÁZSICS Hogy feleségemnek erről semmit se kell tudni!

VIDICS Magától értetődik.
 DRÁZSICS Nehogy elszóld magad!
 VIDICS Sose félj!
 DRÁZSICS Egyébként szükség esetén rendelkezésedre állok.
 VIDICS Köszönöm szépen.
 DRÁZSICS Igy ni — mi férfiak értjük egymást. De most már isten veled!... Intézd el mielőbb, én később visszajövök. Isten veled!... Csak vigyázz hogy a feleségem meg ne tudja! (e).
 VIDICS (utána szól) Nyugodt lehetsz!

Hatodik jelenet.

VIDICS Hm. Ki hitte volna ezt?... Lázár és Éva nagyságos asszony!... Ha ma meghaltam volna, tudomásomra se jutott volna. De most már mindegy! ... (nézi a levelet) Mennyi sóhaj, mennyi könny, mennyi eskü és mennyi helyesírási hiba lehet ebben a levélben! Olvassam el? — Nem vagyok kíváncsi! Jól ismerem már ezeket a sablonos szerelmes leveleket. Tehát pecsételjük le az örök fedetés pecsétjével (az asztalhoz megy, meggyújtja a gyertyát és alig, hogy lepecsételte a levelet, belép Mária).

Hetedik jelenet.

MÁRIA Kialudtad magad, kis uram?
 VIDICS (összerezzem, a levelet zsebébe dugja. Magában) Az asszony!
 MÁRIA (magában) Valamit a zsebébe dugott.
 VIDICS Te vagy az, kedves?
 MÁRIA Mit csinálsz, drágám?
 VIDICS Én?... Én?... Semmit.
 MÁRIA (magában) Valamit titkol előttem.
 VIDICS (magában) Teljesen megzavart.
 MÁRIA És miért ég a gyertya?
 VIDICS A gyertya?!... Hol ég? Ha, ha, ha... Ez tényleg furcsa, hogy nappal ég a gyertya.
 MÁRIA (magában) Zavarban van!... (fennhangon) Talán levelet pecsételtél?
 VIDICS Ki? ... Én?... Isten ments!... Cigaret-tára gyújtottam.
 MÁRIA De te nem dohányszol!
 VIDICS Nem dohányszom?! Igazad van!... Er-ről teljesen megfeledkeztem.
 MÁRIA Hát akkor miért gyújtottad meg a gyertyát?
 VIDICS Miért? Ahá, most már emlékszem... Meg akartam nézni, hogy jól ég-e, mert a mostani gyertyák oly rosszak, de oly rosszak, hogy még el-dologban. (fenn) Nem volt senkitem nálad?
 VIDICS Egy árva lélek sem! ... Azaz itt volt Drázsics. A felesége küldte, hogy jelentse őt be ma délutánra... Ha, ha, ha... Szép férj ez a szegény Lázár!

MÁRIA Mi nevetségeset találsz rajta?
 VIDICS Hát nem látod, milyen kordában tartja a felesége? ... Szegény Lázár tényleg papucs alatt van.
 MÁRIA Ez annak a jele, hogy szereti a feleségét.
 VIDICS Ezzel talán azt akarod mondani, hogy én téged nem szeretlek!
 MÁRIA Ezt nem mondtam, de...
 VIDICS De szeretnéd, ha én is papucs alatt len-nék!... Te nem vagy boldog és megelégedett.
 MÁRIA Én ezt nem mondtam, de...
 VIDICS De mi az a folytonos »de«?
 MÁRIA Semmi... gyerekiség.
 VIDICS Nono, kell valaminek a dologban lenni. Lássuk csak, hátha kitalálom! (közeledik hozzá, meg-öleli és a szemébe néz) Kell-e új ruha?... (Mária nemet int) Új kalap? ... (ismét nemet int) Nem akar-nál mulatságra menni?... (ismét nemet int) Hát ak-kor mit az?
 MÁRIA Semmi. Mondtam már, hogy semmi. Én boldog és megelégedett vagyok, de azért azt szeret-ném...

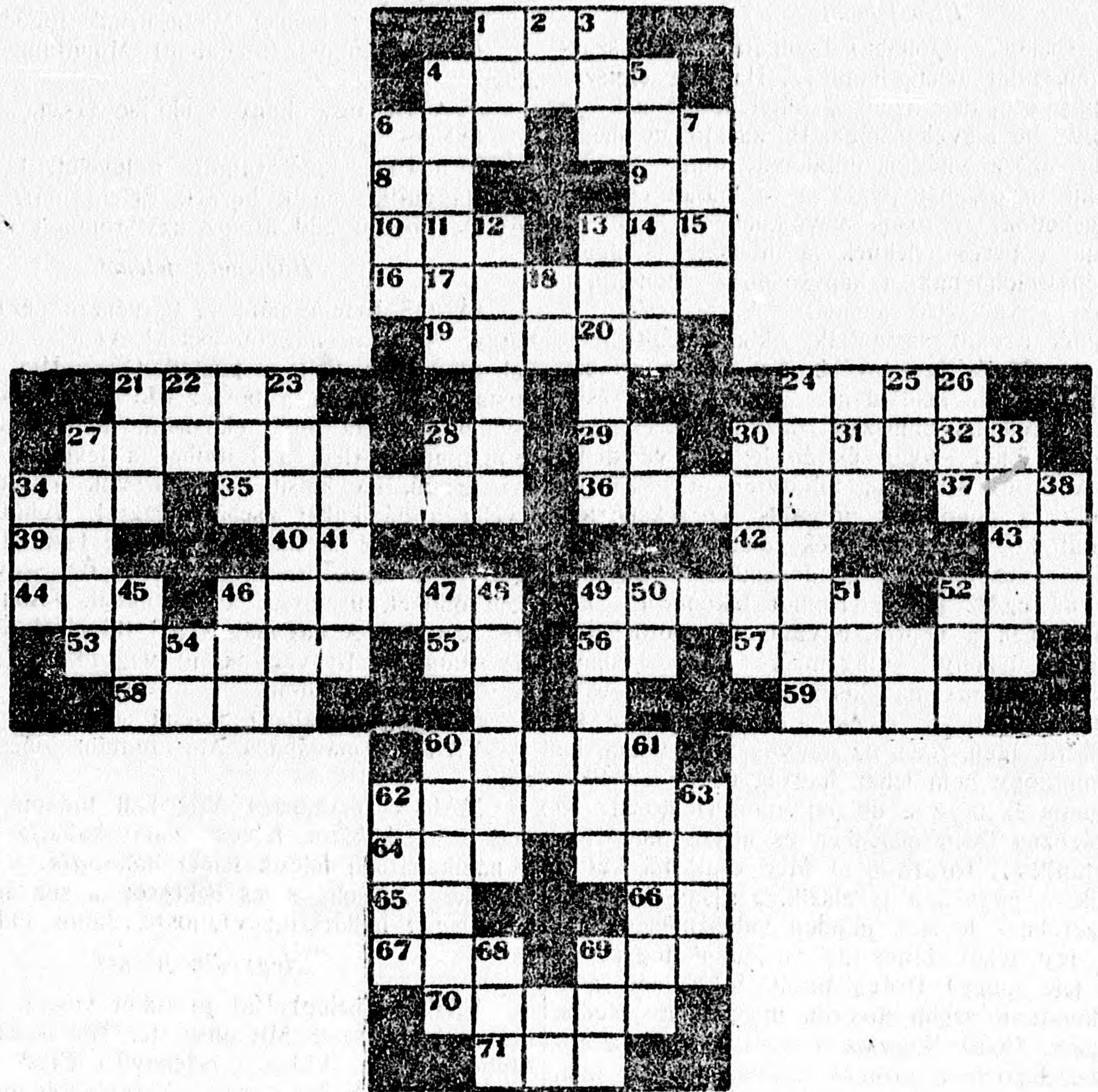
VIDICS No?
 MÁRIA Hogyha nem volna!...
 VIDICS Mi?
 MÁRIA Orvos.
 VIDICS Ugy? És aztán miért?
 MÁRIA Azért, mert az orvos gyógyítani megy.
 VIDICS Hát szerinted mit tegyen az orvos?
 MÁRIA Én azt szeretném, ha az orvos csak — férfiakat gyógyítana.

VIDICS Ugy?... Most már rendben vagyunk: tudom, hol fáj! Mária, nézz a szemembe és mond meg az igazat: féltékeny vagy rám? (Mária lehajtja fejét és hallgat) No? Ki az igazsággal: féltékeny vagy? (Mária bólint) Tehát igen. Most már értem ezt a sok »de«-t. Miért vagyunk féltékenyek, azt ma-gunk se tudjuk, vagy te talán azért, mert szeretsz? (komolyan) Drága Mária, az őszinte szeretés alapja a kölcsönös becsülés és bizalom. Ez a szerelem két oszlopa és minél magasabbak ezek az oszlopok, annál magasabb a szerelmem. Nem kételkedem benne, hogy szeretsz és becsülsz, ezért kell, hogy bizalmad legyen bennem, ezzel mindkettenket boldoggá tesz, mert a nő akkor a legboldogabb, ha másokat boldoggá tehet. De tudod-e, mi a féltékenység? A féltékeny-ség a bizalmatlanság jele, mely éket ver a kölcsönös

megbecstülés közé. Ahol nincs megbecstülés, ott felüti fejét a bizalmatlanság és eltűnik a szerelem. És most mond, Mária, féltékeny vagy-e rám?
 MÁRIA (élesen) Nem vagyok és sohasem leszek.
 VIDICS Akkor minden rendben van. Meg van kötve a béke. Még csak pecsétet kell megerősíteni. (megcsókolja, ebben a pillanatban beront János).
Nyolcadik jelenet.
 JÁNOS (az ajtóban) Egy ember van itt és sür-gősen beteghez hívja.
 VIDICS Ki beteg?
 JÁNOS Egy nagysága.

MÁRIA (hirtelen) Hogy hívják?
 JÁNOS Nem tudom, nem mondott nevet ez az ember.
 VIDICS Mindiárt jövök... Mária, add ide a ka-bátot és kalapot.
 MÁRIA (odaviszi és ráöti) Miért nem kérdezted, hogy hívják? Máskor mindig tudd meg, hogy mi a neve a betegnek.
 JÁNOS Igenis.
 VIDICS Isten veled, gyermekem. (Jánoshoz) Menjünk (el).
 (Befejezés a jövő vasárnapi számban.)

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Vízszintes:

1. folyó
4. görög mitológiai hős
6. háziállat
8. fok idegen nyelven
9. olasz folyó
10. vaj mellékterméke
11. görög betű
14. kérdő névmás
16. hadihajó
19. vizinövény
20. szerszám
21. sivar, szerbiál
24. zsidó király
27. afrikai néptörzs
28. a rómaiaknál az az egység, amely 12-ét részre osztható
29. özvegy asszony neve előtt látjuk
30. a levegő hűvén eső után
34. ige
35. Mexiko meghódítója
36. opera főszereplője
37. főkép papírosnál, de más áruknál is használatos mérték-egység
39. izekötő
40. a latin adni igének egyik ideje
42. német izekötő
43. időszak
44. háziállat
46. magyar nyelven is használatos szláv szó a gunyhó jelzésére
47. rag
49. angol regényíró
53. híres zeneszerző
55. zenemű rövidítése
56. kereskedelmi kifejezés
57. híres hun király
58. őlemlény
59. férfi név
60. híres fizikus
62. híres angol író
64. családtag becéző neve
65. személynév névmás
66. autógyár
67. oltár latinul
69. külföldi pénzem
70. egy cethal váladéka
71. elv

Függőleges:

1. vizinövény
2. ige is, főnév is
3. gyümölcs
4. nagy hasra mondják
5. betegség
6. háboru szinhelve
7. szín franciául, titkos kémirodára emlékeztet
12. ásvány
13. állomány
15. név
17. főkiáltó szó
18. az emberi testben van sok
21. viták hivatalos eldöntése
22. szolgáló ellentéte
23. híres byzanci császárnő
24. költő műfai
25. ige
26. lángr
27. kikötőváros transzkaukáziaiában
36. japán város
31. fém
32. orosz folyó
33. cipész használja
34. festérsz
38. angol súlymérték
41. romániai folyó
45. préméről híres észak-amerikai állat
46. jó—ban tart
48. magyar nyelven is használatos francia főkiáltó szó (fonetikusán)
49. ásvány
50. a káldoknál az év első hónapja
51. folyó idegen nyelven
52. török pasa
54. szerb prepozitívó
60. mérgező kiegészítő
61. olasz zenei műszó
62. női név
63. tennisz műszó
68. lélek idegen nyelven
69. ürügy

A didergő király

Móra Ferenc meséiből

Nekeresd országban Nevenincs királynak nagy volt a bánata, csupa siralom volt éjjle-nappala. Hideg lelte, rázta, fázott keze-lába, sűrű könnye görgött fehér szakállára.

— Akármint csinálók, reszketek és fázom! A fele országom, aki segít rajtam, attól nem sajnálom!

Száz kenyélfutó százegy felé szaladt a hírrel Nekeresd országban. Ki tud orvosságot a király bajáról, hol az a böles ember, aki jót tanácsol?

Ezer böles ezeregy tanáccsal szolgált, de bizony egytől se megedett föl a didergő király. Majd megvette szegényt az Isten hidege, összegémberegett keze-lába bele.

— Bölcsekkel az időt ne lopjuk, azt mondom; kérdezzétek meg az udvari bolondom!

De hisz bölesebb is volt az udvari bolond száz bölcsnél, nem hiába végig észszel volt tele a csörgő sapkája.

— Hallod-e te bolond, — kérdezte tőle az udvari orvos, — mit csinálsz te, ha fázol?

— Én bizony reszketek, komám, — vont vállat a bolond.

— Bolondnak: reszketés, — jegyezte be az udvari orvos a mindentudó könyvébe. — Hát akkor mit kell csinálni, mikor a király fázik.

— Addig kell rá fűteni, míg melege nem lesz!

— Királynak: fűtés, — jegyezte tovább az udvari orvos s rögtön kiadta a parancsot az udvari fűtőnek — cédrusfával hamar a kandalló tele, urunk-királyunknak attól lesz melege!

Akkora volt a kandalló, hogy beillett volna kaszárnyának, olyan tüz lobogott benne, hogy meg lehetett volna sütni egy ökörorsót: nem ért az semmit a didergő királynak.

— Fűtsenek, mert megvesz az Isten hidege, már a szakállam is csak úgy reszket bele.

— Fölséges királyom, életem-halálom kezébe ajánlom, — jelentette az udvari fűtő — elfogyott a cédrusfa az utolsó forgácsig.

— Vágjátok ki kertem minden ékességét, a szőlő szőlőnek arany venyigéjét, a mosolygó almát, a csengő barackot, hánylejtök a tüzre minden kis harasztot!

Kipp-kopp, csattogott a fejsze, ripp-ropp, recsegték a tündérek bokrai, fái, pitt-patt, pattogtak, durrogtak a galyak a kandallóban, csitt-csatt: jajveszékelve csapkodta össze tenyerét a didergő király.

— Fűtsetek, mert megvesz az Isten hidege, jaj, már a fogam is csak úgy vacog bele!

— Én szegény fejemnek irgalom, kegyelem: pusztá lett a kertünk, akár a tenyerem, — törülgette verejtékes homlokát a fűtő.

— Széles ez országban amíg erdőt láttok, kandallóm kihűlni addig ne hagyjátok, — húzta össze magán a hermelin-bundát a király.

Nosza megindultak erre az erdők a didergő király palotája felé. Sok lakójuk fejét bujdosásnak adta, fészket ezer mádar ott, aranyos kandallón mind elparaszallott.

Didergő királynak de minden hiába, nyögve gubózik be farkasbőr-bundába: — Fűtsetek, mert megvesz az Isten hidege, jaj, már az ajkam is csak úgy kékül bele.

Az udvari fűtő majd hogy lángot nem vet, de a király előtt ijedten köhintett: — Most állunk már ebül, nincs fűteni miből.

— Minden háznak vagy nád, vagy fa a teteje, akár nád, akár fa, azt mondom: le vele!

Egy szempillantás mulva ezer kéz esett neki a király városában a háztetőkhöz. Tépte horoggal, vágta baltával, bontotta csákánnyal, nyiszálta fűrészszel. Akkora volt a por, hogy az ég is kormos lett

tőle. Akkorra a jajgatás, hogy a didergő király meg se hallotta, mikor kicsi lábak végigcsoszogtak palotája márványpadlóján. Csak arra ütött föl fejét, mikor a fölébe csilingelt valami muzsikáló hangocska:

— Ejnye de rossz bácsi vagy te, király bácsi!

Pöttömke kis lány volt, lenvirág szemű, rizskása fogu. Szeme sírásra állt, nevetésre szája, kíváncsian fordult a királyhoz:

— Ácsi, kis lány, ácsi! Mért vagyok rossz bácsi?

— Azért, mert leszdedtetted a házunk tetejét, — pettyeredett el a csöppség, de abban a nyomban el is mosolyodott, — ejnye, de jó meleg van tenálatok!

Hát uramfia, ahogy a kis lány odakuporodik a kandalló mellé, lekivánczik ám a királyról a farkasbunda.

A kis lány meg összeütötte a két kis tenyerét, ahogy a hermelin-palástot meglátta a király vállán.

— Ejnye, király bácsi de szép kis bundád van, ugyan melyik szücsőtől vetted a vásárban?

De már erre a hermelin-palástot is letette a didergő király. De nem is volt már az didergő király, hanem mosolygó király, mikor kinyitotta a palotája ablakát s leküldte az embereket:

— Olyan meleg van itt, hogy sok egymagammak, juttatok belőle, aki fázik annak!

Hát egy szempillantás alatt ugy tele lett a király palotája szegény emberrel, hogy a föld is hajlott alattuk. Ki is szorult tőlük a király a konvhára, rájuk is parancsolt mindjárt a kuktákra:

— Asztalt terítsetek, ökröt süssetek, hordót szaporán csapra üssetek. Ily kedves vendég még sohase járt nálam, mint amikor népem tölti meg a házam.

A jugoszláv gyáripar és kisipar számokban

1924-ben 40 százalékkal kevesebb új vállalat létesült, mint 1923-ban. Egy évben 7297 munkásbaleset

A szociálpolitikai minisztérium most tette közzé a *Sredisnja Inspekcija Rada* (Központi munkafelügyelőség) 1924. évi jelentését, amelyből értékes számokat lehet megtudni.

A terjedelmes és a legaprókékosabb részletre is kiterjedő jelentés *huszonöt iparágval* foglalkozik.

Jugoszláviában 8146 ipari vállalat van, amelyből 6291 vállalat a balesetbiztosítás kötelezettsége alá tartozik. 1793-nak gyár jellege van, 2586 vállalat motorikus és 5308 vállalat kézerőre van berendezve.

A gyárak üzeméhez szükségelt villanyt 137.265 lóerős turbinák és 39.296 lóerős nyersolajgépek állítják elő.

Az ipari munkások közül 1373 tizenkét-tizenöt éves, 15.694 tizenöt-tizenhét éves és 132.940 tizenhét-tizenöt éves, 5538 tizenöt-tizenhét éves és 19.968 azon felüli női, összesen 175.607 munkás volt üzemi baleset ellen biztosítva.

1924-ben 551 új vállalat létesült az 1923-ban létesített 961 vállalattal szemben.

A munkafelügyelőségek az elmúlt évben 15.750 esetben indítottak eljárást. **Üzembeszüntetés** főleg a pénzkrisis miatt, **kilencven esetben történt.**

A jelentésben ismertetett 25 iparág-nál 7297 baleset történt, közte 144 volt halálos. 1923-ban csak 6295 baleset volt, de a halálos balesetek száma 49-el több: 193 volt.

Bérmozgalmakban az elmúlt évben 24.625 munkás vett részt.

Sztrájkban 5155 munkás vett részt és 622.914 munkórát 3.860.929.5 dinár értékben mulasztott.

1924 májusában tíz üzemenél volt sztrájk. Juniában 951 munkás állott sztrájkban.

Ezernél több munkás 22 vállalat, 500

— 1000 munkást 37, 200—500 munkást 120, 100—200 munkást 133, 50—100 munkást 218, 20—50 munkást 600, 10—20 munkást 653 vállalat és 10 munkásnál kevesebbet 7419 vállalat foglalkoztatott.

A 25 iparág-nál 2029 stabil, 813 félstabil és 6221 mozdonykazan volt üzemben. A vizsgázott gépészek száma 321, a vizsgázott fűtőké 202.

A kimutatás szerint a munkás gazdasági helyzete Északserbiában és a Bácskában és a Bánáthban volt a legkedvezőbb, míg Délserbiában a legkedvezőtlen.

A sztrájk legnagyobb része a fa-, kő- és élelmiszeriparban volt.

Akázának felülvizsgálatáért 1,871.050 dinár illeték folyt be.

A munkanélküliség 1924-ben nagyobb volt mint 1923-ban. A kvalifikált munkások 25—35, a tanoncok 5—8 dinár munkanélküli segínyt kaptak.

Mivel foglalkoznak az új „nagy idők tanúi“?

Az összeomlás után egyideig a közönség még érdeklődéssel kísérte, mit csinálnak a „nagy idők tanúi“, az érdeklődés azonban lassan alább hagyott és a háborús korszak nagyságai közül sokan elmerültek a népműlik tengerében. Vegyük sorra azokat, akiknek sorsa kevésbé ismeretes:

Arz báró különböző technikai szaklapok munkatársa. Ebből él, mivel román állampolgár lévén, nyugdíjat csak abban az esetben kapna a bukaresti kormánytól, ha Romániába költözködne. Arz báró azonban nem tud megválni Bécsből.

Margutti Albert báró, néhai I. Ferenc József szárnysegéde és életrajz-írója glasz állampolgár lett Triest Auszriától való cizsakítása következtében, nyugdíját a római kormánytól kapja, ezenkívül tisztviselője a Rhombus könyvkiadóvállalatnak.

Berchtold Lipót gróf 1914. szerencsétlen kezű külügyminisztere az év legnagyobb részét Münchenben tölti. Csehországi birtokán fia gazdálkodik, ő maga, mivel Ausztriába nem mehet, az utóbbi időben szereti hangsúlyozni magyar állampolgárságát és végleg Magyarországon szeretne telepedni, ahol szintén birtokai vannak.

Utóda, Czernin Ottokár gróf az összeomlás után néhány évig tagja volt az osztrák nemzetgyűlésnek, az utolsó választásokon azonban kibukott és azóta keveset hallani róla. Népszerűségén kívül súlyos tüdőbaja tartja vissza az aktív politikai működéstől.

Pottierek tábornagy, Bosznia egykori kormányzója és Beograd első ostromlója, Klagenfurthban él teljes visszavonultságban. Itt halt meg egyébként négy év előtt **Borojevic** Szvetozár, a kassai és budapesti hadtestek, majd az isonzói hadsereg parancsnoka. A világháború egy másik generálisa, **Waldstätten** Alfréd báró generális egy kereskedelmi cég alkalmazottja Bécsben. Ugyanitt él **Auffenberg** Móríc báró, a komarovi győző, aki nagyszabású publicisztikai működést fejt ki különböző bécsi napilapok hasábjain.

Krausz Alfréd generális, a caporettoi offenzíva vezére az összeomlás után mint egyetlen osztrák-magyar generális megtagadta a Habsburgokat, a Hohenzollern-féle pangermánizmus szolgálatába állott és már évek óta legvéresebb száju vezére a bécsi kampóske-reszteseknek.

Meghaltak: **Wurm** Vencel generális, aki 1918-ban a szerencsétlen kimeneteli isonzói offenzívát vezette, mint a VI. hadsereg parancsnoka, **Stöger-Steiner** Rudolf báró, az utolsó hadügyminiszter és **Metzger** tábornagy, Conrad jobbkeze és legutóbb Conrad.

Böhm-Ermolli generális lengyel állampolgár lett és Krakóban él.

Ferenc Ferdinánd trónörökösnek gyermekei Ausztriában élnek. Zsófia hercegnő férjhez ment Nostitz grófhoz. A legidősebb fiú, **Hohenberg** Miksa herceg, akit az utóbbi időben egyesek mint magyar, mások mint cseh

trónkövetelőt szerepeltettek, a bécsi tudományegyetem jogi fakultásának hallgatója, öccse, **Ernö** viszont Grácban a gazdasági főiskola orvostudományi osztályán tanult.

I. Ferenc József unokája, **Rudolf** trónörökös és **Stefánia** főhercegnő, a jelenlegi **Lónyay Elemér** hercegné leánya, **Erzsébet** tudvalevőleg elvált férjétől, **Windischgrätz** **Otto** hercegtől. Bécsben él szerény módon.

Lipót Szalvátor főherceg, a volt tüzérségi parancsnok Spanyolországba költözött, ahol gyermekeit polgári pályákra készítte elő. Fiai: **Antal**, **Ferenc**, **József** és **Károly** Madridban az elektrotechnikai pályára készülnek. Leánya, **Mária Immaculata** főhercegnő viszont varrni és kalapot csinálni tanul és az egész család számára ő készíti a ruhákat, valamint ő vezeti a háztartást. Miként ismeretes, **Mária Immaculata** kitünő muzsikus és „Tizennyolc tavasz“ című baletet szerzett, amelyet a háború alatt a bécsi Hofoper színpad is hozott. **Huga**, **Margit** főhercegnő a madridi festészeti akadémián nemrégiben fejezte be tanulmányait és megkapta a nagy arany éremet.

Zita császárnő fivérei közül **Sixtus** páрмаi herceg, aki lengyel király szeretne lenni, a párisi Sorbonneon a jog- és államtudományok doktora lett. Fivére, **René** herceg, aki valamikor sűrű vendég volt Budapesten, Páris közelében kis birtokot vásárolt és ott gazdálkodik.

IV. Károly, a tragikus sorsu utolsó Habsburg öccse, **Miksa** főherceg megöcsült és Bajorországban gazdálkodik. Az utóbbi időben sokat foglalkoztak a lapok **Ferenc Szalvátor** fiával, a fiatal **Lipót** főherceggel, aki lemondott rangjáról, Bécsben él, egyszerű polgárként vett feleségül és egy filmvállalat alkalmazottjaként keresi meg a kenyeret maga, felesége és kicsiny gyermeke számára.

Sic transit gloria mundi...

Szerkesztői üzenetek

F. T. Szekics. Az orvosi nyugdíj iránti kérelmet a vármege közigazgatási bizottságához címezve az ahispáni hivatalhoz kell benyújtani. Innen az egészségügyi felügyelőséghez kerül Noviszadra véleményezés végett és legvégső fokon Beogradban a közegészségügyi minisztérium dönt. A hosszadalmas eljárás befejezéséig 66% akontációra tarthat igényt és erre vonatkozólag a kérvénnyel együtt külön kérvényt kell benyújtani.

Dr. G. A. Beocsin. Torontál vármege 522. számú közgyűlési határozata a noviszadi egészségügyi felügyelőségtől 7613.923. szám alatt ment el a minisztériumba. Az ügy elintézését a minisztériumban kell megsürgetni.

M. S. Módos. A tartományi pénzügyigazgatóság információja szerint Önök tévesen értelmezik a »Vreme« augusztus 10-iki számában megjelent cikket. A »ratna šteta«-a hadikárpótlási kötvényt váltják be Szerbiában, de sem Szerbiában, sem itt a hadikölcsönkötvény beváltásáról nincs szó.

D. I. Feketics. A földék után a harmadosztályú kereseti adót a bérlőnek kell fizetnie. A földtulajdonos csak földvelmi adót fizet.

Szerzetes. Ilyen korban gimnáziumi végzettség nélkül csak laikus testvérnek veszik fel. Forduljon a Ferencrendiek zagrebi tartományfőnökségéhez. (Zagreb, Kaptol) vagy a szombori Karmeliták kolostorfőnökségéhez.

Törekvő. Kérem utbaigazítást a szubotícai »Automobilia«-hoz (Skadarska-u.)

V. Gy., Belackva. Önnek optálnia kellett volna, miután azonban ezt elmulasztotta, most már be kell várnia az állampolgársági törvény meghozatalát. Ha kétségbevonás tartózkodási jogát, a belügyminisztériumtól tartózkodási engedélyt.

Sz. Sz. Sz. Az igényjogcsuítás sok olyan körülménytől is függ, amiről ön nem tesz említést. Minthogy ön Beogradban tartózkodik, a legjobb, ha egyenesen az agrárminisztériumhoz fordul közelebbi felvilágosításért.

S. I. A munkaadónak, akinél alkalmazva van, kell kérvényt benyújtania a tartózkodási engedély meghosszabbításáért.

BOŠKO DIMITRIJEVIĆ
fegyver, lőszer és sport-ikkek kizárólagos raktára
— SENTA —

Vadászok! Ne menjek be a nagyhangu, de nem szolid cégeknek, akik silány árujukat csak reklám útján tudják eladni. Mielőtt fegyvert vagy más vadászati felszerelést vesznek tekintsek meg fegyvereimet és vadászati cikkeimet a Subotica Vadász Kiállításon vagy Sentán az üzletemben. Jelenleg nagy választékban raktáromon vannak: táv-lövésre garancia mellett belőlt vadászfegyverek amelyek a világ legjobb cégeitől szereztem be! **Raktáram az országban egyedülálló!**

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. **Subotica** Telefon: 190 sz.
Téviratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bírpalota.
Telep: Sentai put.

A kiállításon főt 509. szám.

Mindenféle zsák, zsinogáru,
tömlő és hevederek
PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT
PONYVAKÖLCSÖN

Butorszövetek, szőnyegek és az
összes kárpitos cikkek gyári áron
beszerezhetők.

ČAKOVEČKA SKLADIŠTA D. D.
ČAKOVECI TÁRHÁZAK R. T. ČAKOVEC

Ajánlják egészséges, szellős, száraz, téres, magas oszlopokon épült raktáraikat mindennemű gabona, élelmény és hűvelyesek beraktározására. Raktáraink felvevő képessége cca 600 waggon és így különösen ajánlható nem egészen száraz áru manipulációjára.

Mérsékelt be- és kiraktározási és kezelési díjak. Esetleges áruelőlegeket külön feltételek mellett folyósít.

PONGRAC
Kőfaragó és szobrász
— SENTA — S.H.S.

Ajánlok raktáramból minden igénynek megfelelő sirméleket a leggyorsabbtól a legmodernebb kivitelig u. m.: **Granit, Syenit, Labrador márvány és mészkőből** vállalom temetői munkákat, **b-tűvészt, aranyozást** úgy helyben mint vidéken. Készíték **rajz után kriptákat, mazoniumokat, kőfaragó és szobrász, valamint butor márvány munkákat.**

VERSENYEN KIVÜLI ARAK!

Tekintse meg raktáramat minden vételi kötelezettség nélkül.

Sombor várostól 3 km távolságban a Sombor—
čoncpai országút mentén 75, esetleg 125 hold
prima szántó

teljesen modern kastéllyal és a hozzá szükséges teljesen jókarban levő gazdasági épületekkel eladó.

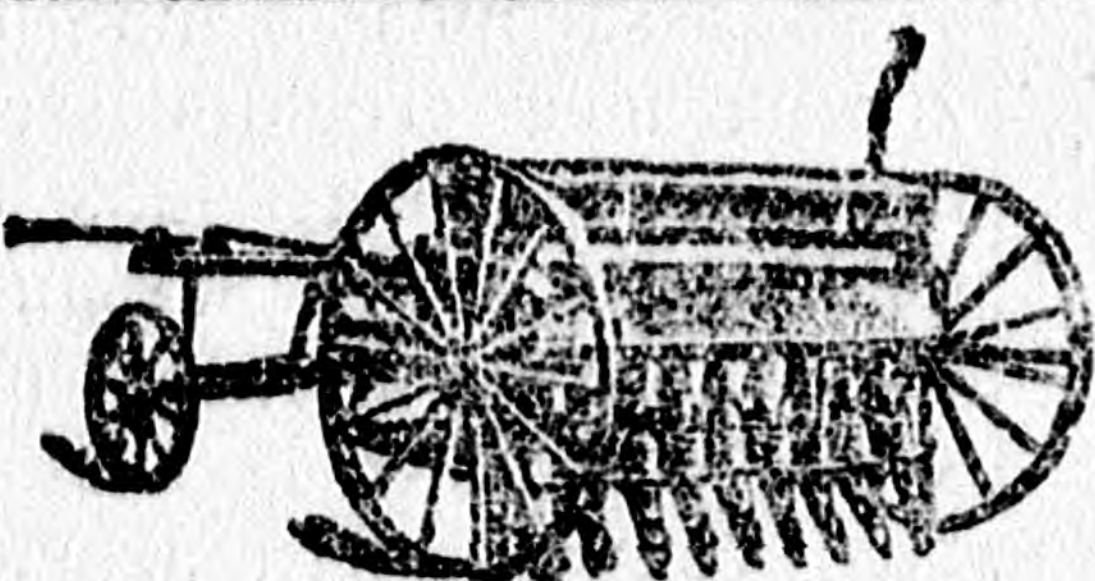
Részletes felvilágosítással szolgál: dr. Würtz Mihály
Ügyvéd Sombor, Kaludjerska ulica 3. Telefonszám: 320.

— Ne panaszkodj apjuk!

Október 11-én megnyerjük a
„Bácsmegyei Napló“ autóját
s akkor nem kell a fájós lábaddal gyalogolni.

A sorsolásban résztvesz mindenki, aki 4 hónapra
200 dinárral előfizet a „BACSMEGYEI NAPLO“-ra.

Gazdák
figyelmébe!

Unicum Drill vetőgépek
Kombinált Imperator vetőgépek
Westfáliai rendszerű műtrágyaszórók
Uj rendszerű műtrágyaszórók
Egyes és kettős acélékek
Kulorica-morzsolók
Csöves tengeri-darálók
Répavágók
Szecskavágók
Egy- és többtagu acélboronák
Automatikus acél széngyűjtők

Trieder
és ezekhez járó barmminemű alkatrészek
Tizedes mérlegek és sulyok
jutányos áron kaphatók

Rudolf Bäcker—Franz Melichar mezőgaz-
dasági gépyár és Baltic tejseparatorok
egyedüli sombori képviselője:

SZLÁVY OSZKÁR
VASKERESKEDÉS — SOMBOR
Telefon 15

OKAZIO

AUTO

német gyártmányu „OPEL“ 8/25 HP, elegáns, tel-
jesen kifogástalan és kitűnő állapotban levő
olcsón eladó

MAMUŽIĆ JÁNOS

Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 9.

Gyapjufonó-gépek

két teljes fonóda, 3 Pelzmaschinen, 2 Kontin-
nenmaschinen, 2 Florteller, 2 Seifaktar, 1
Mulle-Jenny, 2 Zwirnamaschine, 1 Reisswolf,
1 Mischwolf, 1 Klopfwolf és hozzá 1 **Langen**
& **Wolf, 25 HP szivó-gázmotor generátorral,**
több transmisszió és szíjtárcsa.

Minden egyes gép
nagyon olcsón külön is eladó.
DEUTSCH & WIENER, Vinkovci

Legolcsóbb Legjobb Legtakarókosabb
MOTOROK
Benzin, petrolum, szivógáz, nyersolaj (Sem Diesel)
üzemre. Speciális hajómotorok 3—120 HP-ig.
Gőzgépek, gőzkazánok, rezervatóriumok, malom és
daráló berendezések. Réparatást vállalok motoros
szántógépre. Tűző- és fesskendők és szerelvények.
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
PETRÁSS LÁSZLÓ VELIKI-BECKEREK
Geteova (Német) ulica 48.
Osers & Bauer motorgyár képviselője.

Állandó **BUTOR** kiállítás
NAGY VÁLASZTÉK EGYSZERŰ ÉS MŰBUTO.
ROKBOL SZOLID KIVITELBEN
Megrendelések legmodernebb, saját, vagy megadott
tervek alapján rendkívüli olcsó áron
Erdélyi lakberendezési
vállalatánál
Subotican, IV. Sudarevičeva ul. 4.

A legjobb angol
motor-kerékpárok
Excelsior Motor Co. Ltd.
Raleigh Motorcycle Co. Ltd.
Rudge Whitworth Ltd.
Csónakmotorok
Deutsche Werke A. G.
Bámulatos olcsó árok. Kérjen még ma ajánlatot.
Vezérképviselő:
Molnár Miklós építész
Sombor, Bojović venac 22.

DEUTSCH PÁL és TÁRSA
VILLAMOSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT
SUBOTICA, CARA LAZARA ULICA 6.
Rottmann-gyárak közelmében
Készít villamos világítási és erőátviteli beronde-
zéseket jutányos áron saját vagy megadott tervek
alján
Kirákat versenyhez szükséges díszes lámpatestek szerel-
sét és pavilonok világítását, izlősesen és olcsón vállaljuk.

Bauerné Kiss Erzsébet
Leánynevelő Otthona
Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. III. 8.
nyitvános iskolába vagy tanfolyamokra járó
nyitvánnyok részére
Zene és idegen nyelvek intenzív műve-
lése. Korrepetálás. Elsőrangú tanerők.
Kitűnő ellátás. Prospektust kívánatra
küldünk.

BUTOR Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést
elad, amíg a készlet tart saját áron
alul, a gyár alakítása alatt, nagyban
és kicsinyben. Legegyszerűbb, a
legfinomabb, elsőrendű kivitelben
ATLAS D. B. Butor- és faárnygár, NOVISAD
FIZETÉSI MEGKÖRÖNYVITÉS

Földbirtok
bérbeadó vagy eladó
150 hold szántó és 20 hold legelő
Kaptól községben
felszereléssel vagy anélkül
gazdasági épületekkel és lakásokkal
JOSIF ADLER SLAV.-POŽEGA

GYORS ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁSI

Dimović-

FÉLE

KÁVÉ

KAKAO

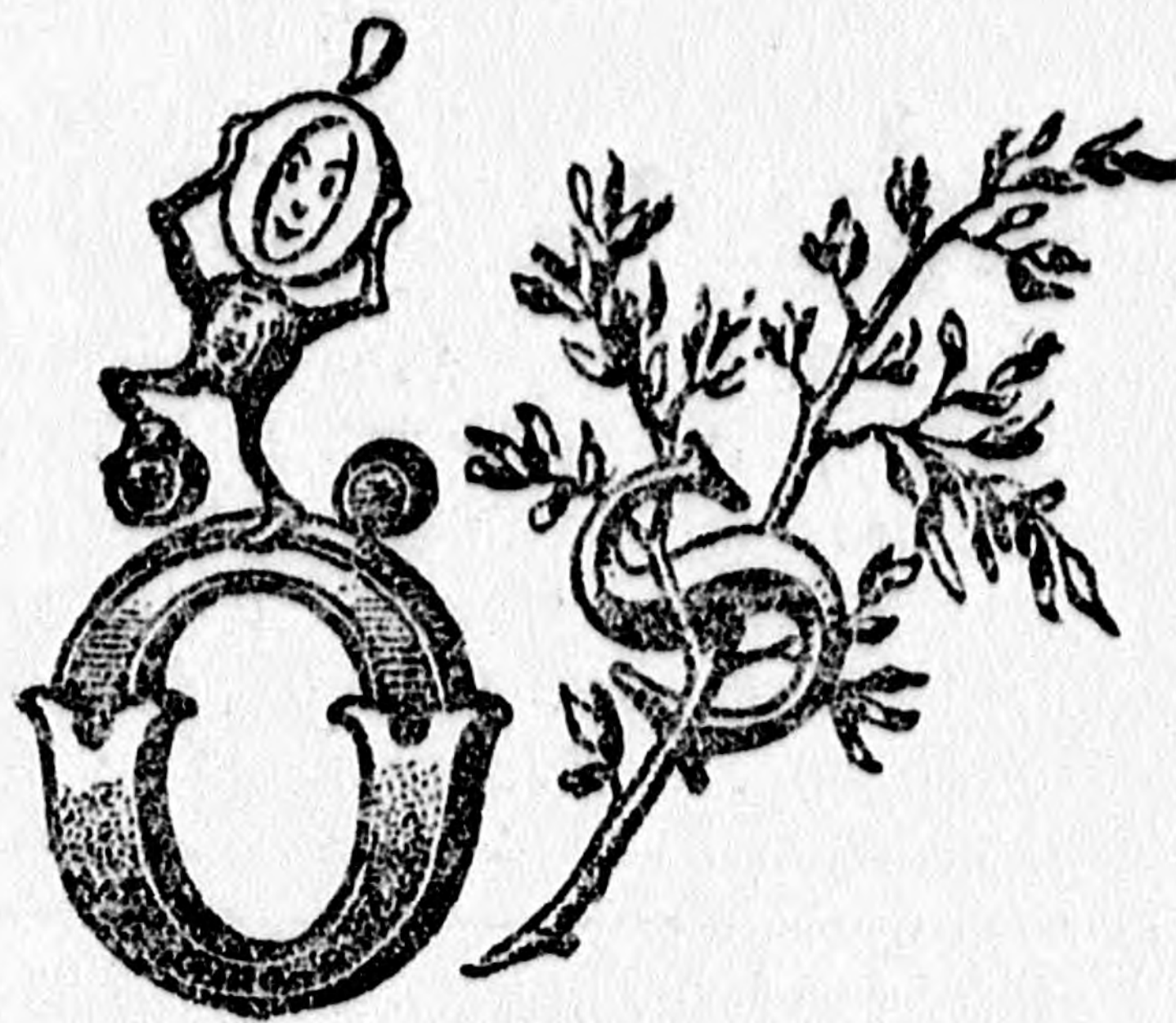
TEA

ÉS RUM

A LEGJOBB

OLCSÓ ÁRAK!

Rejtvény.

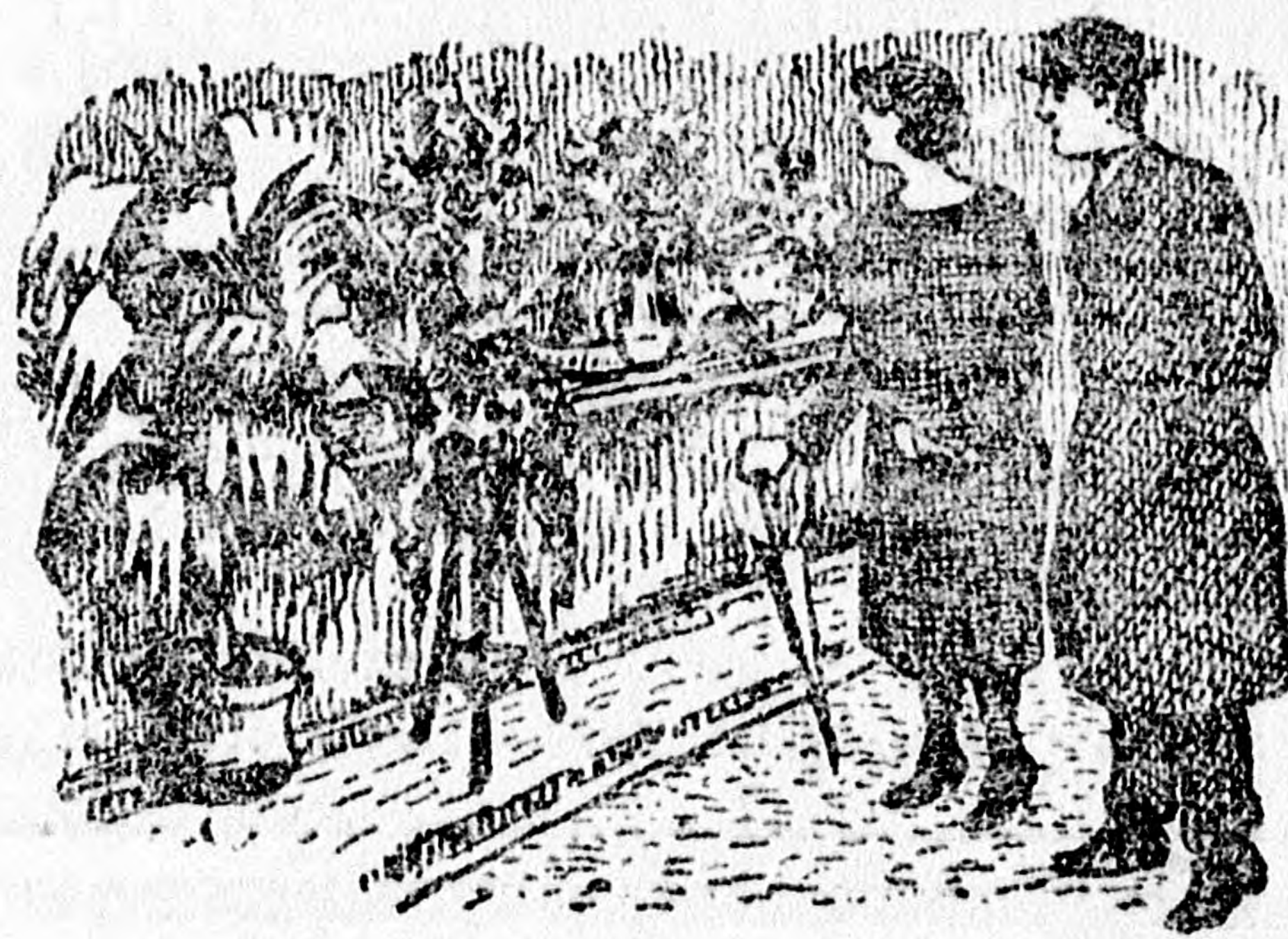
Az augusztus 16-iki számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„S irva van a csillagokban“

Helyesen fejtették meg: 1. Ivanics Ilonka B.-Palanka, 2. Mayer László Pot. Sv. Nikóla, 3. Barta Ibolyka Novisad.

Rejtettkép.

Hol a virágárusnő?

Az augusztus 16-iki számban közölt rejtettképen a pintért megtalálták 134-en.

Az első díjat, a nagytított fényképet Müller Eteika Subotica, Sienkivić u. lica, nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóba.

A második díjat, egy monogrammot tíz különböző faconban, a hozzávaló dörzsölővel, Leopold Sámuel sentai úzletből, Schiller Maca St. Kanjiza, Senčanska ul. 20. nyerte meg, aki sziveskedjék közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A harmadik díjat, az egy doboz valódi „Astra“ körömlakkot Nagy Bertalan suboticei gyógyszerárúházból, Tauber Paula Novi-Vrbas nyerte meg, aki küldjön be tíz dinár portéköltiséget a kiadóba.

Keresztsoros-rejtvény

Az augusztus 16-iki számban közölt keresztsoros rejtvény megfejtése:

Vízszintes: 1. Jókai, 4. hó, 7. ah, 9. Marat, 12. ulius, 13. Arago, 14. drót, 15. ól, 16. klub, 17. Etruria, 20. Orvieto, 24. az, 25. Rolland Romain, 28. iz, 29. ima, 30. Mária, 32. Nebel, 35. Milán, 38. ige, 39. le, 40. et, 42. útó, 43. tyé, 43. aes, 45. Csiki, 46. haraszt, 47. Caius, 48. Cia, 49. ács, 50. erő, 53. ir, 54. Leo, 55. certiz, 57. Benes, 60. srami, 61. ma, 63. szó, 64. és, 66. Turgenyev Iván, 69. ács, 70. kereset, 72. Larsson, 75. ár, 76. ro, 78. pi, 79. zára, 80. radio, 81. ad, 82. hűbér, 83. forma, 84. ka, 85. ark.

Függőleges: 1. Judea, 2. klór, 3. is, 4. bírál, 5. ősz, 6. parád, 7. akó, 8. halom, 9. ma, 10. aguti, 11. toboz, 18. romantizmus, 19. Ila, 21. rab, 22. Vilmos császár, 23. Inri, 26. Noe, 27. reu, 30. mi, 31. ág, 32. ul, 33. Balaton, 54. le, 36. át, 37. nő, 39. Lehár, 41. tatár, 49. ár, 51. ór, 52. eb, 53. is, 56. interim, 58. cin, 59. eke, 62. Arz, 65. Serao, 67. Japán, 68. Ilias, 70. kert, 71. trák, 73. szük, 74. sába, 76. rák, 77. óda, 82. hó.

Helyesen megfejtették: Wilhelm Károly Senta, Rozgonyi Mihály tanító Jazovo, z. p. Pot. Sv. Nikóla, Hafer Andor Subotica, Knorr Izidor Telečka.

Tüzita és faszen

Ajánlunk azonnali és későbbi szállításra

I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép bükk- és gyertyánhasábbát, ugymint 2 éves száraz vegyeshasábbát, fűrészelt dorongfát legolcsóbb napjára mellett, vasuton esetleg hajón is szállítható

ROSTÁLT SZÁRAZ FASZENET

szivógázmotor üzemhez alkalmas, legolcsóbb árak mellett.

DANICA FAIPAR, OSIJEK

Desačina ulica 27. — Telefon 404.

HOTEL JADRAN

ezelőtt HOTEL PREMOVIC

KRAGUJEVAC

A város központjában a postánál megkezdte működését

A szálloda teljesen átalakítva

20 teljesen újonnan berendezett szoba

Elsőrendű konyha és italok

Gyors és pontos kiszolgálás. — Szolid árak.

AZ IGAZGATÓSÁG

Wohanka és Társa Utóda R.T.

malomépítő és motorvállalat Budapest

Teljes malomberendezések

Egyes malmi gépek
Díjtan mérnöki látogatás
Költségvetés

Legújabb és legjobb rendszerű szivógáz- és nyersolajmotorok 5-200 HP-ig

Vezérképviselő az SHS királyság részére

FÖLDEVÁRI LAJOS SOMBOR

6269

Daimler Puch Austro-Fiat automók

és tartalék alkatrészek

állandóan raktaron a vezérképviselőnél

Herkules k. d.

Zagreb, Miramarska cesta (Podvožnjak)

Telefon 24-95.

6283

CIPŐKERESKEDŐK!

A TEMESVÁRI

„TURUL“ cipőgyár

mintagyűjteménye

7101

a suboticei mintavásár tartama alatt

megtekinthető

a BÉBI GYERMEKCIPŐ ÁRUHÁZBAN

JOSIP HEISLER, KARADJORDJE 5.

LJUBISA PICHERT

A ZEMUNI ASZFALTGYÁR KÉPVISELŐJE

VELIKI-BECKEREK

Vállal mindennemű aszfaltozási munkát községektől és magánosoktól

SZOLID ÁRAK!

7175

Gyarmat és festékárú nagykereskedés

utazót keres

a ki a Voivodnában Bánáth és Bácskában jól be van vezetve Részletes ajánlatok a fizetési igények megjelölésével „Szakember“ jelige alatt a lap kiadóhivatalába intézendők.

7233

A nagyérdemű közönség figyelmébe!

Naponta friss újdonságokat, zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak

SAGI ÉS MARIJANOVICSNÁL

Husplac szerezhető be Városi zenede épület

FIGYELEM! FIGYELEM! FORD- ÉS FORDSON ALKATRÉSZEK

legszilárdabb raktárát találja

FORGÁCS BENŐNÉL, NOVISAD

Pašićeva (Szűcs) utca 22. — Telefon 244.

MEGRENDELÉSEKET AZNAP FOGANATOSITOK.

Pavillon szám: A 164.

„ORIENT”

Emir Mohamed Szkenderov, Tabriz, kizárólag eredeti keleti szőnyeg- és turáni kézimunka kereskedés

SUBOTICA
Aleksandrova ulica 13.

A kiállítás egész tartamára 15% engedmény!

Kiállítva: Eredeti perzsa szőnyegek és új kivitelű valódi keleti szőnyegek Perzsiából és a Kánságok területéről (Chiva, Buchara, Merv, Kokand) továbbá az iráni fensíkről (Afganisztán, Beludzsisztán). Ezenkívül keleti színpompás kivitelben grappu és seljufonalból 1-30 négyzetméter nagyságban u. m.

Tebris	Buchara	Beludzsisztán
Heris	Saruh	Ferahan
Mamadam	Sirván	Hereke
Mosszul	Sirasz	Mir
Sine	Kasgar	Muskabad

stb. stb. 6583

A „Beocsini Cementgyár R. T.”-nél Beocsinban a gyári iparvágányhoz egy fiatalabb, vizsgázott

mozdonyvezető

azonnal felvétetik. Fizetés megegyezés szerint, azonkívül szabad lakás, világítás és fűtés. Kimerítő írásbeli ajánlatok a gyárigazgatósághoz küldendők be, vagy pedig személyes jelentkezés — saját költségén — a gépüzemvezetőségénél.

NAGY VÁLLALATNAK ALKALMAS EMELETES SAROKHÁZ NOVISADON ELADÓ

öt szobás lakás azonnal egy üzlethelyiség lakás al pedig novemberben átvehető. Bővebben: Adv. cand. díp. Jurajevan C. Jerđić Novisad, Karađižić ul. 19., délel 12-3-ig és este 6-8-ig.

PAPPLANOK

Rouge, klott, rózsaszín és minden más fajta mérsékelt áron állandóan raktáron. KÜLÖN PEHELYPAPLAN OSZTÁLY ZAGREBAČKA INDUSTRIJA POPLINA M. JUNGWIRTH / DRUG ZAGREB VLAŠKA ULICA 92. — TELEFON 28-1-1

HOFFMAN MIHÁLY ÖZVEGYE

LAKÁSBERENDEZÉSI VÁLLALAT SUBOTICA ALEKSANDROVA UL. 8. — ALAPÍTÁSI ÉV 1876.

Minden igénynek megfelelő kész bútorokat készíttet. I. tot: árban árusít és rajz szerinti rendeléseket vállal.

Beeskereki szmirna szőnyegek egyedárusítója Fournierok minden mennyiségben kaphatók.

ELADÓ EGY HÁZ

jóforgalmu kocsma, fűszer- és rőfősüzlettel, egy ház fűszer- és hentesüzlettel, egy ház egy láncc földdel azonnal eladó martonosi tanyán, kaspic, hetenként két piac. Tulajdonos: özv. Pap Antalné. Érdeklődni Fodor Lászlónál Subotica II. kör Bene Sudarevičeva ulica 44. 7163

Szállodai titkár keresnek

ki a horvát és a német nyelvet tökéletesen bírja, csakmóten urak pályázhatnak. 80 dinár óvadékkal, teljes ellátás, lakás és jó fizetés.

Ajánlatokat a kiadó továbbítja.

A legolcsóbb és legjobb FÜZŐK

készítését elvállalom, valamint tisztítást, javítást, alátöltést Haskötők orvosi rendelés után GUTAI FERENCNE Subotica, VIII. kör, Osojčićeva-utca 29. szám. 6716

„ATOM” SUBOTICA ALEKSANDRA UL.

Samottanyag, öntőhomok és budaiföld kapható

Az iskolaidényre! Patentharisnya, ruha- és hajkefe, iskolatáska, zsebkész, mindenfajta trikó-alsóruha és fehérnemű a legolcsóbb áron kapható. Szép választék női kalapdiszkekben, szabó- és kárpitoskeelkekben. 7125

Beno Testvérek
ezelőtt Kokits A. F. Veliki-Bečkerek a „Pillangóhoz”. Alapított 1870. Divat-, rövid-, szövött és játékaru-kereskedés.

EKSZEREK
ARANYLÁNCOK, ÓRÁK REPOVICS-nál Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett Ekszertfogalások megvárhatók. 4067

Kiadó Novisadon a Limánon egy elegáns modern lakás

5 szobával és az összes mellékhelyiségekkel. Beköltözni lehet azonnal. Bővebb felvilágosítással szolgál „HERMES” kereskedelmi iroda Novisad Limán. 7054

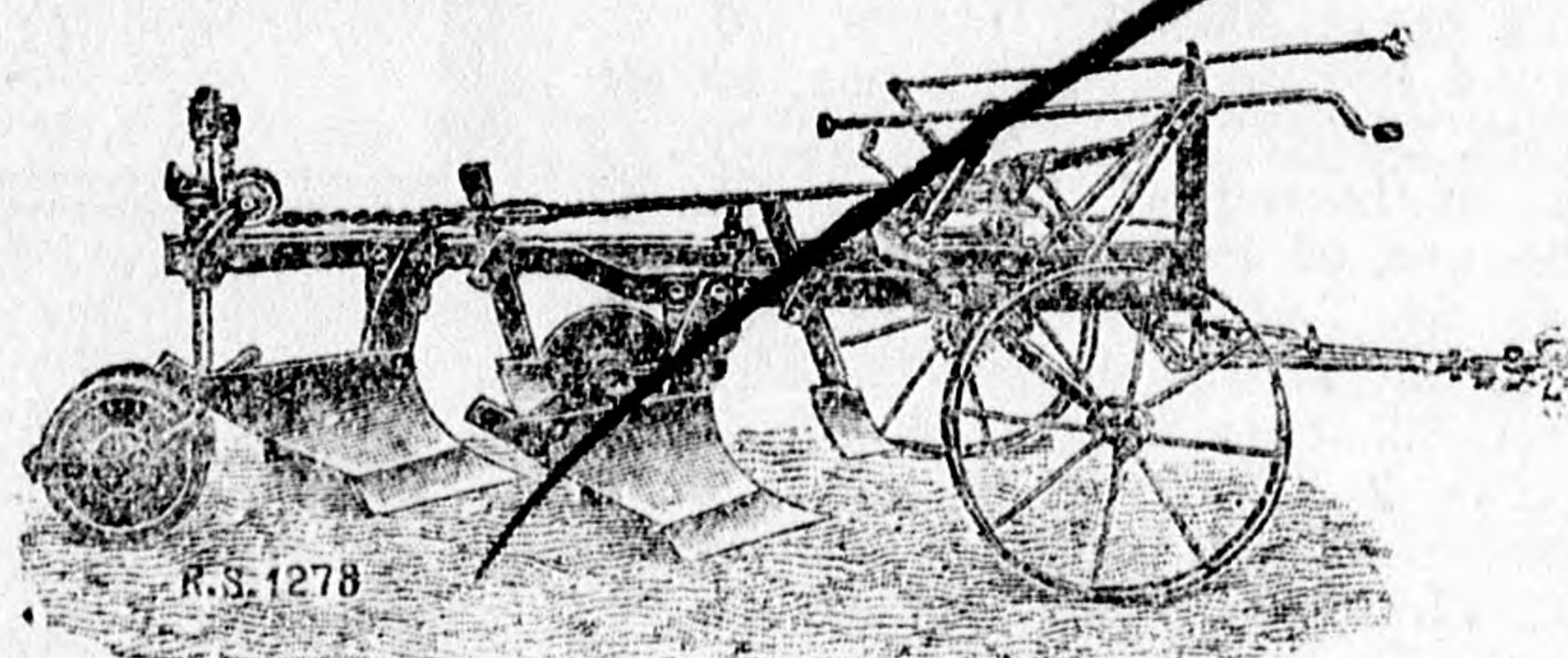
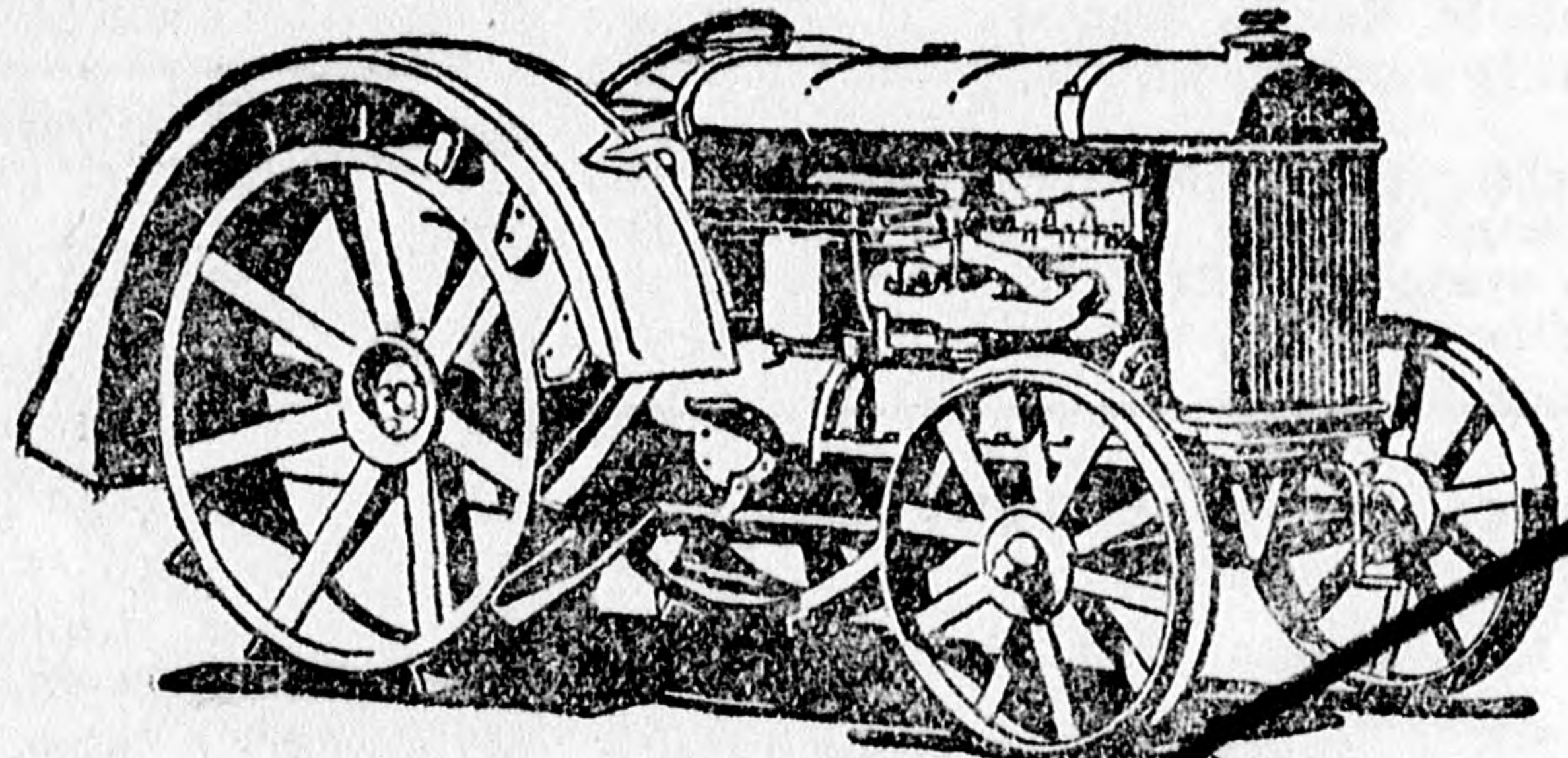
Stein és Schreiber nagykereskedésében Novisad 2 házából való fiu ingának, vagy négy köpiskolát végzett tanuló gyakorolnak felvétetik. Jelentkezni lehet Magyar-ut 39. szám. 725

Nyilas és Csajkás órák, ékszerek és vésnők Subotica, 8851 Strossmajerova ul. 7. Huspiac Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

BABAKLINIKA
babafejek és alkalmaznak 50 százalékkal olcsóbban. Javítások vidékre gyorsan és pontosan. Lagner orvosnál Subotica, Pasičeva ul. 6. Beküldött hajból csopok 3 ággal 30 din. ért készülnek. 4574

Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

A mai nehéz gazdasági viszonyok között kötelessége minden gazdának, hogy gazdaságát intenzíven és célszerűen használja ki.

Ezt pedig csak akkor éri el, ha a világhírű FORDSON traktort használ s ehhez legalkalmasabb és legcélszerűbb ekéket, a 2, 3 és 4 vasú SACK-ekéket alkalmazza, amely saját tapasztalataink szerint a föld fokozottabb műtermelésére legalkalmasabbnak bizonyult.

Vételkényszer nélkül a legkimerítőbb utasítást ad:

AMERICAN AUTO
WEIGAND & Co. SUBOTICA
Telefon 4-47 PAJE KUJUNŽIČEVA UL. 4. Sürgöny: „Pallas”
Lincoln, Ford, Fordson autorizált képviselők és a SACK mezőgazdasági gépgyár vajdasági képviselője
Autó és traktor javítóműhely. Olajésbenzin állomás. Autogarage. Sofförtanfolyam

Mérlegeket
a subotical kiállításon vegyen J. Sebestyén mérleggyár Subotica Pavillon: K 417-418. 3096

Söröshordók
25 literesek, néhány száz darab minden elfogadható áron eladók. Megtekinthetők Subotica Vilsonova ulica 22. szám alatt FRANK cégnél. 7124

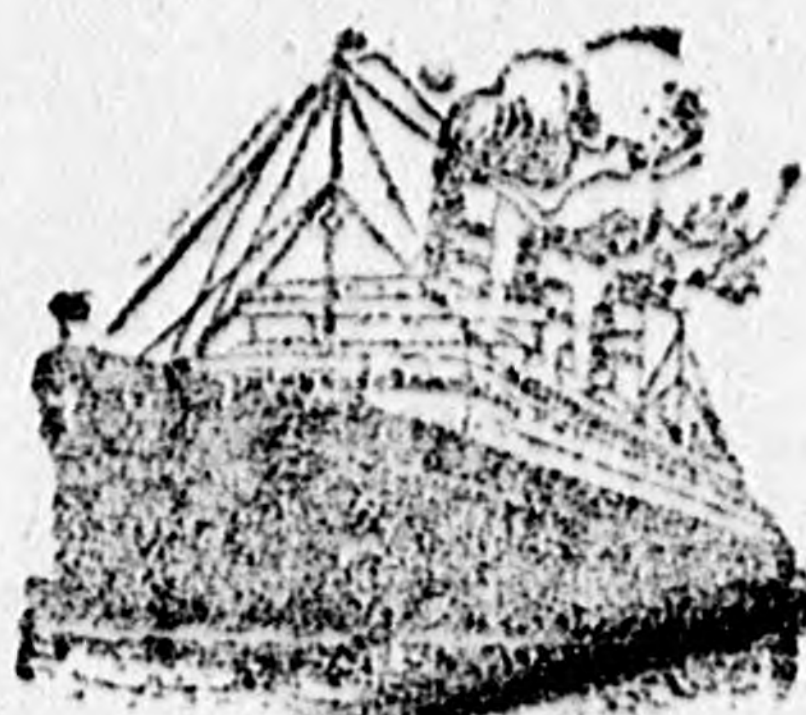
Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve időm szabadalmazott szexuális találmányomat ismertető könyvet. — Cím: „Patent 608” Cluj (Kolozsvár) 9022 Eiszó számú postafiókban. 5220

BANGÓ TANINTÉZET
Budapest II. Ráday-utca 14. Teljes anyagi garancia mellett készítő magánvizsgákra, érettségire vidékieket is. 5220

33 MOTOR ÜZEMBEN

a legjobb referencia, hogy az általunk képviselt Motorenwerke Mannheim A. G. vorm. Benz & Cie, Mannheim által gyártott eredeti MWM Benz-kompresszornélküli Diesel-motorok a legüzembiztosabb és leggazdaságosabb erőgépek
BÁRDOS ÉS BRACHFELD R.-T. NOVISZAD ŽELJEZNIČKA 105/7

**„VESNA“ HAJÓZÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
S U S A K**

Rendszeres személy és áruforgalom
DEL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA
Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből
indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:
ALDAN SZVETISZLAV váll. ügynök **VELIKA-KIKINDA.**

Házasság

Jó jövedelmű, biztos állásban Jugo-
szláviában a Vajdaság fővárosában lakó
szellemi pályán működő
negyvenes években levő úriember, szel-
lemi és lelki igényekkel, amellyel
hozománnyal rendelkező

élettársat keres.

Prima referenciák. Csak komoly igény-
lők irjanak „FARKAS“ névre Novisad
Interklam hirdetési iroda Vilsonov
tér 7. szám. 71.6

Minden háztartásban nélkülözhetetlen!

5 perc alatt kitűnő krémet készíthet: csokoládé, vanília, mokka,
málna,ogyoró, nara és citrom, eper, stb. ízekben, 5-6 szemé-
lyes adag ára 450 d n. Kapható minden jobb csemege és fűszer-
üzletben. Nagyban elárúsítás és lerakat:
FRITZ PÉTER Ügyvédsége, NOVISAD, Željanička ulica 101
Subotica nagyban lerakat
Nojcsak Géza tüzér- és csémege kereskedője!

**CSAK
MERCEDES**

kicszerélhető betűzetű
írógépen írjon, mely
így szétszedhető:

A) Pavillon 116/24 számú szoba

SHS. vezérképviselőt **WILHEIM S. és FIA, SUBOTICA**

Soványítószér

A párisi

„Sapun Amiral“

megszünteti a kövérséget.

Lemosások ezzel a szappannal eltüntetik a zsír és hajat az illető test-
részről. A használat egyszerű, teljesen ártalmatlan az egészségre
és az eredmény a legrövidebb idő alatt biztos.

Eladási ára: Egy eredeti doboz, amely egy kurára alkalmas, használati
utasítással együtt 160 dinár.

Kérje minden gyógyszerárban és drogeriában.

S. H. S. Vezérképviselőt:

„SAVON AMIRAL“

Novisad, Kr. Petra ulica 7.

Fő- és kizárólagos lerakat egész

SZERBIÁRA:

BEOGRAD

Kolarčeva 7/II. step.

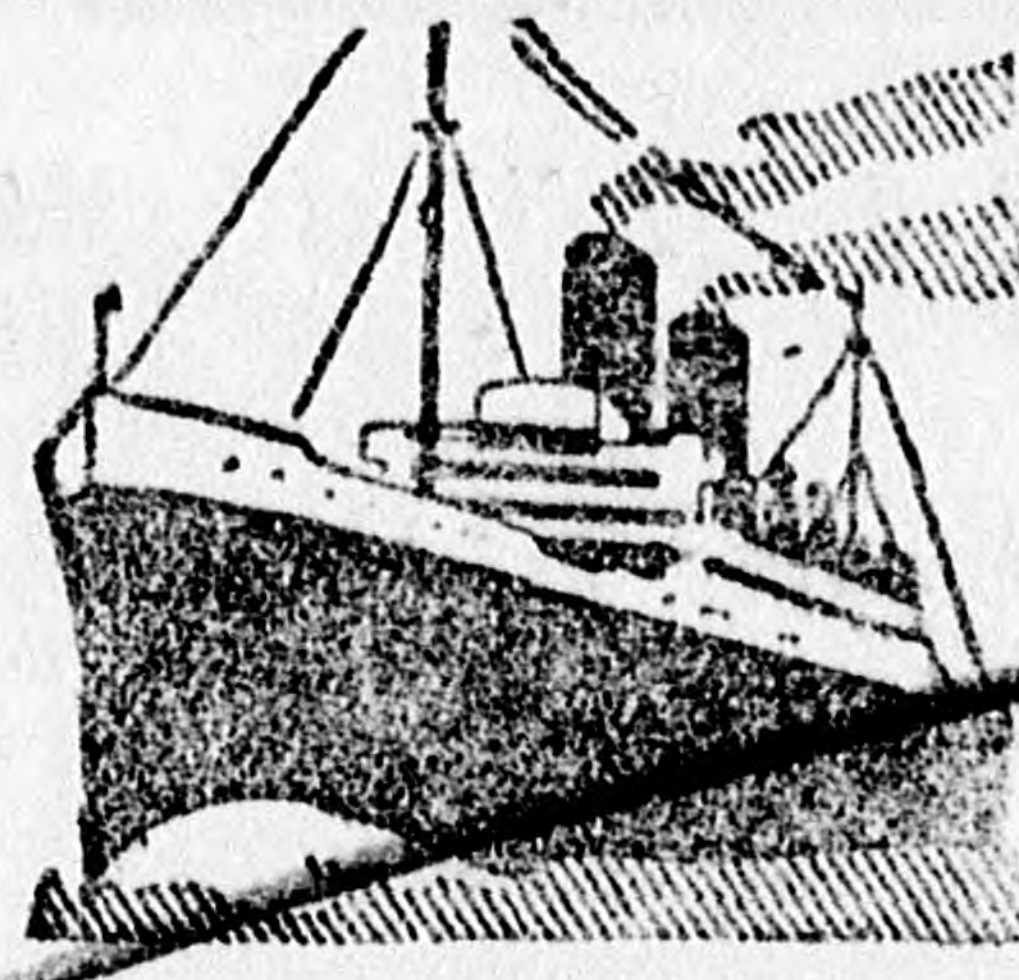
NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:

Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

és a világ minden nevezetesebb
kikötőjébe

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és
legkényelmesebb
vonal jugoszláviai
kivándorlók
részére

Kitűnő konyha

VOJVOVINAI KÉPVISELET:

„METEOR“ Ügyvédség és információs iroda **Vel.-Bečkerek** Wilson t. 3. Sörgőzelm: Transoceanik V. Bečkerek

MINDENKI MEGGYŐZŐDNET RÓLA, HOGY
A SCHULZ-FÉLE „DAGMAR DRILL 1925“

VETŐGÉPEK

A LEGJOBBAK, A LEGTÖKÉLETESEBBEK

ÉS A LEGOLCSÓBBAK A JELEN KOR VETŐGÉPEI KÖZÖTT.

„ERMA“ KNOTEK & CO. NOVISAD

STRAND-UT 6982 STRAND-UT

Torontai Mezőgazdasági Gép-
ipar, Vas- és Fémöntöde R. T.
Vel.-Bečkerek

Ajánlja saját gyártmányu

I-a kukoricamorzsolót

kézi hajtásra, kézi és láb-
hajtással, szelével. Mindennemű vas- és
részöntés valamint gépjavitások.

Árusztály

Állandó raktár zománcedényekben,
Schember szisztémájú mérlegekben
Rudolf Schmidt & Co. részleők és
szerszámokban

Bánati képviselője a ZINKARNA D. D.

CELJE, horgonyzott lemezgyárnak

Prompt szállítás! Gyári árak!

6388

ZSÁKI PONYVAI ZSINEGI Subotica, Ciril-Metod tér 20 (Lifka mozi mellett). — Ajánl: komiós
SZALAY ÉS TÁRSA zsákokat, kárptos cikket és az összes len és juta árut
NAGYBAN előnyös áron. KICSINYBEN

J. M. GEORGIEVIĆ i BRAT

FANAGYKERESKEDÉSE

VRŠAC

BANAT

Ajánlja belacrkvai gőzfűrésznének termékeit nagyban és kicsiben ugymint: szlavoniaitölgyfanallók, gerendák stb. minden méretben, erdélyi és bosnyák fenyő épület-fákat, deszkát, pallót, asztalosárut legjobb minőségben legolcsóbb árakon.

Nagybani tűzifa import Romániából, két éves száraz I. o. bükkhasábok.

Radio

Telefon: 6-23

KONRATH D. D. SUBOTICA

-készülékek eredeti
„BROADCASTING“
és saját gyártmányu, gyári árakban a
BROADCAST.
SHS és Balkán vezérképvisletnél:

Save Tekelje
ulica 79. szám.

Komplett készülékek

Alkatrészek
Akkumulátorok
Anodbatteriaák
Dupla fejhallgatók
Brown hangszórók
Lámpák
Mérnöki szaktanács
és rajz önépítőknél
Rádióbemutatók
nappal és este
Engedélyek gyors
megszerzése.

NAGYIPAROS

keresi vagyonos üzleg vagy
idősebb leány házasságát
házasság céljából.
Leveleket „VERA” jelige alatt
a kiadó továbbít.

7285

Külföldi ritka faj-
galambok
elköltségek miatt eladóak, meg-
tekinthetők e hó 30-án vasárnap
délután.

Schreiber Béla
Novisad, Magyar ut 39. szám.
7264

V.-BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Alapítva 1921-ben

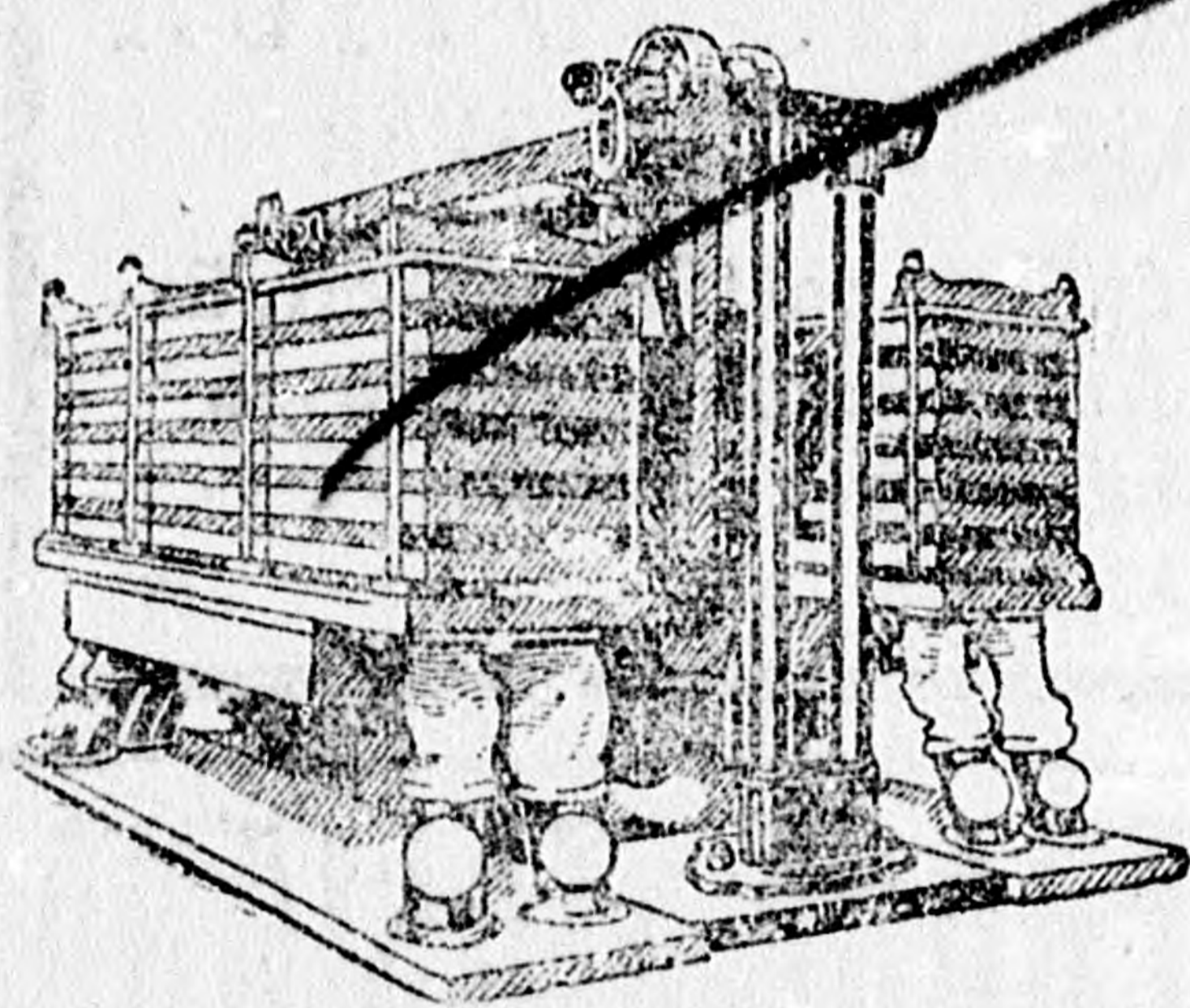
Telefon 261

Távíratcím: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv malomgépgyár

Teljes malomberendezések

Allandó raktár malomgépekből és kellekekből

Vezérképviselő

Novisadon:

Gruber Ferenc
mérnök-igazgató

Novisad

Kralja Aleksandra 16.

Telefon 260.

Távíratcím:

Gruber Menratpalota

Novisad 7311

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár

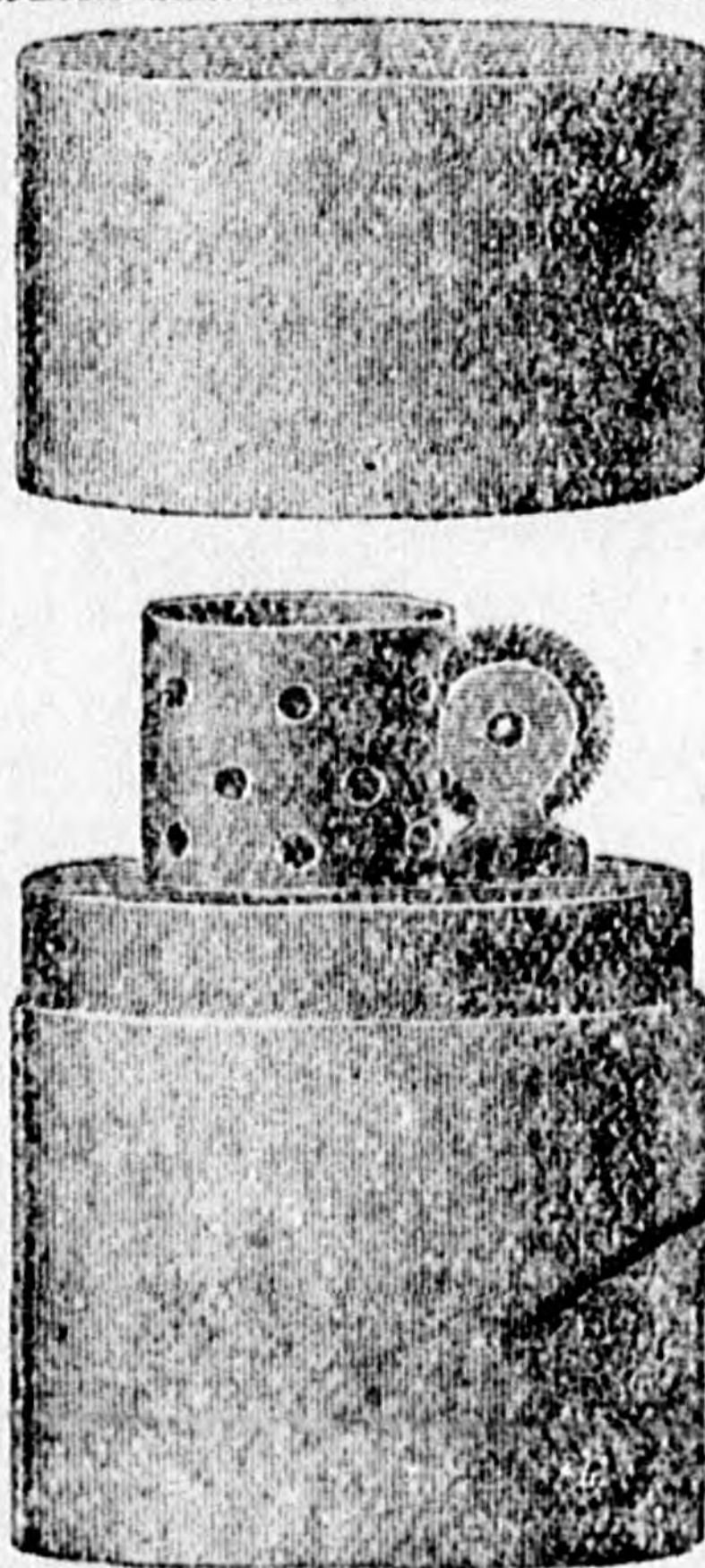
Manchester (Anglia)

Modern, kompesszornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszen- és fahulladék tüzelésre. Teljes biztonság az üzemben.
Felülmúlhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidolgozás.
Kedvező fizetési feltételek

Képviselő: BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36
Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

Az igen tisztelt érdekeltek kereskedő urak
tudomására adjuk, hogy
vezérképvisletünket a mai napon

A. MAYERHOF

optikus urnak Subotica, Aleksandrova ul.
9. szám adjuk át, hogy t. vevőinket köz-
vetlen kielégíthessük. „Taifun“ „Bora“
stb. világhírű gyűjtőkből valamint Auer-
meten tűzkőből állandó nagy raktárt lé-
tesítettünk, úgy, hogy fentiekből minden
nagyság és mennyiség állandóan gyári
áron kapható. Tisztelettel

TREIBACHER CHEMISCHE WERKE A. G.
WIEN

7304

„SRPSKA KRUNA“ SZÁLLODA

ÉTTEREM és KAVÉHÁZ BEOGRAD

A KALIMEGDAN FŐBEJÁRATÁNÁL

TELEFON: 420.

A beogradi boulevard legszebb helyén, 80 méter hosszú árnyos terasz, cisztrangu hazai,
BÁCSKAI és francia-angol konyha. Jugoszláv ében elismert cisztrangu italok: sör, bor, pezsgő
a legjobbakat ítvé.

A szálloda, kávéház és étterem, valamint zenés színpad a külföldön szerzett tapasztalatokban
és szakfudásban gazdag Trifun igazgató vezetésével áll.
Minden este a királyi gárdacsoport zenekara hangverseny. Vasár- és ünnepnapon délelőtt
10 órától délután 1 óráig nagy sítahangverseny; mindenkor a karmester személyesen veze-
melett.

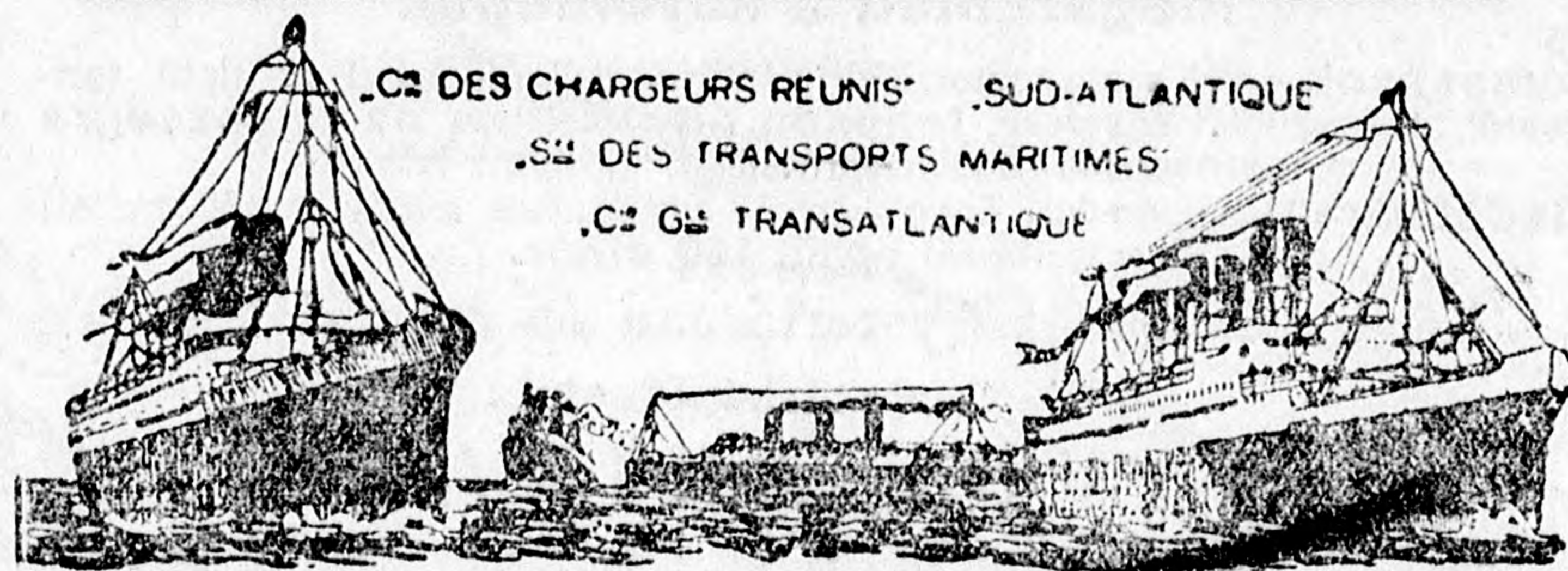
A bácskai magyarok találkozó helye.

A személyzet az országban használt összes nyelveket beszéli.

A szállodában elegáns berendezésű és mérsékelt árú szobák, saját cukrászda, auto-garage
fürdőszoba mindenkor a t. utazóközönség rendelkezésére áll.

Pontos, szolid és előzékeny kiszolgálás!

FRANCIA VONAL

LEGGYORSABB - LEGKELLEMESEBB - LEGUJABB HAJÓK
MINDEN MASOLK NAP KÖZLEKEDNEK

MARSEILLEBŐL — BORDEAUXBÓL ÉS HAVRÉBŐL

Amerikába, Kanadába, Mexikóba, Kubába

Braziliába, Uruguayba, Argentínába stb.

A harmadosztály áll: „Javitott kabinokból” 2 és 4 ágygal
„Közönséges kabinokból” 2 és 4 ágygal
„Fedélközből” 8, 10 és 20 ágygal

A menetidő a kikötőből Newyorkba 5 1/2 nap:

Santaro-ába (Brazília) — 13 nap

Buenos Áiresba (Argentina) — 17 nap

Az összes utasokat GYORSVONATTAL továbbítjuk a kikötőbe

Különös figyelmet fordítunk földmivesekre, akik
Ingyenesen chajtanak utazni Sao-Pauloba — Braziliába

„Francuska Linija”-nak nincs képviselője vagy ügynöke

Minden felvilágosítást **Ingyenesen** adnak az ügynökségek:

LJUBLJANA, Kolodvorska 41

ZAGREB, Mihanovićeva ul. 4

BITOLJ, Kralja Petra ulica 33

VEL. BEČKEREK, Aleksandrova 1

BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 91

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók

SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, ŽELEZNIČKA ULICA 12. Távíratcím: Hesslan.
Telefon: 531. — 6075

JEGYEZZE MEG a suboticei mintavásáron sem vásárolhat olcsóbban mint **RÉTI i DRUG** új rőfösüzletében **RUDICS U. 3.**

LIKÖR ÉS RUMGYÁRTÁS KÜLÖN ILLETÉKEI MEGSZÜNTEK!

Esenciákat és eterikus olajokat elsőrendű minőségben gyárt.

DESTILERIE R. T.

első jugoszláviai rum, likőr, eterikus olaj és eter gyár

ZAGREB Račkoga ulica 10.

TELEFON 3-70.

Táviratcim: DESTILERIJA!

KOLOMAN SZENES - SUBOTICA
Telefon 72 és 73.

Vaddisznó védjegyü

1, 2, 3, 4 és 5 vasu fogatós és **TRAKTOR EKÉK**

„ORIGINAL PRATZNER“ páros és páratlan soru vetőgépek, műtrágyaszóróval kombinált. „Novitas“ műtrágyaszórók egy lóval való húzatásra

2 méter szóró szélességű — — — 3.500 — din.
2½ méter szóró szélességű — — — 4.000 — din.
Szőlőprés, szőlőzúzó, szőlőkavágó, kukorica morzsoló, áráló, repavágó.

EN GROS 6870 EN DETAI

Felső-vojvodinai és szlavoniai képviselők:

ZENTAI SOMA SZENES KÁLMÁN
Tekintse meg a kiállításon K 407. sz. pavilonukat

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

FUD-PEST 56.

Ajánlja elsőrendű, jónévű, ismert gyártmányait:

DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐVEL

DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜL

STABILGŐZGÉPEK

FÉLSTABILGŐZGÉPEK

GŐZKAZÁNOK

6769

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek. Rövid szállítási határidő. Díjtalan mérnöklátogatás.

Azonnali részletes felvilágosítással szolgál **SOMOGYI LASZLÓ** okl. gépészmérnök Subotica, Kralja Aleksandra ulica 15

Tisztelettel értesitem a t. hölgyközönséget, hogy külföldi tanulmányutamból hazatértem. Ruhákat, kosztümöket, kabátokat, köpenyeket a legújabb modellek után különösen készítek raktáron papírmockok és csuhák. Tisztelettel

HIRN SZALON

Strossmajerova ulica Halplac

7178

Ajánlunk

kavicsot (sottert) a Szávából bármely tiszai, Bega, Kralja-Petra esztornai állomásra szállítva, igen olcsón kisebb mennyiségben.

KARLO UČEŠI I DRUG STARI-BEČEJ

Kyffhäuser-Technikum Frankenhäuser (DEUTSCHLAND)

Ingenieur- und Werkmeister-Abteilung für allgemeinen und landwirtschaftlichen Maschinenbau, Elektrotechnik, Flugtechnik und Eisenhochbau.

Esztergályosok

és gépekkel rendelkező

asztalosok

tömegekhez készítéséhez

kerestetnek.

Cím a kiadóban

7210

ELADÓ

házhelyek az új Sand pálya közvetlen közelében. Érdeklődni lehet.

ENGLER MÁTYÁSNAI

VIII. Paja Dobanovačka ul. 7 (Corda Bódog u.)

413

JUGOSLAVENSKO

Vegyészeti osztály

D. D. BROD /s

Növényvédelmi szerek

Höntschen-Futol

Höntschen-Tozin

Höntschen-Purga

Höntschen-Sulcim

Höntschen-Gyümölcsfa fluid

Höntschen-Fluid a legújabb

faimpregnáló

Höntschen-Flu nigra

Höntschen-oltóanyag

Höntschen-rovarfogó szer

HÖNTSCH-féle faramok

HÖNTSCH-féle palántázó szekrények

HÖNTSCH-féle keletető rámak

Vas-osztály: Üvegházak, télikertek, fűtési berendezések Höntschen-kazánnal

Höntschen-öntöző kannák, peronospora-fecskendők

Fa-osztály: Villák, faházak a legegyszerűbb kivittől a legnagyobb fényűzésig. Iparépületek. Garage-on.

Kérjen prospektust!

Fiókok: **Zagreb**, Boškovičeva ul. 12. **Beograd**, Balkanska 18.

7215

Remélem; mindenki tudja hogy gyártmányaim szépek, tartósak és olcsók

Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica

Pašičeva ulica 8.

A kiállításon A. pavillon, 40. szoba.

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER
szücs szőrmeáruháza
Subotica — Sokolska ulica 3.

feltűnést keltő eredeti divatmodelljeit szücs- és szőrmeáruházban

„A“ pavillon, földszint 16. szoba

7018

Üzlethelyiségem felmondása miatt a raktáron levő férfi-, női- és gyermekcipőket valamint férfi- és gyermekszőrmákat 24 számtól kezdve, színes és lakkbőrből mélyen leszállított áron **kiárusítom**

Nézz meg kirakataimat!

THURZÓ

cipész, Subotica Aleksandrova ulica 1

6720

Két darab használt motoros morzsoló

Eofherr-gyártmány, Watterlo benzínmotorokkal felszerelt olcsón eladó.

HEISLER DAVID I SIN 6917 Stara-Pazova

Hölgyek figyelmébe!

Megérkeztek a legújabb bécsi és párisi kalapmodellek

HIRN RÓZSIHOZ

(Fővárosnál) Skotus Viatora ul. 6.

Alakítások 80 dinártól Munkások magas fizetéssel felvétetnek. —

7266

OLCSÓN ELADÓ

a VIII. körben Harka-utca 5 szám alatt **egy ház** és 29 hold szántóföld.

Avan Tošić

Uzička ulica 5.

7202

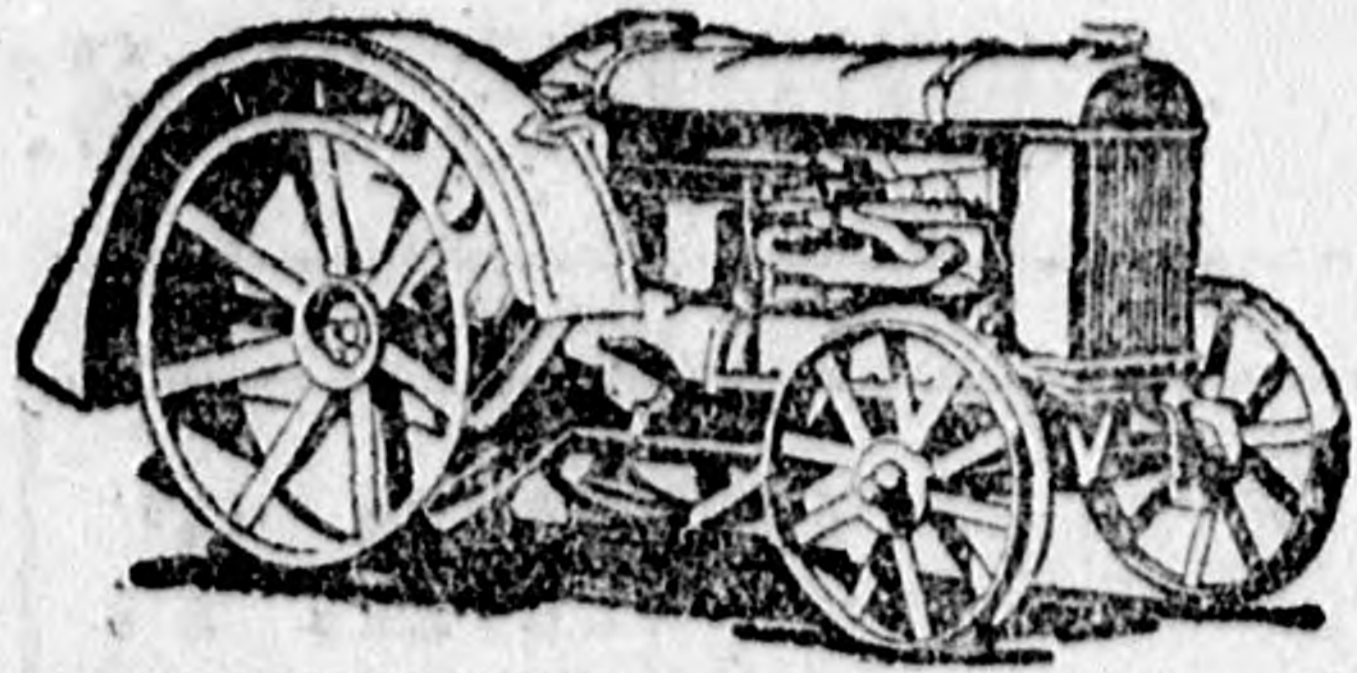
Három nyelvet beszélő hat-tal segéd, manufaktúra angol üzlet részére, lehetőleg azonnali belépésre keressük. Irasbeli ajánlatok „Serga-mas“ jellegű alapképekkel hirtételtől kezdve NOVISAD Futuški put 2. köldendő. 7231

Egy új fekete rövid zongora kéz alatt eladó

6270

Ugyanakkor más zongorák is eladók.

Cím Schmolka hírlapirodájában, Novisad Futuški put 2.

Fordson Traktorok Oliver ekével, Fordautók

raktárról azonnali szállításra kaphatók

Földvári Bélánál St.-Bečej

Telefon 83

Telefon 83

Kötőrő munkásokat keresünk

utépítéshez hosszabb időre. Mérés és fizetés kétszer havonta. Apróért 35 és nagyobb darabokért 38 dinárt köbméterenként. Jelentkezni DRINA D. D. Beograd Kralja Milana 56/III.

S. AD. ENGL SUBOTICA

DETAIL JELAŠIĆEVA ULICA 2.
TELEFON 815
ENGROS PETROGRADSKA UL.

Dürkopp, Haid & Neu (Ezzella)

világhírű varrógépek úgy ipari, mint családi használatra

H. Stoll & Co., Reutlingen

világhírű német kötőgépek (original „Links-links“) jugoszláviai főraktára
A SUBOTICAI MINTAVÁSÁRON KIÁLLITVA

SZEMÜVEGEK MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert

órák, ékszerész és optikusnál
VEL-BECKEREK Aleksandrova ulica
Falt és zsebórák, modern, izléses ékszerek.
JAVÍTÁSOK pontosan.

Nagy Varjas A. Rókus

asztalosmester
VI. Vukovićeva ulica 38 (Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész bútort.

Kisebb épitkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérsékelt árainról tessék meggyőződni!

2895

GROZIT
KAUCSUK ASZFALT KOMPOZICIOVAL-BEVONT SZAGTALAN
BŐRFEDÉLLEMEZ ERŐS TARTOS VÍMARTALLO
CSAK EZEN (IMKÉVEL) ELLÁTOTT FEDÉLLEMEZT FOGADJON EL! GYÁRTJA: BELGRADI ASZFALT ÉS KÁTRÁNY-VEGYTERMÉKEK GYÁRA

Beogradi Asphalt és Kátrány Vegy. Termékek Gyára

Vuka Karadžića 6. BEGRAD Telefonszám 27-20

Szögönycim: GROZIT.

Gártmányok: asphalt és kátrányfedéllemez, asphalt szigetelőanyag, kőszénkátrány, cement, karbolitum, kőszénkátrányszurok, fedélfak, bitumen, asphalt mastix stb.

Subotici képviselő és lerakat: SCHWEIGER I DRUG, Tolstojeva ul. 17 Telefon 85.

Sombori képv. és lerakat: Bertalan Goldfahn & Co. Novisadi képviselet és lerakat: Emerich Gerő.

A világosság-egészség!

Ne mulassza el a subotici nagyvásár alkalmából a *Subotička Električna Železnica i Osvetlenje D. D.* elektrotechnikai kiállítását megnézni.

Városi iroda és raktár Kostina ul. I. sz. alatt.

Ha szüksége van villamos világításra, motorra, égőre vagy más egyéb elektrotechnikai cikkekre, forduljon városi irodánkhoz, ahol mindennemű felvilágosítást a legnagyobb készséggel megadnak.

Tel. 815. Tel. 815

KERÉKPÁROK

között legjobb a PUCH, IPPAG

KERÉKPÁR

mely legolcsóbban nálunk kapható. — Mindenemű

KERÉKPÁR

alkatrészek, gumik stb. elismerten a legolcsóbb beszerzési helye Suboticián. Okvetlenül győződjék meg árainról. Nagy javítóműhely

S. AD. ENGL

ENGRO DETAIL Petrogradska ul. 3. Jelašićeva ulica 2. 1103

BRAZILIÁBA

SAO PAULO államba, ingyen jegyeitől pontos felvilágosítással szolgál, szegény kivándorlóknak az utazási levél és a beutazási engedély közvetítését ingyen vállaljuk. Bármilyen utazási ügyben forduljon bizalommal

BIRO

AMERIKÁHOZ NOVISAD

Kralja Petra ulica 11.

HELMER MIHÁLY

villanyerőre berendezett reszelővágóműhelye

Vel.-Beckerek

Geteova (Német) ulica 40

Vállalja ócska reszelők és rászpályok újra felvágását. Szerszámot készít

kőfaragóknak

5465

Immalin
mit dem Aufräger
Amerikaner
besier Schuhputz

a legjobb, lefinomabb terpentinből készült cipőkrém

Képviseelő

Antun Citler

Subotica

RESTAURANT KOD TRI BRATA

volt „Tri Šesira“
Subotica, Knez Mihajla ul.
Kellemes kortélyiség!
Izletes ételek és italok állandóan.
Friss csehborsica és rancica már délután kaphatók
Naponta cigányzene!
Havi abonnama 650 D.

Saját készítmény!
Állandó nagy raktár!
Legújabb divatu modern

cipőkben

Márkó Pressburgen

Különböző méretű! Szakértő orthopéd munkák!
Aleksandrova ulica 5
Bárany-szálloda mellett 3814

TÜKÖR-BORITÓ MŰHELY

Toilett, szobai, kézi, egyszerű és

OSISZOLT

tükröket készít, rohgált és vakult tükrök JAVÍTÁSÁT és ÜVEGCISISZOLÓ munkát vállal mérsékelt áron

DROBAC SZIMA VEL-BECKEREK

(a szerb templom mellett) 4204

köszörült nyaku befőttes üvegek és köcsönedények

Berkes József

üveg- és porcellán kereskedése
SUBOTICA

Zrinjski trg 9. István utca sarok nagy gyűjtemény

Üveg és porcellán áruk nagy választékban
Versenyképes árak
Épület üvegezés és képeretezés 2625